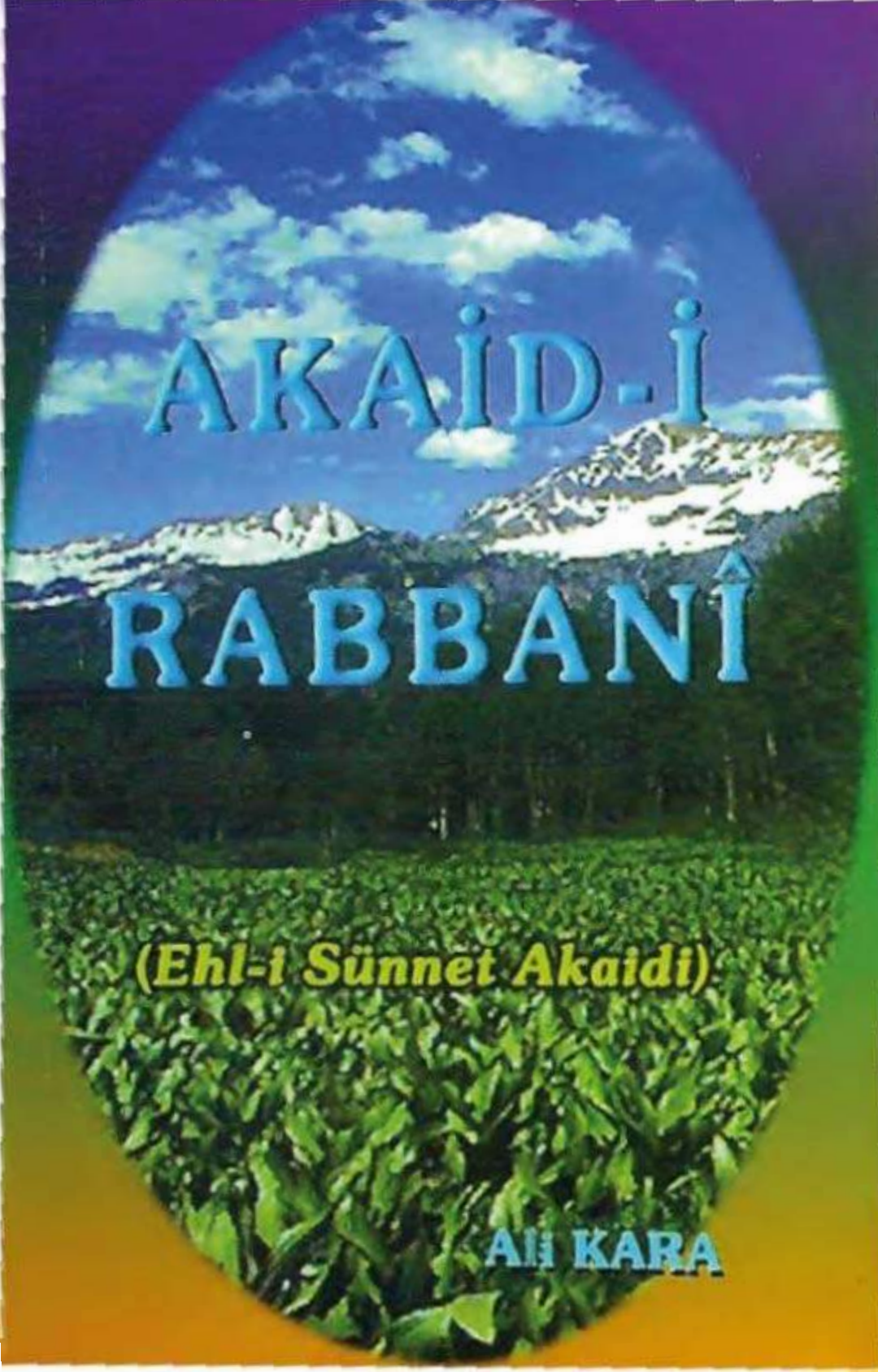
AKAİD-İ
RABBANÎ
(Ehl-i Sünnet Akaidi)
Ali KARA

Dizgi: Altın Zincir (0212) 521 08 87

Her hakkı Mahfuzdur.

İrtibat: Serhend yayınevi
Tel (0212) 635 75 28 Fatih- İst.

Eseri Takdim:

Alemlerin Rabbine sonsuz hamd, O'nun Habibine sürekli selamlardan sonra...

Elinizdeki bu eser, ikinci bin senesinin müceddidi ve akaide müçtehid olan, Hazreti Ömer'in (Radıyellahu anhu) torunlarından olan, Serhend beldesinde neşvu nema bulmuş, Nakşi tarikatında kani olmuş, sünnetleri ihya eden, bid'atleri imha eden, şeriat ve tarikat sultanı İmam-ı Rabbani kuddise sırruhu Hazretlerinin Mektubatı şeriflerindeki itikadla alakalı mektuplardan derlenmiş, siz ehli sünnet aşıklarına takdim edilmiştir. Noksan ettiğimiz hususlardan dolayı affımızı yüce Rabbimizden niyaz ederiz.

Ahır zamanda bulunmakla, her gün yeni yeni fikirler, bozuk akımlar insanları şaşkına çevirmiş, kimsenin kimseye itimadı kalmamış bir ortamda, bizler işin asıl kaynağına sadık kalarak islamı öğrenip öğretmeye çalışmakla vazifeli olduğumuz cihetten, sohbet ettiğimiz yerlerde sürekli olarak istenen itikadla alakalı bir eserin tavsiyesi ile karşılaşmakta idik. Elde bulunan pek çok akaid kitabı olmakla birlikte, bunların içinde işin aslını akıcı bir lisan ve herkesin anlayacağı bir üslüp ile anlatan ancak Mektubatın akaidle alakalı kısımları dikkatimizi celp etmiştir.

Arapçadan mahrum bırakılan kardeşlerimize, şu büyük Allah dostunun kelamlarını aktarmakla birlikte, pürüzsüz bir ehli sünnet itikad eserini sizlere takdim etmek bize nasib olmuştur.

Rabbimizden, bu eserimizin de büyüklerimizin bereketiyle son derece faideli olmasını niyaz ederiz.

Muvaffakıyyetimiz, ancak Allahın yardımıyladır, O, ne güzel vekildir. Allahın selamı üzerinize olsun...

Ali Kara 1421 (2001)

YETMİŞ ÜÇ FIRKA ARASINDAN EHLİ SÜNNET VEL-CEMAAT (Kurtulan Fırka)

Birinci cild 80. Mektub Sahife: 90

Yetmiş üç fırkadan her birerleri, kendilerinin şeriata tabi olduğunu iddia ederek, kurtulucu olduklarını kesin olarak söylerler. **"Her hizib kendi yanındaki île ferahlanır"** Bu ayet onların halini beyan eder.

Fırka-ı naciye'yi diğerlerinden ayıran delil, Efendimiz' in (Sallallahu aleyhi ve sellem) şu beyanıdır. **"Onlar ben ve ashabımın bulunduğu hal üzere olanlardır"**

Hadisi şerifte Efendimizin (s.a.v.) zikri ile beraber ashabın zikr edilmesi şundandır ki "Benim yolum ashabın yoludur, kurtuluş yolu sadece onların yoluna tabi olmaya bağlanmıştır" manasını bildirmektir. Bu mana Allahu Teala'nın şu kavli şerifi gibidir. **"Kim Resüle itaat ederse, muhakkak Allah'a itaat etmiştir."** Resülullah'a itaat Allah'a itaatin aynısı oldu. ona itaatsizlik Allahu Teala'ya itaatsizliğin ta kendisidir.

Ashabı kiram'a (r.a.) ittiba etmeksizin Peygamber (s.a.v.) 'e ittiba etmek davası batıldır, belki bu şekilde bir ittiba hakikatten Resulullah'a isyandır.

Şüphe yok ki Resulullah'ın ashabına ittibayı kendilerine

lazım kılan fırka, Ehli Sünnet vel Cemaattır. Onlar fırka-ı naciyedir. Çünkü şia ve hariciler, ashabı kirama dil uzzattıklari için, ashaba ittibadan mahrumdurlar.

Mutezile için başlı başına bir mezheb vardır. Reisleri vasıl ibni Ata, Hasan-ı Basri'nin (r.a.) ashabından idi. Sonra onun meclisinden ayrıldı, küfr ve iman arasında vasıta olduğunu iddia etti. Hasan-ı Basri onun için 'bizden ayrıldı' dedi. (Ehli sünnetten ayrıldı)

Ashabı kirama dil uzatmak, aslında Resülulah'a dil uzatmaktır. Ashab'a tazim etmeyen, Resülullah'a iman etmedi. Çünkü onları kötü görmek sahiblerini (peygamberi-mizi) kötü görmeye çeker. Bu kötü itikattan Allah'a sığınırız. Ayrıca şu Kur'an ve hadis yoluyla bize ulaşan şer'î hükümler, ashabın nakletmesiyle ulaştı, eğer bunlara dil uzatılırsa o zaman bunların nakillerine de dil uzatılmış olur. Bu nakil vazifesi bazılarına ait değildir. Belki hepsi adalet, sadakat ve tebliğde eşittir. Onlardan herhangi birine dil uzatmak, dine dil uzatmak demektir, Allahu Teala'ya bundan sığınırız.

Hz. Ali (Radıyellahu anhu) üç halifeye tazim ve hürmet ederdi. (radıyallahu anhüm ecmain) Onlara uymanın hak olduğunu bilerek onlara biat etti.

Sadece Hz.Ali'ye tabi olmak iddiası, diğer halifeleri inkar etmekle beraber sırf iftiradır. Kuru bir iddiadır. Bilakis üç halifeyi inkar, Hz. Ali'yi de inkar sayılır.

Sözün aslına dönelim derizki, ashabın tamamına tabi olmak dinin asıllarında vacibdir. Zira onlar dinin asılılarında ihtilaf etmediler, fer'i meselelerde ihtilaf ettiler. Ashabın bazısına dil uzatan, hepsine ittibadan uzaktır. Ashabın tamamı adil kişlerdir, her birerleri bize şeriattan bir şeyi ulaştırdılar. Aynı şeklide Kur'an her birerlerinden ayet ayet toplanarak cem edildi. Bazılarını inkar, Kur'anı bize ulaştırıcıları inkar sayılır. Dolayısıyla inkarcı hakkın da şeriatın tamamını tatbik etmek gerçekleşmeyince, kurtuluş ve felah nasıl meydana gelsin. Allahu Teala **"Kitabın bazısına inanıp bazısına küfürmü ediyorsunuz"** buyuruyor.

Biz deriz ki Kur'anı cem eden Osman (r.a.) dır. Belki de Ebu Bekir Sıddık, Ömer Faruk (r.anhuma) dır.

Hz, Ali efendimizin cem ettiği, bu kur'an'dan başka bir şeydir. Şu büyükleri inkar hakikatta Kur'anı inkara gider. Bundan Allah'a sığınırız.

Şia'nın müctehidlerinden birine sorulduki Kur'an'ı Osman cem etti, bu Kur'an hakkında görüşün nedir?

Dediki -Bunu inkarda bir fayda görmüyorum, zira bunu inkar tamamen dini yok eder.-

Ayrıca akıl, Resülullah'ın (s.a.v.) ölümünden bir gün sonra ashabın batıl bir iş üzere cem olmasına cevaz vermez. Kararlaştırılan şeydir ki, Efendimizin vefatında ashabı kiramın sayısı otuz üç bin idi, hepsi Ebu Bekir Sıddık'a isteyerek biat ettiler. Resulullah'ın (Sallallahu aleyhi ve

sellem) bütün ashabının o anda dalalette cem olması, imkansız şeydir. Halbuki Efendimiz **"Ümmetim dalalet üzere cem olmaz"** buyurmuştu.

Hz. Ali'nin biat etmekten ilk anda geri kalması, ancak meşvereye davet edilmediğindendir. Hz. Ali (r.a.) "Biz ancak meşvereden geri bırakıldığımız için kızdık, yoksa elbette Ebu Bekr'in bizden hayırlı olduğunu biliriz" buyurmuştur.

Hz. Ali'nin meşvereye çağrılmaması, Ehli Beyt'i teselli etmek, musibet geldiği ilk anda onların yanında oturmak veya bunun gibi bir şeyden dolayı olabilir.

Ashab arasında vaki olan ihtilafların kaynağı nefsin hevası değildir. Çünkü onların nefisleri kötülüğü emr etmekten sökülüp temizlendi ve mütmeinne oldu (Allah'ın hükmü karşısında tam teslim olup tatmin oldu), onların hevaları şeriata tabi oldu. Ashabın ihtilafı ictihad'dan dolayı, hakkı hükmetmekten dolayıdır. Hata edenlere Allah indinde bir derece vardır. İsabet edenlere on derece vardır. O takdirde lisanı onlara eziyet ve cefadan korumak, hepsini hayır île zikr etmek gerekir. İmamı Şafi buyurduki: "Şu (Ashab arasındaki olaylar) bir kan'dır. Allahu Teala ondan ellerimizi temizledi, bizde dillerimiz temizleyelim. Yine şöyle buyurdu (İmam-ı Şafi) "Resulullah'dan sonra insanlar çaresiz kaldılar, semanın direkleri altında Ebu Bekr'den daha hayırlısını bulamadılar boyunlarını ona teslim ettiler."

Şafi hazretlerinin bu sözü takiyyeyi red ve Hz. Ali'nin

Ebu Bekr Sıddıka biatına razı olduğunu aşikare beyandır. (Burdaki takiyyeden maksad, Hz. Ali'nin diğer üç halifeye içten düşmanlık besleyip dışdan dostluk göstermesidir. Bu görüşü, şia ortaya atmıştır. Bu, Allah'ın arslanı olan Hz. Ali'ye büyük bir iftiradır.)[1]

[1] Böyle bir iki yüzlülüğü Hz. Ali (r.a) için düşünmek müslümanın işi değildir; taassub ve dini iptal etmek isteyenlerin işidir. Hz. Ali (r.a) tek başına Hayber'de gösterdiği kahramanlıklar ile dillere destandır. Kimsenin vuruşmaya çıkmadığı Hendek Savaşında Arapların en büyük cengaverini kılıçla doğradığı kulaklarımızdan çıkarmadığımız büyük bir cesaret, şecaat işidir. Böyle bir zat nasıl olsunda korktuğu için hakkı gizlesin; bu mümkün değildir.

Ayrıca Hz. Ali (r.a) Halife olduğu zaman evvel geçen halifelerin üçünü de hayırla yad etmiş ve onların kendisinden üstün olduğunu söylemiştir. Eğer üç halifeden en ufak bir haksızlığa uğramış olsa idi onu mutlaka açıklardı.

I. CİLT 266. MEKTUP SAHİFE 261
EHLÎ SÜNNET İTİKADI

(Ey Evladım!) Allah seni mesud etsin. Akıllılar üzerine farz olan şeylerin ilki, Ehli sünnet vel cemaat mezhebinin görüşlerine göre itikadları düzeltmektir. (Allah onların çalışmalarını şükrana layık eylesin) Zira fırkayı naciye (Kurtulan fırka) onlardır. Kendisinde bir nevi kapalılık bulunan itikad meselelerinin bazısını açıklıyalım.

- ALLAH TEALA -

Bilinmesi vacibtir ki Allahu Teala zatı mukaddesiyle mevcuttur. Eşyanın tamamı Allah'ın icad etmesiyle mevcuttur. Hem de Allahu Teala zatında, sıfatlarında, fiillerinde tektir. Hiçbir işte kimse ile hakikatta bir ortaklığı yoktur, ne varlığında ne de diğer hususlarda (ortağı yoktur, tektir) İsimlerin benzerliği, lafzî ortaklık, bahsimiz haricindedir. (İsim benzerliği hakikatten ortaklık sayılmaz,)

Allah'ın sıfatları ve fiileri, keyfiyetten ve misalden zatı gibi münezzehtir. Bunlarla mümkünatın sıfatları ve fiilleri arasında hiçbir münasebet yoktur.

- İLİM SIFATI -

İlim sıfatı mesela, Allah Teala için kadîm bir sıfattır.

Hakîkî basittir, (cüzleri yok) Asla ona kesret ve adetleşmek arız olmadı, taallukatı (malumatları) adetli olsa bile. Zira bu ilim sıfatında tek bir açılma (inkişaf) vardır. Bu tek açılma ile ezelî ve ebedî malumat açıldı. (Bilindi) Bu tek inkişafla bütün eşyayı onların uygun halle ri, zıt durumları, küllî olmaları, cüz'î olmaları, hususi vakitleriyle birlikte tek anda basit olarak o şekilde bilindi ki; mesela bir anda Zeyd'i mevcud, ma'dum (yok), cenin (rahimde), sabi, genç, yaşlı, canlı, ölü, ayakta, oturduğu (halde), yaslandığı (halde) yan yattığı halde, gülücü olduğu halde, ağlayıcı, lezzetlenici, acı duyucu, şerefli, zelil olduğu halde, kabirde, mahşerde, cennette, lezzetlenme halinde (tek ilmi ile bir anda bilir.)

Tcallukların adetli olması, bu makamda yoktur (Tek ilimle hepsini bilir.) Zira teallukların teaddüdü onların adetli olmasını gerektirir, zamanların çokluğunu gerektirir. Halbuki orda ezelden ebede kadar tek olan basit bir an vardır, asla orda adetli olmak yoktur. Çünkü Allah Teala üzerine zaman geçmez, öne geçmek, geri kalmak onun hakkında yoktur.

Allah'ın ilmi için malumatla alakaları isbat edince, bu, tek bir tealluk (alaka) olur; bununla bütün malumata tealluk eder. (Bütün her şeyi bilir.) Aynı şekilde bu teallukun keyfiyeti bilinmez, misalden ve keyfiyetten münezzehtir. İlim sıfatı gibi. (İlim sıfatının hakikatini bilemediğimiz gibi, bu sıfatın malumatlarla olan alakasının durumunu da bilemi yoruz. Bir anda bütün her şeyi tek ilimle hiçbir değişikliğe uğramadan

bilir.)

Bu tasavvurun uzak görülmesini, bir misal getirerek def edelim. Derim ki; Bir şahsın "kelimeyi" farklı kısımları, değişik halleri, zıt itibarları ile birlikte bir anda bilmesi caizdir. Bu tek anda o kişi bilirki kelime: İsim, fiil, harftir, sülasî, rabaidir, mu'reb ve mebnîdir, mütemekkin ve gayrı mütemekkindir, munsarif ve gayrı munsariftir, marife ve nekredir, mazi ve müstakbeldir, emir ve nehiydir. (Bu şekilde kelimeyi bir anda bilir.) Belki o şahıs şöyle diyebilir: "Ben şu kısımları ve itibarları, kelime mertebelerinde bir anda tafsila-tıyla bilirim" Mümkin (olan kulun) ilminde zıtları bir araya toplamak tasavvur edilebilirse, Vacib Teala'nın ilminde bu niçin uzak görülsün. **"En yüce misaller Allah içindir."**

Bilinmesi gerekir ki, burada her ne kadar zıt şeylerin bir araya sureta toplanması gerekirse de; halbuki hakikatta bunlar arasında zıtlık yoktur. Zira Allahu Teala her ne kadar Zeyd'i bir anda mevcud ve yok olduğunu bildiyse de, fakat Allahu Teala bu tek anda bildi ki Zeyd, mevcud olacağı vakit mesela Hicretten bin sene sonradır, evvelki yokluk vakti şu muayyen seneden (Bin sene) evveldir, sonradan yok olma vakti bin yüz seneden sonradır. (Böyle olunca) Bunların aralarında hakikatta bir zıtlık yoktur; çünkü zamanları farklıdır. Diğer hallerde, bu kıyas üzerinedir.

Bu beyandan açığa çıktı ki Allah Teala'nın ilminin üzerine, farklı cüzler üzerine alaka kurmasından dolayı, de-

ğişiklik kokusu gelmedi. Felsefecilerin zannettiği gibi burda (değişikliğin) ortaya çıkma zannı vehmedilmesin. Zira değişiklik ancak "Allah'ın ilminin bir şeye tealluku, diğer şeye teallukundan sonradır" takdirince düşünülür. Amma Allah'ın ilmi herşeye bir anda tealluk edince orda teğayyür ve sonra olmak (hudus) düşünülmez. Bu takdirce değişik taallukları isbata gerek yok ki değişiklik ve hudus o değişik tealluklara dönsün de ilim sıfatına dönmesin (Bunu bazı kelamcılar, felsefecilerin şüphelerini defetmek için söylerler. Yani "ilim sıfatından başka değişik tealluklar vardır, onlar hadistir, ilim sıfatı kadimdir" demişler.)

Evet malumat tarafında değişik teallukları isbat ettiğimiz vakit buna müsade var. (Malumat değişiktir ve sonradan ortaya çıkar. İlim sıfatı kadimdir, değişmez.)

- KELAM -

İlim gibi Allah'ın kelamı da tektir, basittir (mürekkeb değil) Allah Teala bu tek kelam ile ezelden ebede kadar mütekellimdir. Eğer emir ise o kelamdan ortaya çıkıcıdır, eğer nehiy ise yine o kelamdan ortaya çıkıcıdır, eğer birşeyi bildirmek ise yine o tek kelamdan alınmıştır, eğer öğrenmek ise yine o kelamdandır, eğer temennî ise ordan alınmıştır, eğer ümid ise yine ordandır, indirilen bütün kitaplar ve gönderilen sahifelerin tamamı bu tek kelamın sayfasıdır. Eğer (kitap) Tevrat ise o kelamdan yazılıp nüsha edilmiştir, eğer İncil İse lafızlarının sureti o tek kelamdan alınmıştır, eğer Zebur ise o kelamdan satırlara yazılmıştır, eğer Kur'an ise ordan indirilmiştir.

Şiir "Mevlamızın hak kelamı ancak tektir, fakat inişte adetlidir."

- ALLAH'IN YARATMASI -

Allah'ın fiili (yaratması-yapması) tektir, Bütün yaratılmışlar bu tek fiille mevcud olmuşlardır. **"Bizim emrimiz ancak göz kırpması gibi tek bir şeydir."** (54/50) Ayeti kerîmesi bu manaya işarettir.

İhya (diriltme), imate (öldürme) bu fiile bağlıdır. Elemlendirme ve nimetlendirme yine bu fiile bağlıdır.İcad ve yok etmek te aynı şekilde bu fiilden ortaya çıkar, Allah'-

ın fiilinde (ilmindeki) gibi teallukatın adetli olması sabit olmaz, bilakis evvelki ve gelecekteki (yaratılacak) mahlukat, tek fiilin teallukuyla hususî vakitlerinde var olmuşlardır (var olacaklardır.) Bu (fiilin) tealluku da (ilimdeki) gibi keyfiyeti meçhuldür, misli yoktur, Allah'ın kendi fiili gibi (Fiil sıfatının kendisi de, tealluku da ne şekildedir bilinmez.) Zira keyfiyetten münezzeh olana (ulaşmak için) keyfiyeti olanın (mahlukatın) hiçbir yolu (imkanı) yoktur.

"Onun bahşişlerini ancak onun kervanı taşır"

İmamı Eş'arî (r.a.) Hak Teala'nın fiil sıfatının hakikatına muttali olamayınca; tekvin sıfatının, Allah'ın fiillerinin hadis (sonradan ortaya çıkan) olduğuna hükmetti. Şu hadis olan eşyanın, Allah'ın ezelî olan fiilinin eseri olduğunu bilemedi, (fiil sıfatının kendisi hadis değildir.)

Bazı sofilerin isbat ettiği tecellî ef'al bahsinden olan şeyde bu kabildendir, (işin hakikatini anlayamadılar.) Çünkü o makamda mümkinatın fiillerinin aynasında, faili hakîkî olan Allahu Subhanehu'nun fiilinden başka birşey görülmez. Bu tecelli aslında Hak Subhanehu'nun fiilinin eserinin tecellisidir. (fiilin eserinin mahlukatta ortaya çıkmasıdır.) Allah'ın fiilinin tecellisi değildir. Zira Allah'ın misal ve keyfiyetten münezzeh olan fiili, kadîmdir, Allah'ın zatıyla kaimdir (ondan ayrılıp mahlukata intikal etmez) O (fiil sıfatına), tekvin denir. Onu mahlukatın aynaları taşıyamaz, mümkünatın zuhuryerlerinde ortaya çıkmaz (Belki bu fiilin

eserinin tecellisi eşyada ortaya çıkar. Mesela: Allah'ın fiil sıfatının eseri çiçekte ortaya çıkınca, çiçek yolduktan varlığa gelir, çiçek sonradan olmuştur, fakat fiil sıfatı kadîmdir.)

Fakire göre (İmamı Rabbanî k.s.) Allah'ın zatı olmadan sıfat ve fiilinin tecellisi düşünülemez. Zira fiil ve sıfatların zattan ayrılması asla mümkün değildir ki fiil ve sıfatların tecellîsi zatsız düşünelebilsin. Zattan ayrılan sıfat ve fillerin gölgeleridir. (Aslı değil) Bu şekildeki ayrılan tecellî, sıfat ve fiillerin gölgesinin tecellisidir, sıfat ve fiillerin kendisinin tecellîsi değildir.

Fakat herkesin anlayışı bu kemalatı kavrayamaz **"Bu, Allahın dilediğine verdiği bir fazlu kerimi (ihsanı) dir. Allah Büyük fazl sahibidir."** 62/4)

- ALLAH TEALA -

Sözün aslına dönelim deriz ki, Allah Teala bir şeyin içine girmez, bir şey de onun içine girmez, fakat Allah herşeyi kuşatıcıdır. Allah Subhanehu her şeye yakındır, herşey le beraberdir. Şu kuşatma, yakınlık ve beraberlik kasır aklımızla anladığımız bir şekilde değildir. Zira bu anlayışımız Allah (c.c.) tarafına layık olmaz. Keşf ve müşahede ile idrak olunan herşeyden Allah (c.c.) münezzehtir. Mümkinin (mahlukatın), Allah'ın zatından, sıfat ve fiillerinden cehalet ve hayretten başka nasibi yoktur. Gayba iman

gerekir, keşf ve müşahede edileni "La" kelimesiyle yok etmelidir.

İnanırız ki Allah Teala, eşyayı muhittir ve eşyaya yakındır ve eşya ile beraberdir, onun ihatasını, kurbiyet ve maiyetinin ne olduğunu bilmeyiz. 'İlmî ihata ve maiyyet var' demek, müteşabihatı te'vil sayılır. Halbuki biz bunun teviline hükmedenlerden değiliz. Allah Teala hiçbir şeyle bitişmez, hiç bir şey de onunla bitişemez. Bazı sofîlerin sözlerinden anlaşılan ittihad manası, onların muradlarının hilafıdır (muradları ittihad değil başka şeydir.) Bu ittihad manasını akla getiren sözlerinden onların muradı; "fakirlik tam hasıl olunca, sırf yok olmak ele geçince, tam silinmek yok olmak hasıl olunca; Allah'tan başkası kalmaz." (şekilde bir) manadır. Yoksa fakir Allah'la bitişip ilah olmaz, zira bu küfürdür ve zındıklıktır. **"Allah, zalimlerin vehminden yüce olmakla çok yücedir."**

Şeyhimiz (k.s.) "Enel Hak" ibaresinin manası, "Ben Hakkım" demek değildir, belki manası "Ben yok oldum, Bakî Allah'tır" şeklindedir.

Allah'ın zatına, sıfatına ve fiillerine değişiklik ve tebeddül ulaşamaz. Zatında, sıfatında, fiillerinde yeni oluşların ortaya çıkmasıyla değişmeyen Allah, noksan sıfatlardan

münczzehtir.

Allahu Tcala mutlak ihtiyaçsızdır. Hiçbirşeye asla ihtiyaç duymaz, nc zatında, nc sıfatında nede fiillerinde işlerdcn hiçbirinc ihtiyacı yoktur. Nasıl ki var olmakta hiç bir şcyc muhtaç dcğil, aynı şekilde zahir olmakta da hiçbir şeye muhtaç dcğildir.

Mahlukatın yaratılmasından maksad, mevcudatın îcad cdilmesinden kasıt, kcmalatının onlara hasıl olmasıdır, Allah Tcala vc Tekaddcse için herhangi bir kemalin hasıl olması dcğil.

"Ben cin ve insanları ancak bana İbadet etsinler için yarattım" (51/56) Aycti kcrimcsi bu manayı kuvvetlcndirir.

İns vc cinnin yaratılmasından kasıt, onlar için marifetin hasıl olmasıdır, yoksa Mevla Tcala tarafına ait olan bir iş dcğildir. Hadîsi Kudsîdc gelcn **"Bilinmem için mahlukatı yarattım"** kavli şcrifinden murad mahlukatın bilmeleridir; yoksa "Hak Tcala bilinecckte, onun bilinmesinden dolayı kcmalat ona hasıl olacak" dcğil, Mcvla bu şekilde (yanlış anlaşılmaktan) münczzeh vc yüccdir.

Allahu Tcala bütün noksan sıfatlardan ve hudus alamctlcrindcn münczzehtir. Cisim ve cisimlere mensub

değildir. Mekana, zamana mensub değildir. Bütün kamil sıfatlar Allah'ındır. Onlardan sekiz tanesi yüce ve mukaddes zat üzerine zaid bir var olmakla vardırlar.

Onlar Hayat, ilim, kudret, irade, basar, semi', kelam, tekvin sıfatlarıdır. Bu sekiz sıfat hariçte mevcudtur. Bazı sofileri zannettiği gibi "Bu sıfatlar zatın varlığı üzere ilimde zaid olarak mevcut, hariçte aynısıdır" değil. Ve (bu görüşte olan şu) şiiri söyledi: "Allah'ın sıfatları teakkulde zatın gayrısıdır; fakat tahakkukta aynısıdır."

(Niçin böyle değil?) Zira hakikatta bu (görüş) sıfatları yok etmektir. Mutezile ve felsefeciler gibi sıfatları nefyeden lerde aynı şekilde İlimde farklı olduklarına, hariçte aynı olduklarına hüküm verirler. İlimdeki farklılığı inkar etmezler, ilmin manası, zatın manasının aynısıdır demezler veya kudretin, iradenin manasının aynısıdır (demezler). Belki hariçte var olmaları itibarıyla aynıdır derler. Hariçte sıfatlar ile zat'ın (c.c) farklı olduklarıyla hükmetmedikleri müddetçe sıfatları yok sayanların topluluğundan çıkamaz-lar. Mefhum ve teakkul bakımından İlimdeki farklığı hükmetmek, onlara fayda sağlamaz (zira hariçte sıfatlar zatın gayrısıdır, demeleri lazımdır.)

Allahu Teala kadîm ve ezelîdir. Allah'tan başkası için

kıdem ve ezeliyyet yoktur. Bütün din sahipleri bu hüküm üzerine cem oldular. Kim Allah'tan başkasının kadîm ve ezelî olduğuna hükmederse, o kafirdir. Bu haysiyyetten dolayı İmam Gazalî, İbni Sina ve farabiyi (onlar gibi diyenleri) küfre nisbet etti. Çünkü bunlar aklın, nefsin, heyulanın ve suretlerin kadîm olduğunu söylerler. Semavat ve içindekilerin kadîm olduğunu söylerler.

Allahu Teala kâdiri muhtardır, üzerine birşeyin vacib olmasından münezzehtir, mecbur olmak zannından beridir. Ahmak felsefeciler, Vacib Teala'dan muhayyerliği nefy ettiler ve Allah için mecbur olmayı isbat ettiler, bunu kemalat zannettiler. Bu ahmaklar Vacib Teala'yı hareketsiz ve boş bir halde bıraktılar. Semavat ve yerlerin halıkinden bir tek fiilden başka bir şeyin sadır olmadığını söylerler, bu tek fiil de, Allah'tan mecburen sadır olmuştur, derler. Mahlukatın yaratılmasını "Aklı faal" e nisbet ederler.

Bunlar çaresiz kalınca "Aklı feal"e sığınıp, Allahu Sübhanehu'ya sığınmamaları gerekir. Zira onların yanlış itikadına göre mahlukatın yaratılmasında Allah'ın bir tesiri yok, belki mahlukatı icad ile kaim olan "Aklı feal"dir. Bu ahmaklar bütün dalalet fırkalarından ahmaklık bakımından daha şiddetlidirler. Çünkü kafirler Allah'a sığınıp belaların def edilmesini Allah'tan isterler, bu ahmaklar böyle değildir.

Bu felsefecilerde ayrıca iki şey daha vardır. Ahkamı semavîyeyi (İslam hükümlerini) inkar, küfür ve Peygamber (s.a.v.) haberlerine düşmanlık ve inat etmek, îkincisi batıl maksadlarını, vehmi arzularını isbat için fasid kazıyyeleri düzenlemek, delil ve şahidleri batılla karıştırmaktır. (Yaldızlı sözlerle hakkı gizlerler) Maksadlarını isbat için söyledikleri söz, ahmak olandan asla ortaya çıkmaz, çünkü işin temelini (kainatın oluşup devam etmesini) semavat ve yıldızların hareketine bağlarlar, bununla beraber her an çaresiz ve hayret içinde kalmışlardır.

Semavat ve yıldızları yaratan, onları harekat ettiren ve işleri tedbir eden Allah Teala'yı gözleri görmez, mahlukatı (n yaratılmasını) Allah'a isnaddan uzak dururlar, Allah'tan uzaklaşırlar. Bunlar akıldan ve saadetten ne kadar uzaktırlar!

Bunlardan daha ahmağı bir cemaattır ki bunları (felsefecileri) zekî ve erbabı fetanet zannederler. Hendeseye (geometri) dayanan ilimleri hiçbirşey ifade etmez, fayda vermez, üç köşesi eşit üçgen şekli bilmenin ne faydası var ki. Tıp, astronomi, ahlak ilmi, bunların hepsi Peygamberlerin kitaplarından çalınan ilimlerdir.

İsa (a.s.) daveti Eflatun'a ulaşınca (o bu ahmakların büyüklerindendir) "Biz hidayet bulmuş bir topluluğuz bizi

hidayet edecek kişiye ihtiyacımız yok" dedi.

Ne sefih ve ahmak! Çünkü ölüleri dirilten, körlerin gözünü açan, alacalıyı iyileştiren bir şahsı (İsa a.s.) buldu ve kendi halini düşünmeden, sirctini mülahaza etmeden ona bu cevabı verdi, înat ve ahmaklığının fazlalığından (böyle yaptı)

Şiir: Felsefenin ekserisi ahmaklıktır, tamamı da öylcdir, çünkü ekser olana, tamam hüküm verilir.

Bilmek gerekir ki bütün mümkinat, cevheri, arazı, cismi, akıl, nefis, felek, unsur ile birlikte tamamı Kadiri muhtar Allah (c.c.)'ın icadına dayandırılmıştır. Yokluktan bunları varlık sahasına çıkarttı. Nasıl ki var olmakta bu şeyler Allah'ın icadına muhtaçtır; devam etmekte de Allah'a muhtaçtırlar.

Allahu Teala hayrı ve şerri irade eder, her birerlerini yaratır fakat şerden razı değil, hayırdan razıdır. Rıza ile irade arasında ince bir fark vardır. Allah Teala Ehli sünneti bu farkı anlamaya muvaffak kıldı, diğer fırkalar bu farkı anlayamayıp dalalette kaldılar. Bundan dolayı mutezile, kul kendi fiilinin halıkıdır dedi. Küfrün ve isyanın icadını kula nisbet etti.

Hak Subhanehu Hazretleri kula irade ve kudret verdi, bununla isteyerek fillerini kesb ederler. Fiilleri yaratmak

Allah'a aittir, kesb etmek kula aittir. Allah'ın adeti şöyle carîdir ki: Kul fiillerinden birşey kasd edince, sebeplerine sarılınca bu fiiline Allah'ın yaratması tealluk eder. Fiilin meydana çıkması kulun kasd ve ihtiyarı ile olunca, medh, zem, sevap ve azabın alakalısı çaresiz kul olur.

"Kulun ihtiyarı zayıftır" diye söylenen sözden maksad "Allah'ın iradesine göre zayıftır" demekse bu doğrudur. Eğer kulun iradesi "emredilenleri yapmakta kafî değildir" demek ise bu doğru değildir. Zira Allah hiç kimseye taşıyamıyacağı yükü yüklemez, belki kolaylık murad eder zorluk dilemez.

Bu konuda netice söz; belli bir vakitteki (ömür boyunca) küfre karşı ebedî ceza verilmesi, Allah'ın ilmi ve takdirine havale edilmiştir. Halbuki ebedî ceza için "Uygun ceza" (suça uygun ceza) buyurdu. Ebedî lezzetlenmeyi kısa bir müddetteki (ömür kadar) iman sebebiyle yaptı, onun üzerine bağladı. **"Bu Azîz ve Alîm olan Allah'ın Takdiridir."** (36/38)

Fakat Allah'ın muvaffak etmesiyle biliyoruz ki, zahirî ve batınî bütün nimetlerin sahibi olan, yeri göğü ve araların daki her şeyi yaratan, bütün büyüklükler ve kemalatlar kendisinin olan Allah'a karşı küfrü seçmenin cezası en şiddetli olmalıdır, o da ebedî cehennem azabıdır.

Aynı şekilde gayba iman, şanı yüce olan bu nimetlerin

sahibine iman ve onu tasdik etmek şeytan ve nefsin mani olmasıyla beraber, diğer engellerle beraber, bunun karşılığının en âlâ nimet olmasını gerektirir. O da ebedî cennette lezzetlenmek, nimetlenmektir.

Meşayıhın bazısı "Cennete girmek ancak Allahu Subhanehü'nun fazlı keremiyle olur, ancak imana bağlanması amellerin karşılığı daha lezzetli olması içindir." Bu fakire göre (İmam Rabbanî) Cennete girmek hakikatte imana bağlanmıştır, fakat iman, ihsan eden Allah Tarafından fazlu ikramdır, cömertlik ve ihsan sahibi Allah tarafından bir bahşiştir. Cehenneme girmek küfre bağlıdır. Küfür nefsin havasından ve tuğyandan ortaya çıkar. **"Sana isabet eden iyilik Allah'tandır, kötülükten sana isabet eden senin nefsinden dolayıdır."** (4/79)

Bilinmesi gerekir ki Cennete girmeyi imana bağlamak imana tazim demektir, belki inanılan şeylere (iman maddelerine) tazim demektir. Çünkü bu iman üzerine böyle bir büyük mükafat bağlanmıştır. Aynı şekilde Cehenneme girmeye küfrün sebep yapılması küfrü tahkir etmek içindir, küfre düşeni noksanlaştırmak, değerini düşürmek içindir. Bundan dolayı şu devamlı azab ona gerekli oldu.

ALLAH'I GÖRMEK

Mü'minler ahirette Cennette iken cihet, keyfiyet, ben-

zerlik, misal olmadan Allah'ı görürler. Dindar olsun olmasın ehli sünnetten hariç fırkaların tamamı bu ru'yeti inkar ettiler. Çünkü onlar taraf olmadan, keyfiyeti (durumu) bilinmeden görmek caiz olmaz dediler.

Hatta Muhyiddin îbni Arabî bile ahiretteki görmeyi tecellî (açılmak) derecesine indirdi. (Dünyada tecelli olur. Ahirette ise bizzat kendisi görülecek)

Şiir: Mü'minler onu, durumu bilinmeden, misalden bir çeşiti anlaşılmadan görürler.

PEYGAMBERLER

Peygamberler (üzerlerine salat ve selam olsun)in gönderilmesi alemlere rahmettir. Bu büyüklerin aracılığı olmasaydı bizi vacibul vucud olan Allah'ın zatına ve sıfatlarına kim ulaştırırdı, bizim için Hakkın rızasını, razı olmadıkların dan kim ayırırdı. Zira bizim nakıs aklımız Peygamberlerin davet nuru olmadan bu manayı anlamaktan çok uzaktır. Kusurlu anlayışımız şu büyükleri taklid etmeden bu muameleyi anlamaktan cimridir (Anlayamaz.)

Evet, akıl her ne kadar delil ise de fakat hüccet olmakta tam değildir, tam delil olmaya ulaşmamıştır. Hücceti baliğa (tam delil) ancak Peygamberlerin gönderilmesiyle tamam oldu. Ahiretteki sevap ve azab buna (tam delilin gelmesine) bağlanmıştır. (Sayfa 268 -1. cilt)

Nefsin temizlenip safî yapılması sahih amellerin yapıl-

masına bağlıdır. Bunlar Allah'ın razı olduğu amellerdir. Bunları bilmek Peygamberlerin gönderilmesine bağlıdır.

Kalbi boşaltıp nefsi temizlemek, peygamberlerin gönde rilmesi olmasaydı hakikatten hasıl olmazdı. Kafir ve fasıklarda meydana gelen, nefsin safileşmesidir, kalbin safî olması değildir. Sırf nefsin safı olması sapıklıktan başka bir şey artırmaz, hüsrandan başka bir şey meydana getirmez. (Kalbin temizlenmesi gerekir. Bu da tarikat sayesinde ancak mümkündür.)

Bazı gaybî şeyleri kafir ve fasıkların bilmesi nefsin safileşmesi vaktinde istidraçtır, onların hakkında helak ve hüsrandır, (onları azar azar helake çekmektir.)

Seyyidil Murselîn hürmetine Allah'tan bizi böyle şeylerden kurtarmasını dileriz. (Amin)

Anlaşıldı ki Paygamberlerin gönderilmesi vasıtasıyla şeriatın hükümleri sabit olmuştur, onlar rahmettir, inkarcıların, mülhidlerin (dinden çıkmışlar), zındık (sapık)ların anladığı gibi değil. Bunlar şerî hükümleri rahmet saymazlar ve kullara böyle zahmetli işlerin yüklenmesi akla uygun değil, şefkat değildir, derler.

Bunlara şöyle denir; kim bu hükümlerle amel ederse cennete girer, kim hilafını işlerse cehenneme girer, nasıl bu hükümlerle teklif olunmasınlar; kendi başlarına bırakılsın-

lar, yeyip içip uyusunlar, kafalarına göre dolaşsınlar (öyle mi?) Bu çirkin herifler bilmezler mi ki? ihsan edene şükr etmek gerekir, işte bu şerî hükümler nasıl şükrün yapılacağının beyanıdır. Aklen bu hükümleri yapmak vacip olur. (şükretmenin başka yolu yoktur.) Şu alemin nizamı bu hükümlere bağlıdır. Eğer insanlar kendi başına bırakılsa şerden başka birşey ortaya çıkmaz, herkes başkasının malı ve canına taarruz eder. Şerî yasaklar konmazsa nefisler zayi olur. Mallar helak olur. **"Sizin için kısasta hayat vardır, ey akıl sahipleri."** (2/179)

Şiir: "Sultanın sopası (cezası) olmasaydı, sorhoş zenci Harem'e kusardı."

- ALLAH'IN TASARRUFU

Allah Teala mutlak olarak her şeyin sahibidir. Kulların tamamı Allah'ın köleleridir. Kullar üzerine hangi tasarrufu yapar ve hangi hükmü uygularsa o hayrın ta kendisidir. Allah zülüm ve fesattan münezzehtir, yaptığından sorul maz.

Herkesi cehenneme soksa ve ebedî azabla azablandırsa, bu, Allah'a itiraz etmemize sebep olamaz. Başkasının mülkünde değil kendi mülkünde tasarruf etmiştir. Zulüm sayılmaz. Bizim tasarruflarımız böyle değil, zira bizim

tasarruflarımız aslında Allah'ın olup bize verdiği şeylerde olan bir tasaruftur. Bizim tasarrufumuza izin verdiği kanunlar çerçevesinde müsade etmiştir. Dışına çıkılırsa zulüm olur.

- KIYAMET HABERLERİ -

Bu büyük peygamberlerin verdiği bütün haberler, Allah'ın bildirmesiyledir. Açıkladıkları bütün hükümler doğrudur vakıaya uygundur. Her ne kadar bazı, kendi kararlarında yanılma mümkünse de, hata üzere kalmaları mümkün değildir, Allah tarafından hemen tenbih olunurlar, evvelki hata kalkar, doğru üzere sabit kalırlar.

- KABİR AZABI -

Kafirler ve bazı asi mü'minlere kabir azabı haktır, bunu Peygamberimiz haber verdi. Münker ve Nekîr'in mü'min ve kafirlere sual sormaları haktır. Kabir dünya ve ahiret arasında berzahtır (geçiş yeridir). Kesintiyi kabul ettiği için dünya azabına benzer, bir yönden ahiret azabına benzer, hakikatta ahiret azabındandır.

"Ateş sabah akşam onlara arz edilir" (gösterilir.) (40/46) Bu ayet kabir azabı hakkında indi.

Kabir rahatınında iki yönü vardır. Mesud olan kişinin, mükemmel kerem ve acımadan dolayı, kusurları günahları

af olunur, azablandırılmaz. Ancak dünyanın elem ve azablarıyla azablandınlırlar. (Dünya sıkıntılarıyla günahları critilir). Bu dünya sıkıntıları günahlara keffaret olur. Ayrıca kalan günahları kabir sıkıştırması ve orada hazırlanan çeşitli azaplarla silinir; taki mahşere temiz ve pak çıkar. Kimin hakkında böyle yapılmayıp azabı ahirete bırakılsa bu da Adalettir. Fakat asî ve günahkarlara yazık olsun (Niçin istiğfar edip temizlenmezler) Ehli İslam ebedî azaptan korunmuştur. Sonunda rahmete kavuşur. Bu da Allah tarafında büyük bir nimettir. Peygamberimiz (s.a.v.) hürme- tine **"Ey Rabbimiz! Bizim nurumuzu tamamla, bizi affet, sen her şeye kadirsin."**

- KIYAMET GÜNÜ -

Kıyamet günü haktır. Semalar, yıldızlar, yer, dağlar, denizler, hayvanlar, bitkiler, ma'denler paramparça olup yok olur. O gün semalar parçalanır, yıldızlar dökülür, yer ve dağlar toz duman olur. Bu yok olma kaybolma işi birinci üfürüşle alakalıdır. (Sûra birinci üfürüş.) İkinci üfürüş ile kabirlerinden bütün mahlukat kalkar ve mahşere giderler. Felsefeciler semaların ve yıldızların yok edilmesine cevaz vermezler. Ezelî ve ebedî olduklarıyla hükmederler. Sonra gelenleri kendilerini îsîam zümresinden çıkarttı. Bazı îsîamî hükümleri de yaparlar. (Bu itikadlarıyla kafir olurlar).

Şaşılacak iş ki bazı müslümanlar bunların bazısını müslüman zannederler. Halbuki bunlar kat'î delilleri ve peygamberlerin icmasını (Bütün Peygamberler kainatın yok olacağını söyledi) inkar ederler. Allahu Teala **"Güneş dürüldüğü zaman, yıldızlar döküldüğü zaman"** (81/1-2) **"Sema yarılıp Rabbisini dinleyip boyun eğdiği zaman"** (84/1-2)

"O gün sema açılıp kapı kapı olmuştur." (79/19) buyuruyor. Bu gibi misaller Kur'an'da çoktur.

Bunlar bilmezler ki sırf Kelime-i Şehadeti söylemek îsîamda yeterli değildir. Belki zaruretle dinde olduğu bilinen şeylerin tamamını tasdik etmek lazımdır. Küfürden sakınmak lazımdır, ki islamın tahakkuku o zaman düşünülebilir. Bunlarsız imanın olması dikenli ağacı elle soymaktan daha zordur. (Sadece dil ile söylemek yetmez.)

- SIRAT -

Sırat köprüsü haktır, mizan haktır, hesaba çekilmek haktır. Bunların herbirini Sadık Haberci (s.a.v.) Efendimiz haber verdi. Bazı cahillerin nübüvvet tavrını (uslubunu) uzak görmeleri itibardan düşüktür. Peygamberlerin karakteri aklın kavramasından uzaktır. Peygamberlerin bütün haberlerini akla tatbik edip aralarını uydurmaya çalışmak (Akılla Peygamberliğin durumunu anlamak) Peygamberliği

inkar sayılır. Burda yapılacak şey, Peygamberi taklittir. Bilmezler mi Peygamberlik, aklın anlayışına muhaliftir. Belki akıl Peygamberleri taklid olmadan yüksek hedefleri elde etmeye yol bulamaz. Muhalefet etmek, anlamamak-tandır. Muhalefet ancak anladıktan sonra yapılır.

- CENNET VE CEHENNEM -

Cennet ve Cehennem mevcutturlar. Kıyamet günü bir taife hesaptan sonra cennete girer, bir taifede cehenneme girer. Cennet ehlinin sevabı ve cehennem ehlinin azabı ebedîdir, kesilmez. Kesin kat'î deliller bunu kuvvetlendirir.

Fusus kitabının yazarı derki "Herkesin sonunda varacağı yer rahmettir. Allah'ın, rahmeti herşeyi kapladı. Kafirler için azab üç ahkab (3x80 sene) kalırlar. Sonra cehennem onlar için soğuk ve emin olur: İbrahim (a.s.) e olduğu gibi. Allah Subhanehu vadinden dönebilir. Hiçbir kalb erbabı kafirlerin cehennemde ebedî kalacağını söylememiştir." (Bu zatın görüşleri) doğrudan uzak vaki oldu. Rahmetin genişliği ve umumîliği dünyada mü'min ve kafirlere yaygındır; Ahirette rahmetin kokusu kafirlerin burnuna ulaşamaz. Allah Teala şöyle buyuruyor: "**Allah'ın rahmetinden ancak kafirler topluluğu, ümit keser.**" (12/87) yine şöyle buyuruyor;

"Rahmetim herşeyi kuşatmıştır onu müttekîlere ve zekatını verenlere, ayetlerimizc iman edenlere yazacağım." (12/87)

Sanki (Fusus kitabının yazarı) ayetin evvelini okudu, sonunu terk etti. Şu ayette **"Allah'ın, resullere olan va'dinden döneceğini zannetmeyin."** (14/47) sözden dönmenin caiz olmaması vaad üzeredir. (Müjde haberlerinden dönmez, tehditten döner sanmayın) Zira sırf vaadler üzere tahsis etmek caiz olmaz. Zira burdaki vaad, resullerin tasarrufları vc küffar üzere galip olmalarıdır. Bu zaten vaad (müjde) ve vaidi (tehdid)i içine alır. Resullere vaad, küffara vaîd (tehdit) tir. Bu ayet vaadden ve vaidden dönmenin yok olduğuna delalet eder. Bu ayet, bu zatın (Fusus kitabının yazarı) aleyine şahittir, lehine değil. Ayrıca vaaden dönmek vaîdden dönmek gibi yalanı gerektirir. Çünkü bu sözün hakikati, ("Allah Teala ezelde bildiki kafirler cehennemde ebedî kalmazlar, bununla beraber bu ilminin hilafını haber verdi, onların işlerine riayet etmek için ve buyurduki; "Ebedi azabla onlara azab edeceğim" şeklinde olur.) Bu manaya izin vermekte tam bir çirkinlik vardır. **"İzzet sahibi olan Rabbin onların vasıflandırdıkları şeylerden münezzehtir. Selam peygamberler üzerine olsun."** (37/ 180-181)

Kalb erbabının kafirlerin ebedî cehennemde kalmıyacağına icma etmesi (bu hükümde birleşmeleri) bu Şeyhin

(Fusus yazarının) kendi keşiflerindendir. (Zaten) Keşifte hata ihtimali çoktur. Buna değer verilmez, hem de bu ehli îsîanın icamasına muhalif olduğu durumda (o keşfe hiç diğer verilmez.)

- MELEKLER -

Melekler Allah'ın kullarıdır (kızı değil haşa) isyandan korunmuşlar, hata ve unutmaktan muhafaza olunmuşlardır. (Onlarda nefis yok ki bu kötü huylar bulunsun). Emr olunduklarını yaparlar, emirlerde Allah'a isyan etmezler. Yemezler, içmezler, erkeklik ve dişilikle vasıflanmazlar. Erkeklik ve dişilikten uzaktırlar (Nurani varlıklardır). Kur'an-ı Kerîm'de "Melek" lafzına zamir gönderilirken müzekker gönderilmesi ancak erkek sınıfının, kadın sınıfına üstün olması itibarıyladır. Bu, aynı şekilde Allah Teala'nın kendi zatına müzekker zamir göndermesi gibidir. (Hüve = O) Bu lafız erkek için kullanılır. Allah Teala kendisi hakkında bu zamiri kullanıyor. Çünkü bizim anlamamız ancak bu şekilde olabilir. Yoksa bu hususta erkeklik ve dişilik asla düşünülmez.)

Muhakkak Allah bazı melekleri elçilik için seçti. İnsanlardan bazısını da bu vazifeyle şereflendirdiği gibi. **"Allah meleklerden ve insanlardan elçiler seçer."**(22/75)

Ehli Hakkın çoğunluğu; insanların has olanlarının (Peygamberler), meleklerin has olanlalarından daha üs-tün olduğuna hükmetmiştir.

İmamı Gazali, İmamı Harameyn (İmamı Malik). Muhyiddin İbni Arabi, meleklerin havassının insanların havassından daha üstün olduğuna hükmetmişlerdir. Bu fakire (İmamı Rabbani k.s.) zahir olan şudur ki; meleklerin velayeti (Allah'a yakınlık makamı) peygamberlerin velayetinden daha üstündür. Fakat resülluk ve nübüvvette peygamberler için olan dereceye hiçbir melek ulaşamaz. Bu üstünlük (peygamberlerde olan) toprak cüz'ünden ortaya çıkar. Bu cüz beşere aittir. (Meleklerde yoktur.) Yine bu fakire zahir olan şu ki velayetin, nübüvvet makamına kıyasla hiçbir değeri yoktur. Keşke uçsuz bucaksız okyanusa göre bir damlanın değeri gibi olsaydı (o da yoktur). Nübüvvet yolundan ortaya çıkan üstünlük, velayet yolundan ortaya çıkandan kat kat fazladır, üstündür. Bütün üstünlükler peygamberler için sabittir. Melekler için cüz'i (bir miktar) üstünlük vardır. İşin doğrusu Ehli Sünetin cumhurunun (çoğunluğunun) söylediği hüküm (peygamberler daha üstün) dür. Allah bu alimlerin çalışmalarım kıyamet gününde şükrana layık eylesin. (Teşekkürle kabul buyursun)

Yukar ki izahtan anlaşıldıki hiçbir veli, Peygamberler

den hiçbirinin derecesine ulaşamaz. Belki devamlı olarak velinin başı, peygamberin ayağının altındadır.

Bilinmesi gerekir ki alimlerin ve sofilerin ihtilaf ettiği her bir meselede hak bir şekilde düşünülürse isabet alimler tarafında olduğu anlaşılır. Bunun sırrı şudur ki; Alimlerin bakışı peygamber (s.a.v.)'e tabi olmak vasıtasıyla nübüvvet kemalatına ve ilimlerine ulaşır. Sofilerin bakışı velayet kemalatında ve oranın marifetlerinde kalır. Şüphesiz nübüvvet kandilinden alınan ilim, velayet derecesinden alınanda daha doğru ve sahihtir. (Peygamber ile veli kıyas lanmadığı gibi, peygamberin ilmi ile sofinin keşfi kıyaslanmaz. Fakat sofi, ilim erbābı ise ve miraçtan geri dönüp davet ve irşat makamını elde etmişse bu hepsinden âlâdır. Mevla bizleri bunlardan eylesin.)

- ÎMAN -

İman bize zaruri olarak ve tevatüren dinden ulaşan şeyleri tasdikten ibarettir. Dil ile ikrar imandan bir rükün olduğu beyan edildi. Dil ile ikrarın, (zaruret halinde) düşmeye ihtimali vardır. Tasdikin alameti, küfürden uzaklaşmak, küfrün lazımlarından, özelliklerinden ve küfür fiili olan şeylerden sakınmaktır. (Zünnar bağlamak ve benzeri fiiller.) Küfürden (Allah'a sığınırız) (kişi) beri olmazsa tasdik davasıyla birlikte dinden dönme alameti bu kişide zahir oldu, bunun hükmü hakikatta münafık hükmüdür, **"Ne bu taraftan nede öbür taraftandır."** İmanın tahakkuku için küfürden beri olmak mutlaka lazımdır. Bu uzak olmanın en aşağısı kalbde olanıdır. En âlâsı kalb ve bedenle küfürden uzak olmaktır. Küfürden uzaklaşmak Allah'ın düşmanlarına düşmanlık etmektir, isterse bu düşmanlık sırf kalble olsun. (Onların zarar vermesinden korkulduğu vakit), isterse kalb ve bedenle birlikte (düşmanlık) olsun (onlardan zarar korkusu olmadığı vakit). Allah Tealanın şu kavli şerifi **"Ey Peygamber (s.a.v.) kafir ve münafıklarla cihad et, onlara karşı sert (katı) ol"**, bu manayı kuvvetlendiriyor. Çünkü Allah Subhanehu'ya ve Resulune olan muhabbet; Allah ve Resulune düşman olanlara, düşmanlık etmeden tasavvur edilemez.

Şiir: Düşmanı seven, benim sevenim olamaz.

- ŞİANIN TEBERRÎSÎ

Çirkin şianın şu kaideyi "Ehli beyte dostluk edip, diğer üç halife ve ashabtan berî (uzak) olmak" şeklinde tatbik edip şart koşması (Ehli beyti sevmek için üç halife ve diğer ashabtan beri -uzak- olmayı şart koşarlar) doğru değildir.

Teberri; dostları sevmek şart olan beri olmaktır, mutlak beri olmak değil (herkesten uzaklaşmak manasında değil, belki dostların dışındaki düşmanlardan uzak olmak manasınadır) Hiçbir insaflı akıl sahibi ashabın Reslullah'a düşmanı olduğuna cevaz vermez. Zira bu büyükler (Ashab) mallarını ve nefislerini Resulullah'ın muhabbetinde bezl ettiler (Sarf ettiler). Rütbe ve riyaseti bıraktılar. Ehli beytin, ashaba düşman olduğuna nasıl izin verilsin. Resulullah'ın Ehli beytine muhabbetin lazım olduğu kat'î delille sabittir. Onları sevmek davetin ücreti yapıldı. **"Söyle ey Habibim! Sizden bu davete karşılık akrabalara sevgiden başka ücret istemiyorum. Kim bir iyilik kazanırsa onun için o iyilikte daha güzelini artırırız."** (42/23)

İbrahim Halîlullah (a.s.) ancak nail olduğu yüksek dereceye Allah Tealanın düşmanlarından uzaklaşmakla nail oldu ve nübüvvet ağacının aslı oldu. Allah Teala buyurdu: **"Muhakkak sizin için İbrahim ve beraberindekilerde güzel bir örnek vardır. Çünkü kavimlerine şöyle dediler: Biz sizden, Allah'tan başka taptıklarınızdan berile-**

riz. Sizi inkar ediyoruz. Sizinle bizim aramızda, Allah'a Tek olduğu halde iman edene kadar ebediyen düşmanlık ve bu'z zahir oldu."(60/4)

Şu fakirin nazarında bu teberrîden daha faziletli olan, Allah'ın rızasına hasıl eden hiçbir amel yoktur. Muhakkak Allahu Subhanehu için, küfür, kafirler ve hariçteki batıl ilahlar ile zatî bir düşmanlık vardır. Lat uzza ve bu gibilere tapanlar Allah'ın zatî düşmanıdırlar. Ebedî cehennemde kalmak bu çirkin işin cezasıdır. Bu (çirkin) hal nefsanî batıl ilahlarda yoktur. (O batıl ilahları nefis kendinde hayallendirir, onların hariçte varlığı yoktur.) Diğer kötü ameller de böyledir, çünkü düşmanlık, gazab şu sayılan (ilah)lara göre zatî değildir. (Sonradan insan bu kötülükleri işler onlara alışır). Eğer bunda bir gazab varsa bu sıfatlara döner (sıfattan kaynaklanır.) Azablandırma, azarlama var ise bunlar fiillere döner (Fiillerden kaynaklanır.) Bundan dolayı ebedî cehennemde kalmak şu cezaların karşılığı olmadı, belki bunları işleyenin affı Mevla (c.c.) nin dilemesine kalmıştır.

Hadis-i şerifte gelen **"Rahmetim gazabımı geçti"** kavli şerifindeki "rahmet" asi mü'minlere ait olan sıfatı gadap demektir, müşriklere ait olan gazab değil (Bu gazap hiç kalkmaz.)

Dünyada kafirlere rahmetin ulaşması zahir ve suret bakımındadır, hakikatta bu istidraçtır (Yavaş yavaş helake çekmektir.) Onların hakkında tuzaktır. Şu ayet bu manaya

şahittir. **"Onları bilmedikleri taraftan kademe kademe helake sürükleriz. Onlara mühlet veririm, benim keydim sağlamdır."** (Kalem: 44-45)

- GÜZEL BÎR FAİDE -

Ebedî cehennem azabı küfrün cezasıdır. Bir şahıs imanıyla beraber küfür adetlerini, küfür merasimlerini işler, küfür merasimlerine ta'zim eder. Halbuki Alimler bu adamın kafir olduğuna hükmeder, onu dinden dönenlerden sayar. Bunun gibi ekseri Hind müslümanları bu bela ile belalanmışlardır. Alimlerin bu fetvasıyla böyle kişilerin devamlı azablandırılmış olması lazım gelir. Halbuki sahih haberlerde geldi ki **"Kalbinde zerre kadar imanı olan cehennemden çıkar, azabta ebedi kalmaz."** Bu mes'elenin in-celemesi nedir?

Derim ki katıksız kafir ise onun nasibi ebedi azabtır. (Bundan Allah'a sığınırız.) Küfür merasimlerini işlemesiyle beraber zerre imanı varsa, cehennemde azablandırılır, fakat umulan, azabtan o zerre imanın bereketiyle kurtulmasıdır, cehennem azabında devamlı kalmaktan kurtulmasını (umarız.)

Ölüm döşeğinde bulunan birini ziyarete gitmiştim. Onun haline teveccüh edince kalbinde şiddetli karanlıklar gördüm (manevi bakışla kalbini teftiş etti). Bu karanlıkları kaldırmak için ne zaman teveccüh etsemde bunlar kalk-

madı. Sonunda bildim ki bu zulumatlar küfür sıfatından ortaya çıkmıştır. Bu bulanıkların kaynağı kafirlerle dostluktur. Anladım ki bu karanlıkları kaldırmak, onları temizlemek, küfrün cezası olan cehennem azabı ile kalkar.

Yine bilindiki o kişide zerre iman var, cehennemde ebedi kalmaktan kurutulacak. (o zerre imanın bereketiyle) Bu hali onda müşahede edince aklıma geldiki bu adamın üzerine (cenaze) namazı kılınır mı yoksa kılınmaz mı. Teveccühten sonra onun üzerine namaz kılmak gerekli olduğunu anladım.

Ehli küfrün merasimlerini icra eden, onların günlerine tazim eden, aynı zamanda kendilerinde iman bulunan müslümanların üzerine namaz kılıp onları kafirlere katmamak gerekir. İşin sonunda ebedî azaptan kurtulmaları umulur.

Geride anlatılandan bilindiki ehli küfre af ve mağfiret yoktur. **"Allah kendisine şirk koşanları af etmez"** Sırf kafir ise küfrününü cezası ebedî azaptır. Facirliği ile birlikte onda zerre iman varsa onun azabı geçicidir. Diğer büyük günahlarda Allah dilerse onu af eder dilerse onu azablandırır.

Bu fakire göre cehennem azabı küfre mahsustur, bu azab ister geçici isterse ebedî olsun. Büyük günah işleyen ler tevbeye muvaffak edilip günahları af edilmezse, şefaata

nail olamazlarsa, dünyadaki elem ve sıkıntılar, ölüm anındaki şiddetlerle günahları eritilmezse umulan odurki bunlardan bir bölümü kabirde azablandırılır, bir gurub kabir azabıyla beraber kıyamet dehşetleri ve şiddetleriyle azablandırılır, günahları kalmaz, cehennem azabından çıkar. Şu ayet **"iman edip imanlarına küfrü bulaştırma yanlar (varya) emin olmak onlar içindir."** Bu manayı kuvvetlendiricidir. Zulümden kasıt şirktir. Allah, bütün işlerin hakikatini en iyi bilir.

Denilirse ki, küfürden başka günahların cezası hakkında cehennem azabı ile tehdit geldi, şu ayette olduğu gibi **"Kim kasden bir mü'mini öldürürse, onun cezası cehennemdir, orada ebedi kalır"** Hadisi şerifte "Kim bir namazı kasten terk ederse cehennemde bir hukb (seksen sene) kalacaktır" şeklinde geldi. Cehennem azabı kafirlere mahsus olmaz. (Buna cevaben) derim ki; Katil hakkındaki hüküm, katli helal görene mahsustur. Katli (müslümanı haksız yere öldür mek) helal gören kafirdir. (Müfessirler böyle zikrettiler).

Küfürden başka günahlarda cehennem azabıyla gelen tehdit, o kötülük küfür sıfatından boş kalmadığındandır. Mesela o günahı hafife almak, onu küçük görmek gibi, onu işlemeye aldırmamak gibi, şer'i emirleri küçük görmek, yasakları küçük görmek gibi. Muhakkak hadisi şerifte varid oldu. **"Şefaatim ümmetimden büyük günah işleyenlere-**

dir." Başka hadisi şerifte şöyle buyurdu: "Ümmetim rahmet olunmuş ümmettir, onlara ahirette azaba yoktur." Allah'ın şu kavli şerifi **"İman edip imanlarına küfrü bulaştırmayanlar, işte onlar için emin olmak vardır."** bu manayı kuvvetlendirir. (Sayfa 274, 1. Cilt)

KAFİRLERİN ÇOCUKLARI

Müşriklerin çocuklarının hali, dağ başında yaşayan kişi, fetret devrindeki müşriklerin durumları oğlum Muhammed Saîd'e tefsilatıyla yazılmıştır, oraya bakılsın.

Muhammed Said'e (k.s.) yazılan Mektuptaki açıklamalar:

Keşke bilseydim Maturîden olan alimlerimiz "Akıl bazı işlerde müstakildir" bu sözden neyi kasd etmişler (Allah'ın birliğini, varlığını bilmek gibi.) Dağ başında doğup yaşayan, puta tapanlara peygamber daveti ulaşmadıysa da mükelleftirler, onun delil getirerek Allah'ın varlığını ve birliğini bilmeyi terk etmekle kafir olduğuna ve ebedî cehennem de kalacağına hükmettiler.

Biz, Peygamberlerin gönderilmesine bağlanan kat'î delil olmadan ve açıklayıcı tebliğ gelmeden evvel kişinin kafir olup ebedî cehennemde kalacağı ile (hükmetmeyi) anlamıyoruz. Evet akıl delillerden biridir; fakat akıl delille bulunan işlerde kat'î delil değildir ki onun üzerine ebedî

azap bağlansın (akılla bulamadı diye ebedî azap gerekmez.)

Eğer dağ başında yaşayan, puta tapan (kendisine tebliğ hiç ulaşmayan kişiler) ebedî azapta kalmazlarsa o zaman cennette olurlar bu ise caiz değildir. Çünkü müşriklerin cennete girmesi haramdır. **"Onların varacağı yer ateştir."** Allahu Teala İsa (Peygamberimizin ve onun üzerine salat ve selam olsun)'dan hikaye ederek şöyle buyuruyor: **"Kim Allah'a şirk koşarsa Allah cenneti ona haram kılar, onun varacağı yer cehennemdir."** (5/72) Hem de cennet ile cehennem arasında bir yerde sabit değildir. A'rafta bulunanlar cennete girecekler, cennet veya cehennemde ebedî kalmak vardır, dersen! Derim ki; Bu sual cidden zordur. Kıymetli oğlum bilir ki bu soruyu defalarca bu fakire sordu, fakat yeterli bir cevap bulamadım. Fütuhatı Mekkiye kitabının sahibi (Muhyiddin İbni Arabî) nin söylediği "Kıyamet gününde bunlara peygamber gönderilip davet edilirler. Bu davet gereğince inkar eden cehenneme, kabul eden cennete girer." Bu fakire göre güzel değildir. Çünkü ahiret karşılık görme yeridir, orası hükümlerin teklif edildiği bir yer değil ki peygamber gönderilsin.

Uzun müddet sonra Allahu Subhanehu'nun yardımıyla delil ve hidayet ediciyi buldum. Bu muamma bana açıldı ve çözüldü. Bu insanlar (Dağbaşında yaşamış, puta tapmış, davet ona ulaşmamış) ne cennette ne de cehennem de ebedî kalmazlar, belki diriltilme olduktan sonra kıyamet gününde

suçları kadar hesap mevzisında azap edilirler, onlardan (hak varsa) haklar alınır sonra mutlak yokluğa çevrilirler, hiçbir şey olmamak yapılırlar (yok edilirler) Diğer mükellef olmayan hayvanlar gibi (toprak olurlar). Kim ebedî olsun, kim sorumlu tutulsun. (Bunlar tamamen yok olup kayıb edilirler) Bu garip bilgiyi peygamberlerin huzurunda (üzerlerine salat ve selam olsun) açıklayınca (manevi huzurları) hepsi kabul ve tasdik ettiler. İşin doğrusunu Allahu Subhanehu en iyi bilir, (imamı Rabbîninin (k.s.) hem zahir hem batın ilimlerde son derece ileri olduğunu burdan anlayalım ki, söylediği şeye hem ayet ve hadisten ve hem de keşfinden delil bulabiliyor.)

Bu söylediğim şeyler, müşriklerin (küçük) çocukları hakkında da aynıdır. Zira cennete girmek imana bağlıdır. Ya asaletle (kendisi inanacak) veya tabî olarak (baba-anne bulunduğu memleket) zimmîlerin çocuklarında olduğu gibi tabi olarak bulunurlarsa; onlarda (müşriklerin çocuklarında) iman yine yoktur. Cennete girmeleri düşünülemez, cehenneme girmeleri de düşünülemez. Cehenneme girmek orda devamlı kalmak teklif (İslam hükümleri beyan) edildikten sonra şirke bağlıdır. Bu durumda onlarda yoktur, (çünkü onlar çocuktur, teklif onlara yönelmez.)

Bunların durumu hesaptan ve haklar alındıktan sonra diğer hayvanlar gibi yok olmaktır. Bu hüküm ayrıca, fetret devrin de kendisine peygamberin tebliği ulaşmayan müşrik-

ler hakkındaki hükümdür.

- İMAN ARTAR VE EKSİLİR Mİ? -

İmanın artması ve eksilmesinde alimler arasında ihtilaf vardır. İmamı A'zam Ebu Hanife (r.a.) derki: "iman artmaz ve eksilmez." İmamı Şafi (r.a.) "iman artar ve eksilir", der.

Şüphesiz iman kalbte olan yakîn ve tasdikten ibarettir. Bunda artış ve eksilme düşünülemez. Artan ve eksilen şey zan ve vehim dairesine dahildir yakîn dairesine dahil değildir. Bu konuda son söz şudur ki; salih amelleri işlemek bu yakini parlatır ve safileştirir. Razı olmayan işleri işlemek bu yakîni bulanıklaştırır, aydınlığını karartır. Salih amellerin yapılması veya terk edilmesiyle ilgili olan ziyadelik ve noksanlık yakînin parlaklığına döner. Yakînin kendisine dönmez (ameller imandaki yakîni artırır, îman edilen şeyi artırmaz.)

Bir gurup imanlarında parlaklık ve safîlik bulunca, böyle parlaklık ve safîlik olmayana göre imanında ziyadelik olduğu ile hükmetti. Sanki bunlar kendisinde parlaklık olmayan yakîni, yakîn saymadılar, belki yakîn kendisinde bu parlaklık olandır, diğerleri değil diye hükmettiler. Diğerlerinin nakıs olduğunu söylediler.

Fakat kendilerinde keskin bakış bulunanlar (îmamı

A'zam (r.a.) gibi) bu noksanlık vc ziyadeyi yakîn sıfatına dönücü olarak görüp (yakînin kendisine değil) ziyadelik ve noksanlık ile hükmetmediler. Bunun misali, büyüklük ve küçüklükte eşit olan fakat parlaklığı farklı olan iki ayna gibidir. Bir şahıs iki aynaya baktı ve parlaklığı çok olan için daha büyüktür dedi. Başka bir şahıs iki aynaya baktı ve ikisininde eşit olduğunu söyledi, farklılık aynadaki parlaklıktadır, dedi. ikinci şahsın görüşü doğrudur ve işin hakikatına nüfuz edicidir. Evvel bakanın görüşü zahirde kaldı sıfattan zata ulaşmadı. **"Allah sizden iman eden ve kendilerine ilim verilenleri derece bakımından yükseltir."** (58/11)

Bu fakirin muvaffak kılındığı şu açıklamalarla muhaliflerin, "iman artmaz eksilmez" sözü (müz) üzerine olan itirazları def oldu. Umum mü'minlerin imanı peygamberlerin imanına denk ve misil olmadı. (Hiçbir vecihten denk olmazlar). Çünkü peygamberlerin imanı tamdır ve nuranidir. Onun için çok fazla neticeler ve meyvalar hasıldır. Mü'minlerin imanı farklı derecelerde bulanıklık ve zulumatla kaplıdır.

Aynı şekilde Ebu Bekir (r.a.) imanı diğer ümmetin imanı üzerine parlaklık ve nuraniyyet bakımından ziyadelidir.

- KERAMETLER -

Allah dostlarının kerametleri haktır. Onlardan harika hallerin meydana gelmesinin çokluğundan bu mana onlarda devam eden bir adet oldu. Bunları inkar zarurî ilmi inkardır. Bu kerametler ile Peygamberlerin mucizeleri arasında bir karışıklık yoktur.

Peygamberin mucizesi nübüvvet davasına yakındır. Velinin kerametinde böyle bir iddia yoktur, belki veli peygambere tabî olduğunu ikrar ve itiraf eder.

- HULEFÂ-İ RAŞÎDÎN -

Hulefai Raşidîn arasındaki efdaliyyet sırası hilafetleri tertibine göredir. Fakat Ebu Bekir ve Ömer (R. Anhuma) in üstünlükleri sahabe ve tabiînin icmai ile sabittir. Din büyükleri bunu böyle nakletti, îmam Şafiî'de bunlardan biridir.

İmam Ebul Hasanil Eşarî (r.a.) buyurdu: Ebu Bekir, sonra Ömer'in diğer ümmet üzerine üstünlüğü kesindir.

İmam Zehebî buyurdu: Hilafeti zamanında memleketinin saltanat kürsüsünde iken Hz. Ali (r.a.) dan tevatürle sa-bit oldu ki Ebu Bekir ve Ömer ümmetin en faziletlisidir. Sonra îmam Zehebi der ki "Bunu Hz. Ali'den seksenden

fazla kişi rivayet etti. Onlardan bir kısmını saydı (İsimlerini açıkladı) Sonra derki; Allah rafizîleri rezil etsin ne cahil adamlar (Bu tevatürü inkar edenler). Buhari Hz. Ali'den rivayet etti ki; "Peygamberden (s.a.v.) sonra insanların en hayırlısı Ebu Bekir, sonra Ömer, sonra başka bir adamdır. Oğlu Muhammed ibni Hanife dediki; sonra sensin. Hz. Ali (r.a.) "Ancak ben müslümanlardan bir adamım" buyurdu.

Zehebî ve diğer alimler Hz. Ali (r.a.)tan şu rivayeti doğruladılar:

Buyurdu ki "Dikkat edin bana ulaştı ki bir adam beni Ebu Bekir ve Ömer (R. Anhüma) üzerine üstün tutuyor. Kim beni üstün tutarsa o iftiracıdır, iftiracıya verilen ceza ona verilir, (onu döverim).

Bu ve bu gibi haberler ashabtan mütevatir derecesine ulaşmıştır, inkarı mümkün değildir, bundan dolayı şia'nın büyüklerinden Abdurrezzak şöyle der: "Ali kendisi üzerine Ebu Bekir ve Ömer'i üstün tuttuğu için bende onları üstün sayarım, böyle olmasaydı asla onları üstün saymazdım. Ali'yi seveyim sonra ona muhalefet edeyim, bana günah olarak bu yeter."

Hz. Osman, Hz.Ali'den üstün olması meselesine gelince, ekser ulema "Şeyhayndan sonra, üstün olan Osmandır, sonra Ali'dir." buyurmuşlar. Dört mezhebin müçtehid imamlarının görüşü de budur, İmamı Malik'ten rivayet

edilen Osman'ın Ali üzerine üstün sayılmasındaki duraklaması hakkında Kadı Iyaz derki imamı Malik bu duraklamadan vazgeçip Osman'ı üstün saymıştır, îmam Kurtubi "inşaallah sahih olan budur." buyurdu.

İmamı A'zamın sözünden anlaşılan beklcme manası ki "Şeyhaynı üstün saymak, iki damadı sevmek Ehli Sünnetin alametlerindendir." (sözünden anlaşılan şey.) Bu sözünden anlaşılan bu fakire göre (İmamı Rabbani'ye göre) şudur ki; fitneler ve ihtilaflar çoğalınca, iki damadın hilafetinde, insanların işlerinde fesad ortaya çıkınca, insanların kalblerinde bulanıklıklar çoğalınca; İmamı Azam iki damad hakkında muhabbet lafzını şu manayı düşündüğü için seçti, o ikisini sevmeyi Ehli Sünnet vel Cemaatın alameti saydı. Halbuki Hanefî kitapları "Halifelerin tertibine göre efdaliyetleri sabittir" ibaresiyle dopdoludur.

Hasılı kelam; şeyhaynın üstünlüğü kesindir. Osman'ın derecesi bu ikisinden aşağıdır. Fakat Osman'ın (r.a.) efdaliyyetini inkar edeni kafir saymamak gerekir. Belki şeyhaynın üstünlüğünü (inkar eden bile kafir dememeli) belki o kişi bidatçıdır ve sapıktır. Zira alimlerin bu hususlarda ihtilafı vardır. (İhtilaf olan yerde kati karar vermek zordur.) Burdaki icma hakkında kîl ü kal vardır, (bazısı bir türlü, diğer bazısı başka türlü demiş)

Bu inkarcı ziyanda ve hüsranda olan Yezid'in arkadaşıdır. (Hükümleri aynıdır). Alimler bunun hakkında lanet

etmekte durakladılar.

Resulullah (s.a.v.)'a Hulefai Raşidîn'den dolayı gelen eziyetlendirmeler, torunları tarafından gelen eziyetlendirme gibidir. Efendimiz (s.a.v.) buyurdu: "Allah Allah Ashabım hakkında (sakının) onları benden sonra hedef tutmayın (onların aleyhine konuşmayın) Kim onları severse beni sevdiği için onları sever, kim onlara bu'z ederse bana bu'z ettiği için onlara bu'z eder. Kim onlara eziyet ederse muhakkak bana eziyet etmiştir, bana eziyet eden muhakkak Allah'a eziyet etmiştir. Kim Allah ve Resülüne eziyet ederse sorumlu tutulması (hesaba çekilmesi) umulur." Allahu Azze ve Celle şöyle buyurdu: "**Allah ve Resulüne eziyet edenlere Allah, dünya ve ahirette lanet etmiştir.**" (33/57)

- ASHAB ARASINDA OLAN OLAYLAR -

Ashab arasında vaki olan olaylar, harbler, çekişmelere gelince; bunları güzel bir hamil ile manalandırmalıdır. Onları heva ve ırkçılık taassubundan uzak tutmak gerekir. Taftazani (Şerhul Akidin Yazarı) Hz. Ali'nin sevgisinde çok ileri olmasıyla beraber şöyle dedi: "Ashab arasında olan olaylar harbler hilafet hakkında değildi, belki ictihadda olan bir hata idi. (ŞerhulAkaidin üzerine yazılan) Hayalî isimli Haşiyede "Muaviye ve adamları Hz. Ali'nin zamanında en efdal olduğunu kabul etmeleriyle birlikte onun itaatından, bir şüpheden dolayı çıktılar; o şüphe "Hz.

Osman'ın katillerinden kısası terk edeceği endişesi idi." Kara Kemal Haşiyesinde Hz. Ali'den nakledildi ki; şöyle buyurdu: "Kardeşlerimiz bizim üzerimize azdılar, onlar kafir ve fasık değillerdir, çünkü onların te'villeri vardır." Şüphesiz ictihad hatası levm ve ta'ndan uzaktır, bu kişiden çirkin muamele kaldırılmıştır.

Ashabın tamamı, Hayrul Beşerin (s.a.v.) sohbetine riayetle ancak hayırla anmak gerekir. Onları seven Peygamberi (s.a.v.) sever. Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu "Onları seven beni sevdiği için onları sever, onlara bu'z eden bana bu'z ettiği için onlara bu'z eder. Yani Ashabımla alakalı mahabbet, benimle alakalı mahabbetin ta kendisidir. Aynı şekilde onlarla alakalı bu'z, benimle alakalı bu'zun ta kendisidir."

Bizim Hz. Ali'nin muhaliflerini de sevmemizden asla bir maksadımız yoktur, belki bize gerekli olan, onlardan dolayı (sebep oldukları savaşlar, kargaşalıklardan dolayı) eziyetlenmemiz, üzülmemizdir. Zira sonuçta bu iş Resulullah'a (s.a.v.) ulaşır. Fakat haklıya haklı, haksıza haksız deriz. Hz. Ali (r.a.) haklı idi, muhalifleri hatada idiler. (İctihad hatası) Bundan fazlası fuzulî (söz) olur. Bu meselenin incelenmesi Hoca Muhammed Eşref e yazılan mektuptadır. (1. Cilt, Sayfa 229, 251. Mektup) oraya müracaat edilsin.

- ASHAB ARASINDA VAKIALAR -

(1. Cilt, 251. Mektup, Sayfa 229)

Bilki Peygamber (s.a.v.)'in ashabının tamamı azamet sahibi büyük zatlardır. Hepsini tazim ve hürmetle zikretmek gerekir. Hatîb, Enes (r.a.)'ten rivayet etti ki: Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Allah beni seçti, benim için ashab seçti, onların içinden bana hısım (akrabalar) seçti, ensar seçti. Kim beni onlar içinde muhafaza ederse (hakkıma riayet ederse) Allah o kişiyi korusun, kim bana onlar hususunda eziyet ederse Allah o kişiye eziyet versin".

Tabaranî İbni Abbas (R. Anhüma) dan rivayet etti ki Resulullah (s.a.v.) buyurdu. "Kim ashabıma söverse onun üzerine Allah'ın, meleklerin, bütün insanların laneti olsun."

İbni Adiyy, Aişe'den (R.Anha) rivayet etti ki; Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu" Ümmetimin en şerlileri ashabım aleyhine cür'et edenlerdir. (Dil uzatanlardır).

Fakat bimek gerekir ki Hz. Ali'ye muhalif olanlar hatada idi Hak Hz. Ali tarafında idi. Lakin bu hata ictihad hatası olunca, bu kişi Levmden uzak oldu sorumluluk ondan kalktı, İmam Amed'den "Mevakıf" şarihi naklettiği gibi "Cemel ve siffîn vakaları içtihattan dolayı meydana geldi.

"Temhîd" kitabında Şeyh Ebu Şekur Essâlimi açıkladı

ki, Ehli Sünnet vel Cemaat şu görüşe gittiler ki, Muaviye (r.a.) Ashabtan bir taife ile birlikte hata üzere idiler, hataları ictihadî idi.

"Savaik" kitabında Şeyh ibni Hacer dedi. "Muaviye'nin, Ali ile çekişmesi içtihattan dolayı idi. Bu itikadı Ehli Sünnet itikadı saydı.

Ulemanın sözleri "İçtihadi hata" olduğu sözüyle doludur, İmam Gazali, Kadî Ebu Bekr ve diğerleri bunu böyle açıkladılar, îmam Ali'nin muhaliflerini fasıklıkla ve sapıklıkla vasıflamak doğru değildir.

Kadı "Şifa" kitabında derki imam Malik (r.a.) "Kim Resulullah (s.a.v.)'ın ashabından birisine söverse Ebu Bekir, Ömer, Osman, Muaviye veya Amr ibn As (Radıyallahu Ecmain) eğer bunlar dalalet üzeredirler, kafirlerdir derse, o kişi öldürülür. Eğer insanların sövmeleri gibi bir şeyle söverse şiddetli şekilde cezalandırılır.

Hz. Ali'nin muhalifleri, Gulatı Rafizîlerden bazılarının dediği gibi kafir değillerdir. Bazılarının dediği gibi fasık değillerdir. Bu görüşü "Mevakıf" kitabı ashabtan pek çoğuna nisbet etti. Nasıl olmasın ki muhakkak Aişe Sıddıka (validemiz) Talha, Zübeyr onlarla birlikte idi. Halbuki Talha ve Zübeyr cemel savaşında öldürülen on üç bin kişi arasında vardı: Muaviye (r.a.) daha ortaya çıkmamıştı. Bunları fasık, sapık saymak, hiçbir müslümanın cür'et etmiyeceği

şeydir, ancak kalbinde maraz ve batınında habaset (pislik) olan müstesnadır.

Bazı alimlerin sözlerinde bulunan Muaviye (r.a.) hakkındaki "Zülüm" sözünün söylenmesinin maksadı şudur ki; "Muaviye imamı cairdir" yani Ali'nin zamanında hilafete layık olmadığıdır. Yoksa sonuçta zulme ve fıska götüren zulüm manasında değildir. "Hatada idiler" sözü üzerine ziyade etmek caiz değildir. Nasıl caiz olsun ki; Hz. Muaviye Allah'ın ve kulların hakkında adil bir îmam idi; "Savaik" kitabında böyledir.

Eğer Yezid hakkında böyle söylense ona cevaz vardır, Muaviye (r.a.) hakkında "Hata" dan başka şey söylenmesi çirkindir.

Halbuki sağlam isnadlarla rivayet edilen hadisi şeriflerde, Peygamberimiz (s.a.v.) Muaviye (r.a.) için dua etti " Allah'ım ona yazı ve hesabı öğret, onu azabtan koru." Başka bir duasında "Allah'ım onu (Muaviye'yi) hidayete ulaşan ve hidayet edici eyle" Peygamberimizin (s.a.v.) duası makbuldür.

Geride geçen kısımda İmamı Malik, Muaviye'ye sövmeyi büyük günah kabul etmiş ve öldürülmesine fetva vermişti. Ona sövenleri Ebu Bekir, Ömer ve Osman'a yapılan hakaretler gibi görmüştür.

Ey kardeş bilki Muaviye bu olaylarda tek başına

ki, Ehli Sünnet vel Cemaat şu görüşe gittiler ki, Muaviye (r.a.) Ashabtan bir taife ile birlikte hata üzere idiler, hataları ictihadî idi.

"Savaik" kitabında Şeyh ibni Hacer dedi. "Muaviye'-nin, Ali ile çekişmesi içtihattan dolayı idi. Bu itikadı Ehli Sünnet itikadı saydı.

Ulemanın sözleri "İçtihadi hata" olduğu sözüyle doludur, İmam Gazali, Kadî Ebu Bekr ve diğerleri bunu böyle açıkladılar, îmam Ali'nin muhaliflerini fasıklıkla ve sapıklıkla vasıflamak doğru değildir.

Kadı "Şifa" kitabında derki imam Malik (r.a.) "Kim Resulullah (s.a.v.)'ın ashabından birisine söverse Ebu Bekir, Ömer, Osman, Muaviye veya Amr ibn As (Radıyallahu Ecmain) eğer bunlar dalalet üzeredirler, kafirlerdir derse, o kişi öldürülür. Eğer insanların sövmeleri gibi bir şeyle söverse şiddetli şekilde cezalandırılır.

Hz. Ali'nin muhalifleri, Gulatı Rafizîlerden bazılarının dediği gibi kafir değillerdir. Bazılarının dediği gibi fasık değillerdir. Bu görüşü "Mevakıf" kitabı ashabtan pek çoğuna nisbet etti. Nasıl olmasın ki muhakkak Aişe Sıddıka (validemiz) Talha, Zübeyr onlarla birlikte idi. Halbuki Talha ve Zübeyr cemel savaşında öldürülen on üç bin kişi arasında vardı: Muaviye (r.a.) daha ortaya çıkmamıştı. Bunları fasık, sapık saymak, hiçbir müslümanın cür'et etmiyeceği

şeydir, ancak kalbinde maraz ve batınında habaset (pislik) olan müstesnadır.

Bazı alimlerin sözlerinde bulunan Muaviye (r.a.) hakkındaki "Zülüm" sözünün söylenmesinin maksadı şudur ki; "Muaviye imamı cairdir" yani Ali'nin zamanında hilafete layık olmadığıdır. Yoksa sonuçta zulme ve fıska götüren zulüm manasında değildir. "Hatada idiler" sözü üzerine ziyade etmek caiz değildir. Nasıl caiz olsun ki; Hz. Muaviye Allah'ın ve kulların hakkında adil bir îmam idi; "Savaik" kitabında böyledir.

Eğer Yezid hakkında böyle söylense ona cevaz vardır, Muaviye (r.a.) hakkında "Hata" dan başka şey söylenmesi çirkindir.

Halbuki sağlam isnadlarla rivayet edilen hadisi şeriflerde, Peygamberimiz (s.a.v.) Muaviye (r.a.) için dua etti " Allah'ım ona yazı ve hesabı öğret, onu azabtan koru." Başka bir duasında "Allah'ım onu (Muaviye'yi) hidayete ulaşan ve hidayet edici eyle" Peygambenmizin (s.a.v.) duası makbuldür.

Geride geçen kısımda İmamı Malik, Muaviye'ye sövmeyi büyük günah kabul etmiş ve öldürülmesine fetva vermişti. Ona sövenleri Ebu Bekir, Ömer ve Osman'a yapılan hakaretler gibi görmüştür.

Ey kardeş bilki Muaviye bu olaylarda tek başına

değildi. Tahminen ashabı kiram'ın yarısı ona ortak idi. Eğer Ali ile savaşanlar kafir ve fasık olsalar dinin yarasından itimat kalkar. (O dinki onların tebliği ile bize ulaştı). Buna ancak zındık olan izin verir ki bunun maksadı da dini iptaldir.

Ey kardeş bu fitnenin çıkmasına sebep, Osman'ın (r.a.) öldürülmesi ve kısas yapılmasını istemekti. Talha ve Zübeyr Medine'den kısasın geciktirilmesi sebebiyle çıktılar. Bu işte onlara Aişe-i Sıddîka uygunluk gösterdi ve Cemel Vakası meydana geldi. Bu Cemel vakasında onüçbin sahabe öldürüldü. (Allah hepsinden razı olsun). Aynı savaşta Talha ve Zübeyr'de öldürüldü. Bu ikisi cennetle müjdelenen on kişidendir. Bu savaştan sonra Muaviye Şam'dan çıktı, onlara katıldı. Bu defa Sıffîn harbi meydana geldi.

İmamı Gazali bu muhaberebelerin hilafet için olmadığını açıkladı. Belki Hz. Ali'nin hilafetinin evvelinde meydana gelen kısas hükmünün ifa edilmesiydi. İbni Hacer (r. Aleyh) bu sözü Ehli Sünnet itikadından saydı.

Hanefî fakihlerinin büyüklerinden olan Şeyh Ebu Şekûr Essalîmi şöyle dedi: Muaviye'nin Ali ile çekişmesi hilafet işinde idi. Zira Peygamberimiz (s.a.v.) Muaviye (r.a.)'ye şöyle buyurmuştur, "insanlara melik olursan onlara yumuşak davran" Bu sözden dolayı Muaviye'nin hilafete arzusu ortaya çıkmıştı. Fakat o hatada idi. Ali (r.a.) haklı idi. Zira o vakit Ali'nin hilafet vakti idi.

Bu iki söz arasını şöyle birleştirebiliriz, ihtilafın sebebi evvela kısasın geri kalması idi. Sonra hilafete geçmek arzusu işe karıştı. Bu iki durumda da ictihad eden eğer hatada ise sevaptan tek derece alır. Eğer isabet ederse iki derece, belki on derece alır.

Ey evlat Ashab arasıdaki bu kargaşalıklarda en sağlam yol olaylar hakında susmakta, bunların kavgalarından uzak durmaktır.

Peygamberimiz (s.a.v.) "Ashabım arasında olan olaylardan uzak durun." Yine buyurdu ki "Ashabın zikredilince kendinizi tutun" Yine buyurdu. "Allah, Allah Ashabımı hedef tutmayın" Yani Ashabım hakkında Allah'tan korkun sakının, Levm ve taan oklarınıza onları hedef yapmayın.

İmam Şafî (R. Aleyh) buyurdu, aynı şekilde Ömer ibni AbdulAziz'den nakledildi: Şu (harbler, kargaşalıklar) bir kan idi, Allah bizim ellerimizi ondan temizledi bizde lisanlarımızı ondan temizleyelim. Bu sözden anlaşıldı ki, lisana da onların hatasını konuşmamak gerekir.

- YEZİD -

Yezid (Muaviye (r.a.) nin oğlu) fasıklardan olup, saadetten uzaktır. Onun hakkında lanet okumamak; Ehli sünnette kararlaştırılan söze göre "kafir bile olsa belli bir şahsa lanet etmek caiz değildir, ancak kesin olarak imansız öldüğü bilinen kişilere (Ebu Cehil - Ebu Leheb gibi) lanet edilebilir. Yoksa Yezid laneti hak etmedi demek istemiyo ruz. **"Allah ve Resülüne eziyet edenlere, dünya ve ahirette Allah lanet etti."** (33/ 57)

(231. Sayfa, l. Cilt)

Bilki insanların çoğu bu zamanda imamet bahsiyle meşgul olup, hilafet ve Ashab arasındaki olaylar hakkında konuşunca ashabı hayırla anmayıp cahil rafızi (Şii) leri, merdud ehli bid'atı taklit edince ve dillerini hiç uygun olmayan ileri geri sözlerle uzatanca; bende bu konularda bir nebze yazdım ve onu dostlara ilettim. Resulullah şöyle buyurdu: **"Fitne (veya bid'at) zahir olunca, Ashabıma sövülünce alim ilmini açıklasın (bildiklerîni söylesin) kim böyle yapmasa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Allah ondan hiçbir şey (tasarruf ve adalet - farz ve nafile) kabul etmez, (İbni Hacer)"**

(Sayfa 232, 1. Cilt)

2. Cilt 55. Mektup

Konular:

- Kur'an Bütün Şer'î Hükümleri İçine Alır
- İmamı A'zam ve Mezhebi
- İLHAM

KUR'AN BÜTÜN ŞER'Î HÜKÜMLERİ İÇİNE ALIR

55. Mektup 2.Cilt Sh.92

Bismillahirrahmanirrahîm.

Bütün hamdler Allah'a aittir. Selam, Allah'ın seçtiği kullar üzerine olsun.

Bilki Yüce Kur'an bütün şer'î hükümleri içine alır; belki evvel geçen bütün şeriatları içine alır. Netice söz şu ki bu şeriatın bazı hükümleri nassın (Ayet-Hadis) ibaresi (lafzı) ile anlaşılır. (Yani "Namaz kılınız" lafzından, namaz kılınması hükmü anlaşılır). Bazı (hükümler) nassın işaretiyle anlaşılır (Mesela: "Allah alış-verişi helal, faizi haram etti" Ayetinden ticaretin helal, faizin haram olduğunun işaretle anlaşılması gibi).

Bazı (hükümler) nassın delaletiyle anlaşılır (Mesela: "Anne babaya öff demeyin" ayetinden anne babaya sövmek ve onları dövmek gibi daha eziyetli şeylerde haram olduğunun anlaşılması gibi.) Bazıları da nassın gerektirmesi ile anlaşılır. (Mesela: "Efendiye kölcni benim namıma yüz milyon liraya karşılık hür et" dersen sanki, köleni bana sat ve benim yerime sen onu hür et demiş olursun.) Lügati (lafızların manasını) bilen avam insanlar ve has kulların hepsi bu (hükümleri) anlamakta adımları eşittir. (Seviyeleri

bu hususta aynıdır.)

Hükümlerden diğer bir kısım içtihat ve istinbat (hüküm çıkartmak) vasıtası kabilindendir. Bu anlayış, (içtihad ve istinbatla hükümleri elde ederek anlamak) müctehid imamlara aittir, isterse bu müctehid (çoğunluk alimlerin sözüne göre) Peygamberimiz (s.a.v.) olsun, isterse onun ashabı (Allah hepsinden razı olsun) olsun, isterse Peygamberimizin ümmetinden olan diğerleri olsun, (îctihad işinde hepsi eşittir. Çünkü o meselede kat'î bir hüküm beyan edilmeyince iş müctehidlere kalır.)

Fakat Peygamberimiz (s.a.v.)'in zamanındaki ictihadî hükümler, vahiy gelmeye devam ettiği için hata ve doğru arasında tereddütlü değildi (Hepsi kat'î idi). Bilakis kat'î vahiyle (Allah'tan gelen bildirmeyle) doğrunun isabetli görüşü, hatalının yanlış görüşünden ayrılırdı. Hak batılla karışmış olarak kalmazdı. (Birbirlerinden vahiyle ayrılırdı). Zira Peygamberin (s.a.v.) hata üzere karar kılması, sabit olması caiz değildir. Fakat vahiy zamanı kesildikten sonra müctehidin hüküm çıkarmasıyla elde edilen hükümler böyle değildir, zira bunlar hata ve doğru arasında tereddütlüdür. (Müctehidin görüşüne dayanır.)

Bu sebeple vahiy zamanında kararlaştırılan ictihadi hükümler, itikad ve ameli (inanılıp yapılmayı) gerektiren yakîni ifade eden hükümler oldu. Vahiy kesildikten sonra ictihadi hükümler zanni gerektirdiği için, amel etmeyi ifade

edip itikadı gerektirmez oldu. (Mesela bira, rakı ve diğer sarhoş eden şeyler, şaraba kıyas edilerek içtihatla haram edildi. Bundan sakınmak gerekir. Bunların haram olduğuna inkar eden günahkar olur, kafir olmaz. Fakat şarabın haramlığını inkar ederse kafir olur. Çünkü o kat'î nassla sabit oldu).

Kur'an (ın ifade ettiği) hükümlerden üçüncüsü, beşer takatının güç yetirmediği şeylerdir. Hükümleri indiren Allah Teala, bunlar hakkında birşey bildirmeyince bu hükümleri anlama hasıl olmaz. (Müteşabih olanlar böyle dir.) Bu bildirme işi Peygamber (s.a.v.) Efendimize aittir, başkasına hasıl olmaz. Bu hükümler her ne kadar kitabtan (Kur'an) alınmışsa da, fakat bunları ortaya çıkaran Peygamberimiz (s.a.v.) olunca onları onun sünnetine nisbet etmek mecbur oldu.

Bu durum; Kıyas hükümleri ortaya çıkardığı için ictihadi hükümlerin kıyasa nisbet edilmesinde de aynıdır. Sünnet ve kıyastan her birerleri hükümleri açıklayıcı oldu. Her ne kadar bu ikisi arasında büyük fark olsada, çünkü birisi (kıyas) hata ihtimali olan görüşe dayanır, diğeri hataya ihtimali olmayan Allah Teala'nın bildirmesiyle kuvvetlendirilmiştir. (Sünnet, vahiyle desteklenir.)

Bu son kısımda, asla çok benzeyiş vardır. (Peygamberimize bildirilen sünnete dayanan kısım) sanki bu hüküm leri ispat edicidir. Aslında bütün hükümleri ispat eden yüce

kitab (Kur'an) dır.

- İMAMI AZAM (R.A.) VE MEZHEBİ -

İsa (a.s.)' ın durumu İmamı Azam El Küfî'nin durumu gibidir. Zira o (İmamı Azam) takva, vera ve sünneti seniyyeye iltibası sayesinde, ictihad ve istinbatta o dereceye ulaştı ki sonra gelenler onu anlamaktan acizdirler. Onun içtihadlarını derin manalara dikkat ettiği için kitab ve sünnete muhalif zannettiler. Onu ve adamlarını (talebeleri, mezhebindeki müçtehidleri) görüş ashabı (kendi görüşün benimseyenler) zannederler. Bunlar İmamı A'zam'ın ilminin ve dirayetinin hakikatından haberdar olamadıkları için böyle söylediler. Yalnızca İmam Şafiî (r.a.) imamı A'zamın fıkıhtaki inceleğinden bir nebze anlamıştır. Çünkü şöyle buyurdu: "İnsanların hepsi fıkıhta imamın îyali (Aile efradı)dir." Yazıklar olsun kısa görüşlülere ki; kendi görüşlerinin noksanlığını, başkasına nisbet etmek cür'etini gösterirler.

"Fusûlu Sitte" kitabında Muhammed Parisa (k.s.) şöyle söylemiş olması mümkündür, "İsa (a.s.) indikten sonra İmamı A'zam'ın mezhebiyle amel edecek" İsa (a.s.) ile İmamı A'zam arasındaki münasebetten dolayı bu sözü söylemiş olabilir. Yani İsa (a.s.) nın ictihadı, İmamı A'zam' ın ictihadına uygun olacak; Yoksa îsa (a.s.) İmamı Azamın mezhebini taklit edecek, demek değildir. Zira İsa (a.s.)nın

şanı ümmetten bir müctehidi taklit etmekten yücedir.

Taassubsuz ve tekellüfsüz deriz ki, İmamı A'zamın Mezhebi keşifte büyük bir deniz gibi görülmektedir. Diğer mezhepler havuz ve kanallar gibi görülüyor.

Zahire bakılırsa en büyük topluluk Ebu Hanife'ye (r.a.) tabi olmuştur. Bu mezhep tabi olanlarının çokluğu ile birlikte diğer mezheplerden farklı asıllar ve kurallarla diğer mezheplerden farklıdır. Onun kendine has ictihad ve hüküm çıkarma üslubu vardır.

Şaşılacak iş, İmamı A'zam, diğerlerini sünneti taklid hususunda geçmiştir. Mürsel hadisleri (Tabiinin sahabe söylemeden doğrudan Peygamber (s.a-v.)'e dayandırdıkları hadis.) Müsned hadis (ilk raviden sonuna kadar ekli olarak rivayet edilen hadis) gibi, tabi olunmaya layık görür, bunları kendi görüşünden önde kabul eder. Ashabın sözlerini de kendi görüşünden önceye alır. (Çünkü onlar Hayrul Beşerin (s.a.v.) sohbetine ulaştılar. Sonra gelenler böyle değildir.) Bunlarla beraber muhalifler, İmamı A'zam'ı, kendi görüşüne uyan kişilerden zannederler, ve ona edepsizlik ifade eden sözleri nisbet ederler; hem de İmamı A'zam'ın ilminin kemalini, vera ve takvasının bolluğunu kabul ederler. Allah bunları dinin büyüğü, ehli îslamın sevadı azamın reisine eziyet vermemekle rızıklandırsın. **"Ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek isterler."** (Saff Süresi 8)

Bu büyük müctehidlere "görüş sahipleridirler" (kendi görüşünc tabi olanlar) diyenlcr, eğer bunların (müctehidle rin) kendi görüşlcrine göre hükmettiklerine, kitap ve sünnctc tabi olmadıklarına inanıyorlarsa, o zaman ehli İslamın cn büyük topluluğu, bunların yanlış inançlarına göre sapıklar, bidatçılar, ehli islamdan hariç olanlar olur. Bu kötü şckilde inanç ancak cahilliğinden haberi olmayan, vcya zındık olan, dini iptal etmek isteyen kişiden meydana gelir. Nâkıs kişinin cehaleti ne kadar büyük ki, bir kaç hadis toplamış ve şcriatın hükümlerini onlara ait bırakmış vc bilgisinin dışında kalanları inkar edip yok saymıştır. (Bu zamanda da aynı şekildc cahiller türemiştir.)

Bunlara binlcrce yazık olsun, bozuk fikirlerine, soğuk taassublarına yazık olsun. Zira fıkhın bina edeni, Ebu Hanife (r.a.) dir.

Muhakkak alimler onun için fıkhın dörtte üçünü teslim ettiler, geri kalan dörtte bir kısmında da ortak olduğunu söylemişlcr. O fıkıhta ev sahibidir. Diğerleri ise onun aile fertleri gibidir. (Çoluk çocuğu gibi).

Bu mezhebi seçmemle beraber bende İmam Şafî"ye karşı zati bir muhabbet vardır, (geçici değil) O'nu büyük kabul cderim. Bundan dolayı bazı nafilelerde onun mezhebini taklid edcrim. Fakat ne yapayım diğerlerini İmam Ebu Hanife (r.a.)'nin yanında, (ilminin ve takvasının bolluğuna göre) çocuklar gibi görüyorum, iş yüce Allah'a havale

edilmiştir.

- İLHAM -

Ahkâmı Şer'iyye'yi isbat Kitap - Sünnet, müçtehidlerin kıyası ve ümmetin icması iledir. Bu dört şer'i delilden sonra hiçbir şey delil olarak hüküm isbat edemez, ilham (kalbe feyiz yollu gelen bilgiler) helalları ve haramları isbat edemez. Keşif erbabı farz ve sünneti isbat edemez. (Keşiflerle değil.)

Hususî velilerde umum mü'minler gibi, müctehidleri taklidde ortaktırlar. Keşif ve ilhamları onları diğerler (avam) leri üzerine bu hususta üstün yapmaz. (Üstünlükleri takva ve vera'larıyladır). Müctehidleri taklid bağından kurtulamazlar. Zünnun'u Mısrî (k.s.), Bayezidi Bestamî (k.s.), Cüneydi Bağdadî (k.s.) Şibli (k.s.) hepsi avam mü'minlerden Zeyd, Amr, Bekir, Halid'e, müctehidleri taklitte ortakdırlar (eşittirler).

Evet bunların üstünlüğü diğer işlerde vardır. Bunlar keşif ve müşahede erbabıdırlar. Mahbûbu Hakîkî (Allah - c.c.) yi sevmekten dolayı başka şeylerden kesilmişler, Allah'tan başka şeyleri görmek ve bilmekten kurtulmuşlardır.

Din, kitap ve sünnetle kamil olunca, bu kemalattan sonra ilhama ne gerek var, hangi noksanlık var ki ilham

onu tamamlasın? diye sorulursa;

Cevapta derim ki; İlham dinde gizli olan olgunlukları açıklayıcıdır; Yoksa dine fazladan yeni kemalatlar isbat etmez. Nasıl ki içtihad hükümleri açıklar (yeni hüküm isbat etmez) ise ilham da böyle gizli duran olgunlukları açığa çıkarır.

İlham, insanların ekserisinin anlayışının noksan kaldığı dindeki ince sırları açıklar, ictihad reye görüşe dayanır, ilham ise görüşleri yaratana dayanır. (Allah tarafından velinin kalbine akıtılan manevi ilimlerdir. O veli için farz gibidir), ictihadda olmayan bir kısım özellik ilhamda vardır o da şu ki ilham, Peygamber (s.a.v.) in bildirmesine benzer.

"Rabbimiz bize tarafından rahmet hibe eyle, işlerimizde bizim için muvaffakiyyet hazırla" (18/10)

2. Cilt 36. Mektup

Konu:

İmamet Bahsi

Rafizîlere Cevaplar

Hilafet Derecesi

Ebu Hureyre (R.A.)

Hz. Aişe (R. Anha)

Talha Ve Zübeyr

Hatime (Ehli Beyt)

2. CİLT 36. MEKTUP

Bu mektup Hoca Muhammed Takiye gönderilmiştir.

Mektubun Konusu: İmamet bahsi

Ehli Sünnet vel-Cemaat Mezhebinin ve muhalif Mezheblerin hakikatı, -harici ve Rafizilerin seçtiği ifrat ve tefritin ortası, Ehli Sünnet olduğu- Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimizin Ehli Beytinin Medhi ve bunlara uygun şeyler hakkında.

- Bismillahirrahmanirrahîm -

Hamd ve selavat ve duaları yerine ulaştırdıktan sonra, bildiririm ki: Dervişlere muhabbet veya onlarla irtibat ve onlarla ülfet (dostluk) ve bu yüce Taife'nin kelimelerini dinlemeye rağbet ve bu övgüye layık tabakanın hallerine ve tavırlarına meyil, saltanatı yüce olan Allah'ın nimetlerinin en yücelerinden ve Allahu Teala'nın inayetlerinin (yardımlarının) en büyüklerindendir.

Salat ve selam üzerine olan Muhbiri Sadık (doğru haberci-Peygamberimiz (s.a.v.)) şöyle buyurdu: "Kişi sevdiğiyle beraberdir." (Onları seven onlarla beraberdir.)

Yakınlık [1] hariminin yasak bölgesinde onların tufeylileridir (yavrucuklarıdır).

Ey başarıya ulaştırılan Evlat:

Muhakkak Hoca Şerefuddin Hüseyinin çocukları haber verdi ki şu güzel vasıflar -dağınık alakaların bulunmasıyla beraber- kendisinde toplanmıştır.

Şu güzel ve makbul olan manalar -faydasız meşguliyetlerin bulunmasıyla beraber- kendisinde dopdoludur.

Bundan dolayı Allahu Subhaneyhu'ya hamd ve minnet olsun. Çünkü sizin salahınız (iyi olmanız) büyük bir topluluğun salahını gerektirir, sizin felahınız (kurtuluşunuz) çok cemaatlerin felahını gerektirir...

İsmi geçen zat (müşarünileyh) sizin kelamınıza muhabbeti olduğunu, ve sizin ilimlerinizi dinlemeye rağbetli olduğunu izhar etti...

Onun tarafına bir takım kelimeler yazarsan elbette güzel ve faziletli olur.

Bu isteğe icabet etmek için bir takım kelimeler yazmayı murad ettim. Bu günlerde imamet bahsinin zikri çok olunca, her şahıs bu babda zan ve tahminle kelamını doku-

---

[1] Allahu Tealaya yakınlık herkesin ulaşamayacağı Allah dostlarına ait olan özel bir bölgedir. Başkalarına yasaktır.

yunca (görüşlerini beyan edince) zaruretcn bu bahis hakkında yazmak istedim. Ve Ehli Sünnet vel Cemaat ve muhaliflerin mezhebinin hakikatini beyan etmek istedim.

Ey kurtuluşu talep edici:

Muhakkak Ehli Sünnet vel Cemaat alametlerindendir, "Tafdili Şeyheyn" (Hz. Ebu Bekr ve Hz. Ömer'i üstün saymak) "Ve muhabbetül hateneyn" (iki damad -Hz. Osman ve Hz. Ali'yi- sevmek Radıyellahu anhüm.)

. Şeyhayni üstün saymak iki damadın sevgisiyle beraber Ehli Sünnet vel Cemaatin özelliklerindendir.

Büyük imamların naklettiği gibi Şeyhaynin fazileti Eshabın ve Tabiin'in icma'ı (hepsinin aynı görüşte birleşmesi) ile sabittir. O imamlardan biride İmamı Şafî Rahmetullahi aleyh'tir.

Şeyh Ebul Hasenil Eş'ari, şöyle buyurdu: Ebu Bekir ve Ömer (r.a.)'i diğer ümmet üzerine üstün tutmak kat'i dir, (kesin delille sabittir).

Muhakkak Hz. Ali'den (kerremellahu vecheh) (Allah yüzünü keremli -şerefli- kılsın). Hilafeti, saltanat kürsüsü zamanında taraftarlarından büyük bir topluluk arasında iken tevatür haberle sabit olduki, (Hz. Ali r.a. şöyle buyurdu). Muhakkak ki Hz. Ebu Bekir ve Ömer bu milletin en faziletlisidir . İmam Zehebinin zikr ettiği gibi.)

İmamı Buhari Hz. Ali'den rivayet ettiki kendisi şöyle dedi: Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) 'den sonra insanların en faziletlisi Ebu Bekr, sonra Ömer sona başka bir adamdır. Bunun üzerine oğlu Muhammed ibni Hanefiy ye "Sonra sensin" dedi. Bunun üzerine Hz. Ali (r.a.) "Ben ancak müslümanlardan bir adamım" dedi...

Hulasa Şeyhay'nin faziletli olması güvenilir ravilerin çokluğundan dolayı zaruret ve tevatür sınırına ulaştı. Bunu inkar ya cehaletten veya taassubdan ileri gelir.

Şianın ileri gelenlerinden Abdurrezzak, inkar etmeye imkan bulamayınca gayri ihtiyari (elinde olmadan) Şeyhaynin faziletli olmalarıyla hükmetti ve:

"Hz. Ali (r.a.) Şeyhayni kendi üzerine faziletli yapınca, ben de o ikisini Ali'nin üzerine, Hz. Ali'nin yaptığı gibi üstün yaparım; Şayet o kendi üzerine o ikisini faziletli yapmasaydı, ben de asla onları üstün saymazdım; Benim üzerime vebal (mesuliyet) olur ki, Ali'yi sevdiğimi iddia edeyim sonra ona muhalefet edeyim" dedi.

İki damadın (Hz. Osman, Hz. Ali) hilafeti zamanında fitnelerin zuhuru ve insanların işlerindeki bozukluk çok olunca, ve bundan dolayı insanların kalblerinde sınırsız bulanıklıklar hasıl olunca müslümanların arasına buğuz ve düşmanlık girip ortayı kaplayınca, Hateney'ni sevmek, Şeyhayni üstün tutmak zarureten kişinin Ehli Sünnet olması

şartlarından sayıldı.

Taki bu haysiyyetten dolayı cahil kişi, beşerin hayırlısı (Onun üzerine ve âli'nin üzerine selat selam olsun) nın eshabına sü-i zan etmesin.

Ve Rcsulullah'ın (s.a.v.) naibleri ve onun yerine kaim olan halifelerinc buğuz düşmanlık gizlemesin Hz. Ali'yi sevmek Ehli Sünnet olmanın şartı oldu. Kimdeki bu muhabbet yoktur. O Ehli Sünnetten hariçtir. Harici diye isimlcndirilir. Kim ki Hz. Ali'nin muhabbetinde ifrat (ileri gitmek) tarafını seçer ve layık olan miktar üzere ziyadeliğe vaki olur vc bu muhabbette daldırdığını izhar eder ve dilini hayrul beşcrin cshabına (onun ve eshabıhın üzerine selat ve selam olsun) sövmekle uzatırsa ve eshab, tabiin ve selefi salihinin (Allah hepsinden razı olsun) yolunu terk edip kaldırırsa buna Rafızi denir.

Ehli Sünnet, Rafizi ve haricilerin seçtiği Hz.Ali'nin muhabbetindeki ifrat ve tefrit arasında orta yol tutanlardır (ne ileri ne geri). Şüphe yok ki hak orta yoldadır. İfrat ve tcfritden her birerleri zem edilmişlerdir.

İmamı Ahmed ibni Hanbel'in Hz. Ali'den rivayet ettiği hadis-i şerifte olduğu gibi. Şöyleki Hz. Ali buyurdu. "Resulullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurdu: Sende İsa (a.s.) dan yana bir benzerlik var. Yahudiler ona düşmanlık edip anasına iftira attılar, Hıristiyanlar onu sevip, kendisin

de olmayan bir makama onu oturttular." Yani o Allah'ın oğludur, dediler.

Hz. Ali efendimiz benim hakkımda iki gurup helak oldu. Muhabbetimde ileri gidenler, taki bende olmayanı bana isnad ettiler. Diğer gurup bana düşman oldu ve bu sebeble bana iftira etti.

Haricilerin halini Yahudilerin haline, Rafizilerin halini Hıristiyanların haline benzetti.

Her iki gurup hak olan ortanın iki tarafına düştüler. (Yani biri ifrat biri tefrit. Eli Sünnet orta yoldur).

Ehli Sünnet vel Cemaati, Hz. Ali'yi sevenlerden kabul etmeyen ve Hz. Ali'yi sevmeyi Rafiziliğe tahsis eden ne cahil kişidir. Hz. Ali'yi sevmek Rafizilikten değildir. Rafizilik üç halifeden teberridir. (uzak olmak).

Eshabı kiramdan teberri zem edilmiştir. Bu şekilde teberri eden levm edilmiştir.

İmam Şafi (r.a.) şöyle buyurdu:

Şiir: Muhammedin alini sevmek Rafizilik ise, ins-u-cin şahit olsun ki ben, Rafiziyim.

Yani: Ali Muhammedi, sevmek zan edildiği gibi Rafizilik değildir. Şayet bu sevgiyle Rafizilik dense bu zem edilen Rafizilik değildir. Çünkü zem edilen Rafizîlik, diğer ashabdan beri olup onları atmaktan dolayıdır. Yoksa Âli

Muhammedi sevmekten dolayı değil.

Resulullah'ın (Sallallahu aleyhi ve sellem) Ehli Beytini sevenler Ehli Sünnetten olur. Onlar hakikatten Ehli Beyt şiasıdır (taraftarlarıdır). Ehli Beyt'i sevdiğini iddia eden ve kendilerini Ehli Beyt'in taraftarı olduğunu iddia eden şiiler, eğer muhabbetlerini Ehli Beyt üzere sınırlandırmayıp diğer ashabdan beri olmasalarda Peygamberimizin (s.a.v.) eshabının tamamına gerçek şekilde tazim ve hürmet etseler, Ashab arasındaki çekişmeleri güzel bir manaya yorumlasalar bunlarda şiiler) Ehli Sünnet vel Cemaata dahil olurlar, harici ve Rafizilerden ayrı olurlardı. Çünkü Ehli Beyt'e muhabbet etmemek haricilik, Ashabtan uzak olmak Rafizilik, Ehli Beyt'i sevmekle beraber bütün eshaba tazim ve hürmet Sünnîliktir. Hasıl-ı Kelam sünni olmanın temeli Efendimiz (s.a.v.)'in sahabelerini sevmek üzerine bina edilmiştir.

İnsaflı akıl kişi asla Ashabı Kiramın muhabbeti üzere buğzu tercih etmez. Belki Peygamberimizin (s.a.v.) sevgisi sebebiyle hepsini sever.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: Ashabımı seven, beni sevdiği için onları sever. Ashabıma bu'z eden bana bu'z ettiği için ona buğuz eder.

Sözün aslına dönelim:

Deriz ki: Ehli Sünnet hakkında Ehli Beyt'e muhabbet

leri olmadığı nasıl zan edilsin. Halbuki onların indinde Ehli Beyt'e muhabbet imanın cüzüdür. Hüsnü hatime onlara göre Ehli Beyt'in muhabbetinin derinliğine (çok fazla olmasına) bağlanmıştır.

Şu fakirin şerefli babası ekseri vakitlerinde Ehli Beyt'in muhabbetine teşvik ederdi, zahiri ve batini ilimlere alim idi. "Ehli Beyt'in muhabbetinin Hüsnü Hatimede büyük marifeti vardır." derdi.

Bu hususta kamil bir şekilde riayet etmek "dikkatli olmak lazımdır."

Bu fakir onun (babasının) ölüm hastalığında hazır bulundu. Ne zaman ki muamelesi sonuna ulaştı ve bu alemle şuuru azıcık kalınca, şu ehli Beyt hakkındaki kelamını ona hatırlattım, o muhabbetini açıklamasını talep ettim. O halde iken dediki: "Ben Ehli Beyt'in muhabbetinde gark oldum, şu vakitte Allah (c.c) ye bu muhabbetin şükrünü eda ediyorum"

Ehli Beyt'in muhabbeti Ehli Sünnet'in ana sermayesidir. Muhalifler bu manadan gafildirler. İfrat ve tefritin ortasında olan Ehli Sünnetin muhabbetini bilmezler, kendileri için ifrat tarafını seçtiler ve ifrattan gayrısını tefrit (geri kalmak) zan ettiler. Harici olmakla hükm ettiler. Ve o kişiyi harici mezhebinden zan ettiler. İfrat ve tefrit arasında ehli Sünnet'in (Allah, çalışmalarını şükrana layık eylesin) nasibi

olan doğruluk makamı ve hakkın merkezi olan orta yolun varlığını bilemediler. Şaşılacak şeyki Ehli Sünnet haricileri katl etti ve Ehli Beyt düşmanların kökünü kazıdılar. Halbuki o vakitte Rafizilerden hiç bir isim, hiç bir resim yoktu (yani mevcudiyeti yoktu). Varsa da yok gibiydi. (Yani çok azdı).

Sanki onlar (Hariciler) fasit zanlarıyle Ehli Beyt'i sevenleri Rafızidir diye düşündüler. Bu muhabbet alakasından dolayı Ehli Sünneti Rafızi olarak hayallendirdiler.

Şu acayip muameleye vah olsun. Çünkü bazı kere Ehli Sünneti aşırı muhabbetleri olmadığı için harici sanarlar, bazı kerede bu muhabbet Ehli Sünnette his edildiği için onları Rafızi sanarlar. Şunun için cehaletlerinden dolayı sen onları, Ehli Beyt'in muhabbetini zikr eden, ve Âli Muhammed'e (s.a.v.) muhabbeti izhar eden Ehli Sünnetin büyük velilerini Rafizi zan eder görürsün.

Şu muhabbetle ileri gitmeyi men eden, diğer üç halifeye tazimi, tevkiri (vakar) teşvik eden Ehli Sünnet ulemasının pek çoğunu da Harici zan ederler. Şu münasib olmayan cüretlerinden dolayı binlerce Ah olsun. Allahu Subhanehu'ya şu muhabbetin ifrat ve tefritinden sığınırız.

Şu muhabbetin ifratından dolayı, Hz. Ali'ye olan muhabbetin gerçekleşmesinde üç halifeden ve diğer Ashab tan teberriyi (uzak kalmayı) şart koştular, insaflı olmak

lazım. Meydana gelmesinde Peygamber Efendimiz'in naiblerinden, ve onun makamına kaim olanlardan uzak olmak, hayrul beşerin Ashabına sövmek, ve onlaradil uzatmak (Allah, Ashabın tamamından razı olsun) şart koşulan muhabbetin manası nedir. (Öyle bir mahabbetki Ashaba sövmeyi gerektiriyor. Bu mahabbet değil zındıklıktır. Ashabın terbiyecisi olan Resulullah (s.a.v.)'a dil uzatmaktır. Bunların şerrinden Allahu Teala'ya sığınırız)

Ehli Sünnetin günahı, üç halife ve diğerlerini Ehli Beyt'in muhabbetine katmak ve Efendimiz (s.a.v.)'in bütün Ashabına hürmet etmek, tazim etmek, ve onların hepsini bir araya cem etmektir. Şöylekî: Ashabtan hiçbirini aralarında çekişmeler, ihtilaflar, bulunmasıyla beraber kötülükle zikr etmezler, ve Ashabı nefsani arzulardan, beşerî taassublardan, Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem)'in sohbetine ikram ve tazim cihetinden tenzih ederler. (Yani Ashabı kiram, Peygamberimizin (s.a.v.) sohbetinde bulundukları için her türlü nefsani arzulardan, beşeri kirlerden temizdir). Ehli Sünnet bu anlatılanlarla beraber haklıya haklı, haksıza haksız derler, fakat haksızlığı heva ve hevesden meydana gelmekten tenzih ederek, onu rey ve ictihad hatasına havale ederler.

****

Rafiziler ancak Ehli Sünnet, kendileri gibi bütün Ashabdan teberri ederse ve onlar gibi şu büyüklüklere kötü zan beslerlerse Ehli Sünnetten razı olurlar. Bu "Haricilerin Ehli Sünnetten razı olması Ehli Beyt'e düşmanlığa, Âli Muhammed'e (Aleyhisselatu vesselam vel berekat) buğuz etmeye bağlı olması gibidir.

Ey Rabbimiz hidayete aldıktan sonra kalblerimizi kaydırma, tarafından bize rahmet hibe eyle, sen muhakkak hibe edensin (karşılıksız verensin.)

Ehli Sünnet vel Cemaat indinde Resulullah (s.a.v.)'in Ashabı, bazısı bazısı ile münaza ettiği vakitte (çekiştiği) üç fırka (gurub) idi. Bir fırka delil ve içtihatla hakkın Ali (r.a.) tarafında olduğunu bildiler. Başka, bir cemaat yine delil ve ictihatla hakkı diğer tarafta buldular. (Muaviye (r.a.) Üçüncü taife duraklamışlardı, delil ile hiç bir tarafı tercih etmediler.

Birinci taifeye, ictihatları gereğince Hz. Ali tarafına yardım etmeleri lazım geldi.

İkinci fırkaya, ictihatları gereğince Hz. Ali'nin muhaliflerı tarafına yardım etmek lazım geldi.

Üçüncü fırkaya, duraklama lazım geldi. Bunlara göre iki taraftan birini diğeri üzerine tercih etmek hata idi.

Bu üç fırkadan her birerleri içtihadları gereğince amel

ettiler. Zimmetlerine vacip ve lazım olanı yerine getirdiler. Bunlar hakkında levm etmeye nerden imkan olsun, bunlara dil uzatmak nasıl münasip olsun.

İmamı Şafi buyurdu ki: aynı şekilde Ömer İbni Abdulaziz'den böylece nakl edildi. (Radıyallahu anhuma) "Şu (Ashab arasındaki münazalar) bir kandır. Allahu Teala ondan elimizi temizledi (yani bizi oraya bulaştırmadı) bizdc lisanlarımızı ondan temizleyelim."

Bu ibareden anlaşıldıki bir gurubun hak diğerinin hatalı olduğunu söylemek için dudakları hareket ettirmek uygun olmaz, onların tamamını hayrın haricinde zikretme mek lazımdır.

Hadisi Nebevi'de bu şekilde geldi. Çünkü Efendimiz (s.a.v.) buyurdu: "Ashabım zikr edildiği zaman kendinizi tutun, yani Ashabım ve münazaları zikr edildiği zaman bu bahisten uzak dürün, onlardan birini diğerinin üzerine seçmeyin." Fakat Ehli sünnetin ekserisi kendilerine zahir olan delil sebebiyle hakkın Hz. Ali (r.a.) tarafında olduğu görüşüne gittiler.

Muhalifler hata yolunda yürüdüler; fakat bu hata içtihadî bir hata olduğu için taandan ve levmden uzak oldu, hakir görmekten münezzeh oldu, çirkinlikten temiz oldu. Hz. Ali (r.a.) dan şöyle buyurduğu nakl edildi "Kardeşleri miz bizim üzerimize azgınlık ettiler. Onlar ne kafir, ne fasık

değildir. Çünkü onların kendilerini küfür ve fısktan men eden tevilleri var.

Ehli sünnet ve Rafîziler (şiiler) her iki gurup Hz. Ali'ye karşı harp edenleri hatalı görürler. Ve her iki gurub Hz. Ali'nin tarafının hak olduğunu söylerler. Fakat ehli sünnet, tevilden ortaya çıkan hata lafzının söylenmesi üzerine başka bir şeyi ziyade etmeye, Hz. Ali'ye karşı savaşanların hakkında söylenmesine cevaz vermezler. Ve lisanlarını onlara taan ve teşni' (çirkin söz) den korurlar. Hayrül beşerin (Aleyhissalatü vesselam) sohbet hakkına riayet ederler.

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: **"Allah Allah ashabım hakkında benden sonra onları hedef tutmayın"** Allah lafzını tekid için tekrar etti.

Yine aynı şekilde buyurdu: **"Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız hidayet bulursunuz"** Ashabı kiramın tazim ve hürmeti hakkında daha pek çok hadisler varid oldu. Tamamını aziz tutmak onlara ikram etmek lazım olur. Onların zelleleri (ayak kaymasını) güzel bir yorumla yorumlamak lazımdır. Ehli Sünnetin bu mesele-deki mezhebi (tuttuğu yol) şu (açıklamalardır).

Rafîziler bu babta ileri giderler, hatta Hz. Ali'ye karşı harp edenleri tekfir ederler; lisanlarını çeşitli taanlarla, çeşitli kötü sözlerle bulaştırırlar.

Eğer maksad Hz. Ali tarafının hak olduğunu ve ona karşı savaşanların hatada olduğunu açıklamaksa Ehli Sünnetin tuttuğu yol yeterli ve itidal üzeredir.

Din büyüklerine dil uzatmak dinden ve diyanetten uzaktır. Rafiziler'in seçtiği gibi, zannettiler ki Resulullah'ın (s.a.v.) ashabına sövmek dinleri ve imanlarıdır. O ne kötü dindirki en büyük kısmı Peygamberimizin naiblerine sövmek Efendimizin halifelerine sövmektir. Bidatçı taifelerden her birerleri bir bid'at seçti ve onunla Ehli Sünnet vel Cemaattan ayrıldı. Fakat bu fırkalardan Rafizi ve harici fırkası haktan ve doğrudan cidden uzaktır, din büyüklerine sövmek ve lanet etmek onların imanlarından en büyük cüz olunca onların haktan nasibleri nasıl olsun.

Rafiziler on iki fırkaya ayrılmıştır. Peygamberimizin Ashabına küfr ederler. Hulafa-i Raşidine sövmeyi kendilerine göre ibadet bilirler ve bu fırka kendilerine rafizi denilmesinden sakınırlar. Zan ederlerki Rafiziler kendilerinden başkasıdır.

Çünkü hadisi şeriflerde Rafiziler hakkında çok şiddetli tehditler vardır.

Ne olaydı ki onlar Rafizilik sözünün manasından sakınıp Peygamber Efendimizin ashabından teberri etmeseydiler. Hind beldelerin Hanud'u (yani mecusileri) Rafiziler gibi kendilerine Hanud ismini verirler, küfürden sakınırlar,

kendilerini kafir kabul etmezler. Zan ederlerki kafirler darül harbte bulunanlardır. Yani (kendileri değildir).

Bu anlayışlarında hataya düştüler. Aksine her iki sınıf kafirdir, küfrün hakikatiyle tahakkuk etmişlerdir. Sanki bunlar (Rafiziler) Peygamber Efendimizin Ehli beytinide kendileri gibi olduğunu zan ederler.

Bunlar Ehli Beytin kendileri gibi Ebu Bekir ve Ömer'e (r.a.) düşman olduğunu tahayyül ederler. Bu taife Ehli Beyt'in büyüklerine takiyye hükmü verip, onların münafıklık, aldatmaca yaptığını zanederler. (Takiyye: Düşmandan gibi görünmek.)

Zan ederlerki Ali (r.a.) diğer üç hülefai Raşidîn ile otuz sene müddetince takiyye üzerine nifak arkadaşlığı yapmış ve onlara haksız yere tazim ve hürmet etmiş. Bu ne biçim muamele ve ne biçim güzellik.

Eğer Efendimizin'in ehli beytine muhabbet Resulullah'a (s.a.v.) muhabbet vasıtası ile ise aynı şekilde bunların Resulullah'ın düşmanlarına, düşman olmaları lazımdır. Ve onlara Ehli Beyt'in düşmanlarından daha fazla sövmeleri ve lanet etmeleri lazımdır.

Bu taifenin hiç birinden, Resulullah'ın en şiddetli düşmanı olması, ve Resulullah'a çeşitli eziyet ve cefalarla eziyet etmesiyle beraber Ebu Cehil hakkında sövmek ve lanet etmek işitilmemiştir. Bunlardan hiç birisi, buna eşit bir şeyi

zikr etmekle lisanını kımıldatmadı. Ebu Bekir Sıddık o zattır ki Resülullah (s.a.v.)'e erkeklerin en sevgilisidir. Onu, fasit anlayışlarıyla Ehli Beyt'e düşman zan ederler.

Ve dillerini O'na taan ve sövmekle uzatırlar. O'na münasip olmayan şeyleri nisbet ederler. Bu nasıl din ve diyanettir. Ebu Bekir, Ömer ve sair eshabı kiramın Resulullahın Ehli Beyt'ine düşman olmalarından, Onlara buğz edici olmalarından, Muhammed'in (s.a.v.) Âlinc düşman olmalarından Allah saklasın. (Amin) (Böylc inanmaktan.)

Keşke insaf elbisesinden soyulan şu Rafiziler, ashabı kiramın büyüklerinin isimlerini belirtmeksizin Ehli Beyt düşmanlarına sövseydiler, ve din büyüklerine su-i zanni izhar etmeksizin sövseydiler bu takdirde bu meselede Ehli Sünnete olan muhalefetleri kalkardı. Çünkü aynı şekilde Ehli Sünnet, Ehli Beyt düşmanlarına düşmanlık ederler. Ve o düşmanlar hakkında taan ve ayıplamaya hükm ederler.

Ehli Sünnetin güzelliklerindendir ki küfrün her çeşidiyle ibtila olup küfre bulaşan muayyen bir şahsın cehennemlik olduğuna hükm etmezler. Onun üzerine laneti - söylemeyi- ömrünün sonunda tevbesi ve İslama girmesi ihtimali olduğu için cevaz vermezler.

Ancak mutlak olarak kafirler üzerine laneti söylemeyi cevaz verirler. Onlardan muayyen bir şahsın sü-i hatime ile (küfür ile) öldüğü katî delille bilinmedikçe ona laneti söyle-

meyi cevaz vermezler. Rafizîler çekinmeden Ebu Bekr ve Ömer Radıyallahu Anhümaya lanet ederler. Ashabın büyüklerine söverler. Sakınmadan onlara ta'n ederler. Allah onları sıratı müstekîme hidayet etsin.

Bu bahiste Ehli Sünnet ile muhalifler arasında iki makamda büyük ihtilaf vardır.

Evvelki makam: Ehli Sünnet dört halifenin hilafetinin hak olduğu ile hükm eder. Bunların her birerleri için hak halife derler. Çünkü hadisi şerifde gaybi haberlerden gelen sahih hadis şerifte şöyle varid oldu. "Benden sonra hilafet 30 sene kadardır." Bu müddet Hz. Ali'nin hilafetiyle tamam oldu. Bu hadisi şerifin iktizasıyla bu dördünden her biri hak halife olmuş olur, hilafetlerinin tertibi hak üzere olmuş olur.

Muhalifler üç halifenin hilafetinin hak olduğunu inkar ederler. Onların hilafetini taassub ve galebeye (üstün gelmek) nisbet ederler. Hz. Ali'den başkasına hak imam olarak itikad etmezler.

Hz. Ali'den üç halife için vaki olan bey'atı (Halifenin elini tutup kendisine itaat hususunda söz vermek) takiyye üzere haml ederler. Ashabı kiram arasında vaki olan sohbeti (arkadaşlığı) nifak sohbeti zan ederler. Aralarında olan mudarayı (birbirini hoş görmek) hilebazlık tasavvur ederler. Bu fırka zannınca Hz. Ali muhalifleriyle beraber takiyye

hükmü ile nifak sohbeti üzere (yaşamış dilsanlarıyla kalblerindekinin hilafını açıklamışlar.

Hz. Ali'nin muhalifleri bu taifenin zannınca Hz. Ali'nin ve onun muvafıklarının ve ahbablarının düşmanı olunca, bu taife onlara nifak yolu üzere ahbablık ettiler. Düşmanlığı dostluk suretiyle açıkladılar. Bunların fasid zannı üzere Resulullah (s.a.v.) ashabının tamamı münafıklar, hilebazlar, içlerinde olanın hilafını açığa çıkarıcılar olur. Bu fırkanın indinde bu ümmetin en şerlileri Ashabı kiram olur.

Sohbetlerin en şerlisi, habîsi, Hayrul Beşer -Sallallahu Aleyhi ve sellemin sohbeti olur. Çünkü o sohbetten bu gibi kötü ahlak ortaya çıktı. Asırların en şerlisi ashabın asrı olur. Çünkü o asır nifak, adavet, buğz, hilebazlık dolu olduğu için.

Halbuki Allah Teala yüce kelamında Ashab hakkında **"Kendi aralarında çok acıyıcıdırlar"** (Fetih süresi) buyurdu.

Bunların bu kötü ahlakından, noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah bizi korusun. (Amin).

Ümmetin evvelkilerini bu kötü ahlak ile vasıflanıcı yapınca; sonra gelenlerde hayır nasıl bulunsun, sanki bu taife, hayrul beşer (s.a.v.)nı sohbetinin fazileti, Ashabı kiram'ın fazileti, şu ümmetin hayırlı olması hakkında gelen Kur'an ayetlerini ve Peygamberimizin (s.a.v.) hadisi şerifle-

rini görmediler. Veya gördüler de bunlara inanmadılar, bunları tasdik etmediler.

Kur'an ve Hadisi şerif, bize ancak Ashabı kiramın tebliğiyle ulaştı. Ashabı kiram'a dil uzatılıp taan edilince, onların vasıtasıyla ve onların yolundan bize ulaşan din de çaresiz taan edilmiş olur. Böyle inanmaktan, Allahu Tealaya sığınırız.

Umulur ki bu taifenin (Rafizi) maksadı, dini iptal Sallallahu Aleyhi ve sellem'in şeriatını inkardır. Zahirde Resulullah'ın Ehli Beyt'ine muhabbeti açıklarlar, hakikatten onu (s.a.v.)'ın şeriatını iptal ederler.

Keşke bunlar Ali'yi ve muvafıklarını tasdik ettikleri halde bıraksaydılar. Onları takiyye alametiyle alametlendirmeseydiler, öyle takiyyeki nifak ve hile ehlinin alametindendir.

Ali'ye muvafık olan veya muhalif olan cematte hangi hayır bulunsun ki bazısı bazısına otuz sene boyunca nifak ile arkadaşlık etmiş, hile ve hud'a ile yaşamışlar. Onlar üzerine itimad nasıl layık olsun. (Bu itikad islam dışıdır.)

- EBU HUREYRE -

Şu Rafizîler Ebu Hüreyre'ye (r.a.) taan ederler. Bilmezler ki ona taan etmek ahkamı şer'iyenin yarısına taan

etmektir. Şunun içinki muhakkık alimler dedilerki ahkamı şer'iyyeden üç bin hüküm sünnet ile sabit oldu, bunlardan binbeşyüzü Ebu Hüreyre'nin rivayetiyle oldu. Ona taan etmek Ahkamı şer'iyyenin yarısına taan etmek olur.

İmamı Buharî derki: Ebu Hüreyre'nin ravileri Ashabı kiram ve tabiin'in büyüklerinden sekizyüzden fazladır. Onlardan birisi de ibni Abbas'tır. Aynı şekilde İbni Ömer, Cabir ibni Abdullah ve Enes bin Malik, Ebu Hüreyre'nin ravileridir.

Hz. Ali (r.a.) den Ebu Hüreyre'ye taan etmesi hususunda nakl edilen hadis, ulemanın tahkik (incelemek) ettiğine göre iftira edilen bir haberdir. (Yani Hz. Ali efendimiz, Ebu Hureyre'ye taan etmemiştir.)

Peygamberimizin (s.a.v.) Ebu Hüreyre'nin anlayışlı olması için dua etmesi hakkındaki hadis, ulema arasında malumdur.

. Ebu Hureyre dediki Resulullah meclisinde hazır oldum. Efendimiz buyurduki: "Sizden kim ridasını döşerki ona bir takım sözlerimi akıtayımda onu kendine bürüsün, bundan sonra o sözleri unutmaz."

Hırkamı yere döşedim, Efendimiz ona kavillerini akıttı onu göğsüme bastırdım, bundan sonra bir şey unutmadım.

Din büyüklerinden olan büyük bir şahsı, sırf zan ile

Hz. Ali'ye düşman bilmek onun hakkında sövmeye, taan etmeye, lanete cevaz vermek insaftan uzaktır.

Şu anlatılanların tamamı aşırı muhabbetin afetlerin dendir. Nerdeyse kafalarının iman bağından çıkaracaklardır.

Eğer faraza Hz. Ali hakkında takiyyeye cevaz verilse (iki yüzlülük), şeyhaynin efdaliyyeti hakkında Hz. Ali'den tavatürle nakl edilen sözleri hususunda ne diyecekler, aynı şekilde halife olduğu vakit ve memleketin hilafet kürsüsünde iken üç halifenin hilafetinin hak olması hususunda ondan sadır olan kudsî kelimelere ne diyecekler.

Çünkü takiyye, kendi hilafetinin hak olduğunu gizlemek, diğer üç halifenin hilafetinin batıl olduğunu açıklamamakla olabilir. Amma üç halifenin hilafetinin hak olduğunu açıklamak, şeyhaynin eftaliyetini beyan etmek şu takiyyenin ötesinde başlı başına ayrı bir iştir. (Sadakattir). Doğru ve sıdkın başkasına ihtimali yoktur.

Takiyye ile bunu kaldırmak düşünülemez (yani, Hz. Ali, halife olduğu zaman üç halifeyi medhü sena etmiştir, onların hak üzere olduklarını açıklamıştır. Buna takiyye nasıl densin).

Bu anlatılanla beraber aynı şekilde üç halifenin ve diğer ashabın faziletleri hakkında pek çok sahih hadisler varid oldu. Şöhret derecesine ulaştı. Bilakis tevatürü manevi derecesine ulaşmıştır.

Ashabdan bir cemaat cennetle müjdelendi. Bu hususta ki hadisler hakkında ne diyecekler.

Çünkü takiyye, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hakkında caiz değildir. Muhakkak (Allah'ın dinini) tebliğ etmek, Peygamberlere lazımdır. Aynı şekilde bu babta Kur'an ayetleri indi. Onlar hakkında takiyye düşünülemez. Allah Subhanehu Hazretleri bunları (Rafizileri) insafla rızıklandırsın.

Malumdurki akıl erbabı indinde takiyye, korkakların sıfatındandır. Takiyyeyi Allah'ın arslanı Hz. Ali'ye nisbet etmek münasib değildir. Eğer takiye beşeriyet hükmünce bir iki saat veya bir iki gün caiz olsa bu mümkündür. Fakat bunu otuz sene müddetince Allah'ın arslanı için isbat etmek o müddet içinde takiyye üzere ısrar ettiğine hükm etmek cidden kerihtir.

Muhakkak alimler "Ufak günah üzere ısrar büyük günahtır" buyurdular. Nifak ve şikak ehlinin sıfatlarından bir sıfat üzere ısrar etmenin hükmü ne olur. Keşke onlar bu işin çirkinliğini anlayabilseydiler.

O Rafiziler Şeyhayni önde saymaktan, kendi fasid inançlarına göre Ali'ye ihanet ve noksanlığı gerektirdiği için kaçtılar.

Ali'ye takiyyeyi isbat etmeyi seçtiler. Bu sıfatın çirkinliğini anlamadılar. Bunun çirkinliğini anlasaydılar asla

Ali için takiyyeye cevaz vermezlerdi. İki işten en hafifini seçerlerdi. (Yani Şeyhayni takdim edip üstün sayarlardır.)

Bilakis ben derim ki Şeyhayni takdim etmekte Ali'ye ihanet yoktur. Zira onun halifeliği de olduğu hal üzere bakidir.

Velayet derecesi, hidayet rütbesi, irşad makamı, aynı şekilde olduğu hal üzere bakidir.

Onun hakkında takiyyeyi isbat etmek, noksanlığı ve ihaneti gerektirir. Zira takiyye, nifak erbabının hususiyet lerindendir. Mekr ve hile erbabının ayrılmaz vasıflarındandır.

İkinci Makam:

Şudur ki Ehli Sünnet ve Cemaat (Allah çalışmalarını şükrana layık eylesin), Hayrul Beşer'in (s.a.v.) ashabı arasındaki çekişmeleri, sürtüşmeleri güzel bir yorumla manalandırırlar ve onların heva ve teassubtan uzak olduğuna inanırlar. Çünkü onların nefisleri Hayrul Beşer'in (s.a.v.) sohbetinde tertemiz oldu, kalb sahaları düşmanlık dan, hilebazlık ve kötü düşüncelerden temiz ve pak oldu. Bu babda son söz şudur ki, ashabın herbiri için görüş ve ictihad olunca, her bir müctehid için kendi ictihadına göre amel etmesi vacib olunca, bazı işlerde mecburi görüş ayrılığın-

dan dolayı çekişme ve muhalefet ortaya çıktı. Onlardan her birisinin kendi görüşüne tabi olması isabet oldu, hakkı bulmak için ihtilafları ittifak gibi oldu. (Heva heves ve nefsi emmareye tabi olmak için değil.)

Rafiziler Hz. Ali'ye karşı gelip onunla savaşanları tekfir ederler, onlar hakkında çeşitli taan ve çirkin sözler söylerler.

Ashabı kiram bazı ictihadî işlerde peygamberimize (s.a.v.) muhalefet edip onun hilafına hüküm vermeleri sabit olunca ve bu muhalefetleri kötülenmeyip azar edilmeyince vahyin inmesi anında onlara (ashaba) yasaklama gelmeyince; Hz. Ali'ye ictihadî işlerde ihtilaf etmelerinden dolayı nasıl tekfir edilirler. Muhalifler levm edilip azarlanmazlar, nasıl olsunki zira onlar ehli islamın çok büyük bir topluluğudur, Ashabı kiramın en yücelerindendir, onların bazısı cennet ile müjdelenmiştir. Onları tekfir etmek ve onlara dil uzatmak basit bir iş değildir. **"Ağızlanndan çıkan kelime ne büyük oldu".** Zira muhalifler, dinin ve şeriatın yarısına ulaşan miktardadırlar. Onlara taan edilir ve dil uzatılırsa dinin yarısından itimad kalkar.

Bu din büyüklerine nasıl dil uzatılır. Zira hiç kimse onardan birisinin rivayetini red etmedi ne Hz. Ali'nin ne de diğerlerinin (rivayetini red etmedi) Kur'an-ı Kerîm'den sonra en sağlam kitab olan Sahihi Buharî (şia bunu kabul eder). (Bu fakir şia büyüklerinden Ahmed-i Tibetî isimli

şahıstan, "Buharî kitabı kitabullahtan sonra en sahih kitabdır" söylediğini işittim)'de Hz. Ali'ye muvafık olanla rın ve muhaliflerin rivayetleri vardır. Hadis rivayetinde Hz. Ali'ye muvafakat ve muhalefet tercih sebebi yapılmadı. Nasıl ki Hz. Ali'den rivayet ettiyse, Hz. Muaviye'den de rivayet etmiştir. Şayet Muaviye'de ve rivayetinde kusur kokusu olsaydı, onun rivayetini kitabına asla koymazdı. Aynı şekilde selefden hadis nakil eden muhaddislerden hiç birisi hadis rivayetinde Hz. Ali'ye muhalifeti noksanlık sebebi yapmadı.

Bilinmesi lazım gelen şeylerdendir ki Hz. Ali'nin (r.a.) ihtilaflı işlerin tamamında haklı olması gerekmez, bu kesin söylenmez, muhaliflerininde hata üzere olduğu kesin söylenmez fakat bu muharebelerde hak Hz. Ali Efendimiz tarafında idi.

Tabiinden evvelki asır uleması ve müctehid imamlar ihtilaflı hükümlerin pek çoğunda başkasının mezhebini seçtiler, Hz. Ali'nin mezhebi ile hükm etmediler. Şayet hak onun tarafında kesin belli olsaydı onun hilafına asla hükm edemezlerdi. Tabiinden olan içtihad sahibi kadi Şüreyh Hz. Ali'nin mezhebi üzere hükm etmedi, oğlu olduğu için Hz. Hasan'ın babasının lehine şahitliğini kabul etmedi. Müctehidler kadi Şüreyhin bu fetvasını aldılar ve onunla amel edip oğlun baba lehine şahitliğine izin vermediler.

Hz. Ali (r.a.)' nin görüşünün hilafına olan meselelcr

pek çoktur. İnsafla inceleyene gizli kalmaz. Tafsilat getirmemiz uzatmayı icab ettirir. Hz. Ali'nin muhaliflerine itiraz etmeye imkan yoktur ve onlara dil uzatıp lanet edilmez.

HZ. AÎŞE (Radıyellahu anhâ)

Rabbül aleminin habibinin en çok sevdiği zevcesidir. Onun tarafından makbuldür. Ölüm döşeğinde ona nazar eder idi, ölüm hastalığında onun odasında idi. Onun odasında kucağında ruhu kabz olundu. Pak odasında defn edildi (Sallallahu aleyhi ve sellem).

Bununla beraber Aişe validemiz müctehide ve alime idi. Efendimiz (s.a.v.) dinin yarısının açıklamasını ona havale etti. Ashabı kiram kapalı hükümlerde ona müracaat etti. Ve o meselelerin hallini onun yanında buldular. Hz. Ali'ye muhalefetten dolayı böyle bir müctehideye dil uzatmak, ona layık olmayan şeyleri söylemek, cidden münasib değildir ve Peygamberimize imandan uzaktır. Hz.Ali (r.a.) damadı ve amca oğlu isede, Aişe-i Siddîka pak zevcesi ve makbul sevdiğidir. Onun ve ehli Beyt'inin üzerine salat ve selam olsun.

Sencler evvel bu fakir yemek pişirildiği zaman ondan bir hisseyi Efendimizin (s.a.v.) Ehli Beyt'inden olan Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in ruhaniyyetleri için ayırırdım.

Rüyamda Peygamber Efendimizi gördüm. Peygamber-

rimiz (s.a.v.) bana yönelmedi, başka bir tarafa yönelmişti. O anda bu fakire şöyle buyurdu:

"Ben Aişe'nin evinde yemeği yerim, kim bana yemek gönderirse Aişe'nin evine göndersin." O vakitte bu fakir anladıki Efendimizin kendisine yönelmemesinin sebebi, Hz. Aişe'yi yemek işinde ortak etmemesidir. Bundan sonra Aişe-i Sıddıka için, belki bütün Ehli Beyt'ten olan pak zevceler için yemeği ortak yaptım. Ehli beytin tamamı ile tevessül ettim. (Aracı yaptım.)

Peygamber Efendimize Aişe tarafından (ona dil uzatıldığı için) isabet eden eziyet ve cefa, Hz. Ali'den dolayı gelen eziyet ve cefadan daha fazladır. İnsaf sahibi akıllılara bu gizli kalmaz. Evet şu Hz. Ali'ye muhabbet ve ona tazim ve hürmet, Resülullah'a olan akrabalığından dolayı yapılan tazim ve hürmettir.

Her kim peygamberimizin (s.a.v.) sevgisinin tesiri olmayan, sırf Hz. Ali'yi sevmeyi seçerse bu bahsimizden hariçtir.

Bu kişinin maksadı dini iptal, şeriatı yıkmaktır. Peygamberimizin aracılığı olmadan bir yol tutmak ister. Ali (sevgisi) hakkında, Muhammed'den yüz çevirir. Bu tam bir küfür ve zındıklığın ta kendisidir. Hz. Ali (r.a.) bu manadan uzaktır ve bu işten eziyet duyar. Çünkü ashabı ve Hz. Ali'yi sevmek, Peygamberi sevmek vasıtasıyladır. Onlara tazim

ve hürmet Resulullaha tazim ve hürmetten dolayıdır.

Resulullah şöyle buyurdu "Kim onları severse beni sevdiği için onları sever". Aynı şekilde kim onlara buğuz ederse peygamberimize buğuz ettiği için buğz eder.

Peygamberimiz şöyle buyurdu. "Kim onlara buğuz ederse bana buğuz ettiği için buğuz eder" Yani ashabımla alakalı muhabbet, benle alakalı olan muhabbetin ta kendisidir, aynı şekilde onlara buğuz bana taalluk eden buğzun ta kendisidir.

- TALHA VE ZÜBEYR -

Talha ve Zübeyr ashabın büyüklerinden cennetle müjdelenen on kişidendir. Bu ikisine dil uzatmak kötü konuşmak uygun değildir. Bunlara lanet etmek kovmak, lanet eden ve tard edenin kendisine aittir. Bu ikisini Hz . Ömer, hilafet işini bıraktığı altı kişilik şuraya kattı. Bunlar bazısını bazısına tercih için açık delil bulamayınca isteyerek kendi hilafet haklarından vaz geçtiler. Hepsi "nasibimi terkettim." dedi.

Talha o kişidir ki, Efendimiz hakkında babası edebsizlik yaptığı için kafasını kesip Efendimize getirendir. Bundan dolayı kendisi Kur'an-ı kerim'de medh edildi. Zübeyr o kişidir ki onu öldürenin cehennemde olacağını peygamberi-

miz haber verdi ve şöyle buyurdu. "Zübeyrin katili cehennemdedir."

Zübeyre lanet etmek onu öldürmekten aşağı değildir, ona lanet eden ve öldüren eşittirler. Din büyüklerine dil uzatmaktan sakın, sakın, sakın.

Bunlar islam kelimesini yükseltmek için bütün gayretlerini sarf ettiler. Kainatın Efendisine yardım ettiler. Mallarını dini kuvvetlendimek için gece gündüz gizli aşikar harcadılar. Resulullah'ın (Sallallahu aleyhi ve sellem) sevgisi için ailelerini, kabilelerini, çocuklarını, hanımlarını, vatanlarını, evlerini, pınarlarını, ziraatlarını, tarlalarını, ağaçlarını, nehirlerini terk ettiler. Resulullah'ın nefsini, kendi nefislerine üstün tuttular.

O'nun muhabbetini kendilerinin, mallarının, nesillerinin, muhabbeti üstünde tuttular. Onlar sohbet şerefine nail oldular. Sohbette nübüvvetin bereketine kavuştular. Vahyin inişini müşahede ettiler. Meleğin hazır olması ile şereflendiler. Harika ve mucize olayları gördüler. Bundan dolayı gaibî imanları, müşahedeye dönüştü, (görür gibi inandılar) İlimleri, bizzat görür gibi oldu, yakını bilgi onlara verildi.

Onlardan sonra kimseye böyle bilgi verilmedi. Başkalarının Uhud dağı kadar altını harcamaları, onların yarım ölçek arpa harcama sevabına ulaşamaz, hatta yarısınada ulaşamaz. Kur'an Meciddc Allahu Teala onları şöyle övdü.

"Allah onlardan, onlar da Allah'dan razı oldular. Tevratta bunların misali böyledir. **İncildeki misali sapını çırakan bir ekin gibi onu kuvvetlendirmiş kalınlaşmış gövdesi üzere dikilmiş (ekin) gibi, çiftçilerin hoşuna gider hayret ederler. Kafirleri onlarla öfkelen-dirmek için."** (Ashabı kiram ekine benzetildi.) (48/29)

Allahu Teala ashaba kızanı, kafir diye isimlendirdi, onlara kızmaktan küfürden sakınılır gibi sakınmak lazımdır. Allahu Teala başarıya ulaştırandır.

Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimize nisbetle şu cemaat, onun yanında makbul oldular, nazar edilmiş oldular. Bazı işlerde kendi aralarında ihtilaf ve münakaşa edince, görüşlerinin gereğince amel edince, bunlara dil uzatmaya imkan olmaz, yaptıklarına itiraz edilmez. Belki o durumda doğrusu, ihtilafın ta kendisi, birini diğerinin görüşünü taklid etmemesidir. (Çünkü hepsi müçtehid idi)

Bakmazmısın İmamı Yusuf'un, İmamı Azam rahmetul lahi aleyhi taklid etmesi, müctehid olduktan sonra hatadır. Doğrusu kendi görüşünü taklid etmesidir. Hatta İmamı Şafi hiçbir ashabın görüşünü, kendi görüşünün üzerine takdim etmezdi. (isterse o ashab Ebu Bekir olsun veya Ali olsun). Amelde doğrusu kendi görüşünü uygulamasıdır. (ashaba muhalif olsa bile) Ümmetten ashab olmayan bir müctehidin ashabın görüşüne muhalif olması mümkün olunca, ashab

kendi arasında birbirlerine muhalif oldukları vakit onlara nasıl dil uzatılsın.

Bununla beraber biz derizki ashabı kiram bazı ictihadi işlerde Resulullah'ın görüşüne muhalif oldular. Bu ihtilaflar dan dolayı vahy inmekle beraber onlar hakkında zem olmak gelmedi (kötülenmek gelmedi), bu ihtilafdan men olunmak varid olmadı (gelmedi).

Şayet bunların ihtilafı Hak Celle'nin katında da makbul ve razı olunmuş olmasaydı, elbette bundan men olunurlardı ve ihtilaflarından dolayı tehdit inerdi. Bakmaz mısın bir cemaat Resulullah'ın sesinin üzerinde seslerini yükseltince bundan men etmek nasıl geldi ve bu ses yükseltmek üzere tehdit gerekli oldu. Allahu Teala şöyle buyurdu: **"Ey iman edenler, seslerinizi Peygamberin sesinin üzerinde yükseltmeyin"** (Hucurat Suresi)

Bedir esirleri hakkında büyük bir ihtilaf vaki oldu. Şöyle ki Ömer ve Muaz (r.anhuma) esirlerin öldürülmesi ile hükmetti. Diğerleri salıverip fidye alınmak ile hükmetti. Efendimiz katında makbul görüş salıverip fidye almak oldu. Diğer ihtilaf yerleri pek çoktur.

Peygamberimiz ölüm hastalığında bir şeyler, yazmak için kağıt istediği vakit, kağıt getirme ihtilafıda bu kabildendir. Bir cemaat kağıt getirmeyi istedi. Diğerleri bunu men etti. Hz. Ömer kağıt getirmeyi istemeyenler-dendi.

Allah'ın kitabı bize yeter dedi. İşte azgınlar bundan dolayı Hz. Ömer'e dil uzattılar, onun hakkında çirkin konuştular. Hakikatta bu, dil uzatılma için mahal değildi. Çünkü Ömer bildiki vahy zamanı kesildi, ahkamı semaviye kesin oldu, görüş ve ictihaddan başka hükm sabit kılmak için sebep kalmadı. Artık ne şeyi Peygamberimiz yazarsa o ictihadî işlerden olur, zaten bu hususta diğerleri de ortaktır. Allahu Teala **"Ey akıl (basiret) sahihleri, ibret alın"** buyuruyor.

Efendimizin ağrıları çoğaldığı vakitte başını ağırtmamayı doğru gördü. Allah'ın kitabı bize yeter diyerek Kur'an'ı Kerîm'den kıyas ve ictihadla hüküm çıkarmayı yeterli gördü. Hüküm çıkaranlar Kur'an'dan hüküm çıkarırlar. Kitabullah bize yeter demesiyle mümkündür ki Hz. Ömer, Efendimizin yazacağı şeyleri Kur'an'dan çıkardığını anlamıştı. Sünnetten değil. Hz. Ömer'in kağıdı men etmesi Peygamberimizin (s.a.v.) şiddetli ağrısında herhangi bir şeyle başı ağrıtılmayıp ona şefkat ve merhamet edilmesiydi.

Efendimizin kağıt istemesi istihsan içindi. Vücüb için değildir. Başkalarının hüküm çıkarmak meşakketinden kurtulması için yazmak istedi. Emir vücub için olsaydı o hususta mübalağa ederdi. İhtilaf olunca kağıt istemekten vaz geçmez idi. (Israrla kağıdı isterdi).

Eğer denilirse bu vakitte (hastalık vaktinde) Hz. Ömer sorup anlayın bakalım dedi, bunun manası nedir? Şöyle cevab veririm Hz. Ömer o vakitte anladıki kağıt isteme

sözü Peygamberimizden kast ve ihtiyari olmaksızın ağrılardan dolayı ortaya çıktı. "Yazayım" sözünden anlaşıldığı gibi. Çünkü Peygamberimiz ümmi idi, asla bir şey yazmamış tı.

Ve yine şöyle buyurdu: "Benden sonra sapıtmayasınız". Din kamil olunca, nimet tamam olunca, mevlanın buna rızası hasıl olunca, bundan sonra sapıtmak nasıl düşünülür. Bir saatte delaletin def edileceği miktar nasihat nasıl yazılır. 23 senede yazılanlar yetmedimi ki, onlarla delalet def olunmadımı ki, hastalığın şiddetli olması ile beraber bir saatte yazacağı şeylerle delalet def olunsun. Hz Ömer bundan dolayı bildi ki Efendimizin mübarek lisanın da kastı olmadan o söz cari oldu. (söyledi). Beşer iktizasına binaen. Bunun üzerine Hz. Ömer bu manayı sorarak iyice anlayın buyurdu. O esnada ihtilaflı sözler yükseldi. Efendimiz, "Kalkın yanımda ihtilaf etmeyin" buyurdu. Çünkü Peygamberin yanında çekişme güzel değildir. İkinci olarak konuşup kağıt kalem istemedi.

Ashabı kiramdan vaki olan ictihadi işlerdeki bazı ihtilaflar Peygamberimize göre heva ve teassub kokusundan olsaydı bu elbette mürtedler zümresine katılmayı, kafayı İslam bağından çıkarmayı gerektirir idi. Çünkü Peygamberimizle kötü arkadaşlık, kötü edep küfürdür. (Allah'a bundan sığınırız). Belki bu ihtilaf (İbret alınız) emrine binaen idi. Zira kimde ictihad rütbesi var ise, ictihadi işlerde

başkasının görüşünü taklid etmesi hatadır ve yasaktır.

Evet görüş ve ictihada yer olmayan ahkamı ilahiyede taklidden başka şeye imkan yoktur, bunlara iman ve teslim olmak vacibdir.

Bu babda netice söz birinci asırdakiler zorlamadan uzak, sözlerini güzelleştirmekten ihtiyaçsız idiler. Onların dikkati, kalbi ıslah etmekte idi.

Zahirleri nazardan düşüktü, asla değer verilmez idi. O asırda edeblere riayet hakikat ve mana itibarıyladır zahir ve suret itibarıyla değil.

Bunların hali Resulullah'ın emrine yapışmak idi. Muameleleri Resulullah'ın razı olmadığından sakınmak idi. Babalarını, analarını, hanımlarını, çocuklarını, onun yolun dan feda ettiler, itikadlarının ve ihlaslarının kemalinden dolayı Peygamberimizin tükürüğünü yere düşmesi için bırakmadılar. Belki onu yakalayıp bedenlerine ve yüzlerine hayat suyu gibi sürdüler. İhlasın çocukluğundan dolayı Efendimizin hacamattan sonra aldırdığı kanı içmeyi kast etmeleri (kıssası) meşhurdur ve bilinir.

Eğer bu büyüklerden, yalan ve hile dolu olan bu (şimdiki) asır ehline göre, Resulullah Efendimize karşı kötü edep vehmini ortaya çıkaran bir ibare sadır olursa, onu güzele yormak gerekir. Kelamın hasılı manasına gitmek gerekir ve lafızlar hangi kısımdan olursa olsun onları

mülahaza etmemelidir (Kötü manalandırmamalıdır.) İşte selamet yolu budur. Allah başarıya ulaştırıcıdır.

Eğer denilirse ictihada dayalı işlerde hataya imkan olduğuna göre Efendimizden nakl edilen bütün hükümlere itimat nasıl olacak. Şöyle cevap veririm. İctihadî hükümler neticede indirilen semavî hükümler oldular.

Zira peygamberlerin hata üzere yerleşmesi caiz değildir. İctihadı hükümlerde müctehidlerin görüşlerinin ihtilaflarından sonra Allah indinde hükm iner. Doğruyu hatadan ayırır haklıyı haksızdan ayırır. Efendimiz zamanın daki içtihadı hükümler vahiy indikten sonra, doğru yanlış tan ayrıldıktan sonra sübutu katî oldu. Hata ihtimali onlarda kalmadı. Peygamberimiz zamanındaki hükümler katidir. Hata ihtimalinden korunmuştur. Zira ilk anda veya neticede vahiyle katîleştiler.

Şu hükümleri çıkartmada yapılan ictihattaki maksat müctehidler (hükm çıkaranlar) için çeşitli yardımların hasıl olması, keramet derecelerinin yükselmesidir, hata eden ve isabet eden derecelerine göre sevab alır. Evet nübüvvet bittikten sonra içtihadı hükümler zannidirler (kati değildir). Amel etmeyi ifade eder. İtikadı sabit kılmazlar, bundan dolayı inkar eden kafir sayılmaz ancak bütün müctelidlerin bir hükm üzere toplanması itikadı sabit kılar (inanılması farz olur). Mektumuzu, güzel bir hatimeyle bitirelim.

HATİME (EHLİ BEYT)

Bu mektubu Resülullah'ın Ehli Beyt'inin faziletleri hakkında güzel bir hatime ile bitirelim, İbni Abdül Berr rivayet etti ki Efedimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kim Ali'yi severse muhakkak beni sevdi, kim Ali'ye buğuz ederse muhakkak bana buğuz etti, kim Ali'ye eziyet ederse bana eziyet etti, kim bana eziyet ederse muhakkak Allah'a eziyet etti."

Tirmizi ve Hakim tahric edip Büreyde'den sahihledikleri hadisi şerifde Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etti. "Allahu Teala dört kişiyi sevmemi bana emr etti ve onları kendisinin sevdiğini bana bildirdi. Denildiki Ya Resulullah isimlerini bize say, buyurduki Ali onlardandır üç kere bunu söyledi, Ebu Zer, Mikdad, Selman."

Tabarani ve Hakim ibni Mesud'dan çıkartıp rivayet ettiği hadisi şeriftc Peygamberimiz şöylc buyurdu: Ali'ye bakmak ibadettir. Bu hadisi şerifin isnadı hasendir.

Şeyhayn (Buhari Müslim) Bera (r.a.) dan çıkarttığı hadisi şerifde rivayet etti "Resulullah'ı gördüm Hasan (r.a.) boynunda olduğu halde şöyle buyurdu: "Allah'ım ben onu

seviyorum, sende onu sev."

Buhari Hz. Ebu Bekir'den şöyle buyurduğunu rivayet etti. "İşittim ki Efendimiz minberin üzerinde olduğu halde Hasan yan tarafında, bir insanlara bakıyor birde Hasan'a bakıyordu ve şöyle dedi. Şu benim oğlum (torunum) Seyyiddir. Umulur ki Allah bununla müslümanlardan iki topluluğun arasını sulh eder."

Üsame ibni Zeyd'den Tirmizi şöyle rivayet etti. "Resulullah'ı gördüm Hasan ve Hüseyin dizleri üzerindeydi şöyle buyurdu: Bu ikisi benim oğlum ve kızımın oğullarıdır. "Allah'ım ben bunları seviyorum bunları seveni de seviyorum".

Tirmizi Enes bin Malik'den şöyle dediğini rivayet etti. Resulullah'a şöyle soruldu. Ehli Beyt'inden hangisi sana daha sevgilidir. Hasan ve Hüseyin'dir buyurdu.

Misver İbni Mahreme Resulullah'dan şöyle rivayet etti. "Fatıma benden bir parçadır, ona buğuz eden bana buğz etmiş olur." Başka bir rivayette ondan şüphelenen benden şüphelenmiş olur ona eza eden bana eza etmiş olur.

Hakim Ebu Hüreyre'den şöyle rivayet etti: "Peygamberimiz Hazreti Ali'ye şöyle buyurdu: "Fatıma, bana senden daha sevgilidir, sen dahi bana ondan azizsin."

Aişe validemizden rivayet edildiki şöyle buyurdu: İn-

sanlar Resulullah'ın rızasını taleb ederek hediye vermek için Aişe'nin gününü beklerdi, Resulullah'ın hanımları iki bölüktü bir bölük Aişe, Hafsa, Safiye, Sevde idi. İkinci bölük Ümmü Seleme ve diğer hanımları (Radıyallahu Anhünne). Ümmü Seleme'nin gurubu konuşup dediler ki Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) ile konuş, insanlara söylesin de kim Resulullah'a hediye vermek isterse, onu buldukları yerde versinler. Ümmü Seleme Resulullah ile konuştu ve ona şöyle buyurdu: Bana eziyet etme, muhakkak vahy bana ancak Aişe'nin örtüsü altında geldi. Bunun üzerine Ümmü Seleme buyurduki Subhan Allah'a tevbe ederim. Kim sana eziyet edebilir, ya Resulullah!

Sonra bu hanımlar, Fatıma'yı davet edip Resulullah'a gönderdiler. Efendimiz ona şöyle buyurdu. Ey kızcağızım, benim sevdiğimi sen sevmezmisin. Evet, dedi. Bunun üzerine "O halde bu Aişe'yi sev" buyurdu.

Aişe'den rivayet edildiki şöyle buyurdu: Resulullah'ın hanımları arasında Hz. Hatice'yi kıskandığım kadar kimseyi kıskanmadım, halbuki onu görmedim, fakat ondan çok bahsedilirdi. Resulullah her ne zaman bir koyun kesse, onun bir parçasını Hatice'nin yakınlarına gönderirdi. Çoğu kere ona şöye derdim, sanki dünyada Hatice'den başka bir kadın yok mu. Efendimiz şöyle buyurdu. "O oldu ve ondan bana çocuk dünyaya geldi."

İbni Abbas (r.a.) rivayet ettiki Efendimiz şöyle buyur du: "Abbas bendendir, bende ondanım."

Deylemi Ebu Said'den nakledcrek Resulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etti. "Yakınlarım hakkında bana eziyet edenlere gazabım şiddetlenmektedir."

Hakim Ebu Hureyre'den nakledcrek Efendimizin şöyle buyurduğunu anlattı. "Sizin en hayırlınız benden sonra ehlime en hayırlı olanınızdır."

İbni Asakir Hz. Ali'den naklen Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etti. "Her kim Ehli Beyt'ime eli ile kötülük yaparsa, kıyamet günü ona yeterim (hakkından gelirim)."

İbni Adiyy ve Deylemi Hz. Ali'den naklen Efendimizin şöyle buyurduğunu anlattı. "Sıratta en sabit olanınız Ehli Beyt'ime ve ashabıma sevgide en şiddetli olanınız-dır."

Şiir: **İlahi! Fatıma'nın evlatları hakkı için, son nefesi iman sözü ile tamamlat.**

Allahu Teala Resulullah Efendimize ve diğer Peygam berlerden ve mukarreb meleklerden olan bütün kardeşlerine ve diğer bütün salih kulları üzerine salat ve selam eylesin.

Amin!

2. Cilt 67. Mektup

Konu: Ehli Sünnet itikadı ve
islamın beş temeli:

İman
Namaz
Oruç
Hacc
Zekat

EHLİ SÜNNET İTİKADI VE İSLAMIN BEŞ TEMELİ HAKKINDA

2. Cilt 67. Mektub

Ey Mes'ud ve necib evladım!

Fırka-ı Naciye olan ehli Sünnet vel-Cemaat (Allah hepsinden razı olsun) mezhebinin görüşünce inançları düzel mek herkese mutlaka lazımdır. Zira onlar en büyük karaltı ve en büyük topluluktur. Ebedi kurtuluş, uhrevi felah ancak (bunların görüşüne göre itikadı düzeltmekle) düşünülebilir. Ehli Sünnetin muhaliflerinin itikadları kötü itikaddır, öldürücü zehirdir. Ebedi ölüme ve devamlı azaba götürür. Amelde gevşeklik ve umursamazlığın af edilmesi umulur. Fakat itikadda gevşeklik için affa imkan yoktur. "**Allah kendine şirk koşanı afv etmez. Bundan gayrısını dilediği kimse için bağışlar.**"4/48

- İZAHAT -

Niçin Ehli Sünnet mezhebinden olmak gerekir? Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) sayısız rivayetlerden birinde şöyle buyurdu "Ümmetim üzerine, Benî İsrailin üzerine gelen (hal) gelecektir. Benî İsrail yetmiş iki fırkaya ayrıldı. Ümmetim yakında yetmiş üç fırkaya ayrılacak (bir fırka

fazla oldu) hepsi ateşte, yalnız biri hariçtir. Dediler ki; Ya - Resulullah galib olan (kurtulan) hangi millet (fırka) dir? Buyurdu ki "Ben ve Ashabımın olduğu hal üzere olanlardır." (El Fark Beynel Fırak, Hakim Kitabul İlim)

Ehli sünnet, itikad ve amelde Resulullah ve ashabına tabi olanlardır. Ehli Bid'at (Ehli Heva) Cebriye, Kaderiye, Rafizî (şia), Hariciler, Muattala, Müşebbihe'dir. Bunların her birerleri on iki fırkadır, toplamı yetmiş iki fırka eder.

(Tarifatı Cürcânî - 63. sayfa)

- ALLAHU TEALA -

Bilki Allahu Teala kadim zatıyla mevcuddur. [1] Diğer eşya Allahu Sübhanchu'nun icadıyla var olmuştur, yokluk dan varlığa Allah'ın yaratmasıyla çıkmıştır.

Allahu Teala kadîmdir, ezelidir. Eşyanın tamamı hadisdir ve yokluktan sonra var edilmiştir. Hangi şeyki kadim ve ezelidir o şey baki ve ebedidir. Her ne şey ki hadisdir, yoklukla (üzerinden) geçilmiştir, o şey fanî (yok olucu) ve helak olucudur. Yani helak olmaya yakındır.

Allahu Teala tektir, ne varlığının vacib olmasında ne

---

[1] Kadim: Varlığı kendinden olan, üzerinden yokluk geçmeyen, Ezeli olan.

de ibadete hak kazanmakta hiçbir ortağı yoktur. Allahu Teala'dan başkası için vacibul vucud [1] olmak layık değildir, ondan başkası ibadete müstehak değildir.

Allahu Teala'nın kamil sıfatları vardır, bunlar; hayat, ilim, kudret, irade, sem'i, basar, kelam, tekvin sıfatlarıdır. [2]

Bu sıfatların hepsi kıdem ve ezeliyetle muttasıftır. Hz. Zat ve tekaddes ile kaimdirler (ondan ayrılmazlar).

Hadis olan (eşya) ile alakalanmaları sıfatların kadîm olmasında bozukluk ortaya çıkarmaz, (sıfatlar kadîmdir, eşya hadistir)

Alakalanılanın hadis olması, sıfatların ezeli olmasına mani olmaz. (Yaratılan eşyanın hadis olması, sıfatların kadîm olmasına zarar vermez.)

Felsefeciler akıllarının noksanlığından dolayı, Mutezile körlük ve azgınlığından dolayı, tealluk edilenlerin hadis olmasını, tcallük edici (sıfatların) nin hadis olduğuna delil yaptılar ve kamil sıfatları yok saydılar. [3]

---

[1] Vacibul Vucud: Varlığı kendinden olup, başka şeye muhtaç olmayan.

[2] Hayat: Diri olmak. İlim: Herşeyi bilmesi. Kudret: Herşeye gücü yeterli olması. İrade: Dilediğini yapması, Semi': Herşeyi işitmesi. Basar Herşeyi görmesi. Kelam: Tekellüm etmesi. Tekvin: îcad etmesi.

[3] Allahın Sıfatları hakkında Ehli Sünnet der ki; "Sıfatlar Allah'in zatının

Allahu Teala'nın teferruatı bilmesini, hudüs alametin den olan değişikliği gerektirdiği için kabul etmediler. [1]

Bilmediler ki sıfatlar ezeli olur, onların hadis olan (mahlukatla) alakası hadis olur. Bütün noksan sıfatlar, mukaddes zat canibinden (soyulup) atılmıştır.

Allahu Teala, cevher, cisim, araz ve bunların gerektirdiği şeylerden münezzehdir.

Zaman, mekan, cihet'in Allah hakkında imkanı yoktur. Şunların tamamı Allah'ın mahlukudur.

İZAHAT

Cevher: Boşlukta bizzat yer tutan ve varlığını bizzat hissettiren şey, maddenin aslı (Bölünmez tek cüz).

---

ne aynısı ne de gayrısıdır."

Mutezile ve felsefeci olanlar akılları ile Allah'ı bilmeye çalışarak nakli haberleri gözardı ettiler ve Allah'ın sıfatlarını yok saydılar güya tenzih, tevhid böyle olurmuş. Bunlara cevaben Ehli Sünnet der ki Kadim olan, vacibul vucud olan zat tektir, O da Allah'tır, sıfatlar bu zat ile beraberdir, ondan ayrılmazlar. Zatın tek olup sıfatların çok olması tevhide zıt değildir. Kur'andaki şu ayetler Allah'ın sıfatlarını bildirir. (Ğafir-65, Tahrim-3, Maide-130, Şura-5, Haşr-24)

[1] Allah'ın ilmi tektir, bu ilimle bütün malumatı tafsilatıyla bilir; hem de hislere, aletlere muhtaç olmadan, delil, istidlal gerekmeden, kendi zatında olan ilimle bilir. (El Fark Beynel Fırak)

Cisim: İki veya daha fazla cüzden meydana gelen şey.

Araz: Kendi başına boşlukta yer tutamıyan şey, var oluşu kendisini taşıyan (cisim) başka şeyde hissedilen şey.

Zaman: Tekrarlanan malum şey ki onunla başka bir yenilenen (tekrarlanan) mevhum şey takdir olunur. "Sana güneş doğumu vaktinde geleceğim" dediğin zaman güneşin doğması malum bir vakittir, kişinin o anda gelmesi tasavvur olunur takdir edilir. (Tarîfât)

Mekan: Yer, mahal, cismin işgal ettiği düşünülen yer.

Cihet: Yön, taraf. Bir cismin etrafından başladığı düşünülen uzantılar.

****

Bu sayılanların hepsi ve bunlarda ortaya çıkan haller, vasıflar, durumlar, değişikliklerin tamamı Allah'ın yarattığı şeylerdir. Allah bunlara benzemekten de münezzehtir.

****

Kendilerinde ilim olmayan bir cemaat zannettilerki Allah arşın üstündedir ve onun için üst ciheti isbat ettiler. Halbuki arş ve diğer mahlukatın (Arşın kapladığı şeylerin) tamamı hadisdir ve Allah'ın mahlukudur.

Hadis olan mahluk için, kadim olan Halık'a mekan olmak, karargah olmak nerden mümkün olsun.

Lakin arş en şerefli mahlukdur. Ondaki nuraniyet ve

sâfilik mümkünattan diğerlerindekinden daha fazladır.

Şübhesiz arş için Halık'ın azametini, yüce olan Allah'ın büyüklüğünü gösteren ayna olmak hükmü vardır.

Allahu Teala cisim ve cisimlere mensub değildir. Cevher, araz değildir, sınırlanmış değildir, nihayeti yoktur, uzun, geniş, kısa, dar değildir, belki akıllarımızla idrak ettiğimiz genişlikte olmayan (bir şekilde) geniştir. [1]

İdrakimizle anladığımız kuşatma ile olmayan (bir şekilde) kuşatıcıdır.[2]

Akıllarımızla anlaşılan şekilde olan yakınlık ile olmayan bir yakınlıkla yakındır.[3]

Allahu Teala bildiğimiz beraberlikle olmayan (bir şekilde) bizimle beraberdir. [4]

Allahu Teala'nın vas'i, vahid, karîb, olduğuna inanırız, o bizimle beraberdir ve şu sıfatların nasıl olduğunu bilemeyiz.

Şu sıfatlardan hangi keyfiyeti bilirsek o mücessime

---

[1] "Allah vasi'dir, herşeyi bilendir." 24/32

[2] "Allah, her şeyi kuşatandır." 4/126

[3] "Biz ona sizden daha yakınız. Fakat siz görmezsiniz." (Vakıa - 85)

[4] "Hüzünlenme muhakkak Allah bizimle beraberdir." 9/40

mezhebinde bir adımdır.[1]

Allahu Teala hiçbir şey ile asla birleşmez, hiçbir şeyde onunla birleşemez.

Allahu Teala'ya hiçbir şey asla hulul edemez. Allahu Teala hiç bir şeyin içine girmiş değildir. Bölünmek, parçalanmak mukaddes canibinde muhaldir. Terkib olmak, cüzlere ayrılmak Allahu Teala'nın zatında yasaktırlar.

Allahu Teala'nın dengi, misli, hanımı, çocuğu yoktur. Allahu Teala zatında, sıfatlarında keyfiyetten benzer ve misali olmaktan münezzehtir.[2]

Allah hakkında ilmimizin ulaştığı şudurki: Allahu Teala mevcuddur, kendi nefsini övdüğü ve vasf ettiği kamil isim ve sıfatlarıyla vasıflanmıştır.

Fakat bunlardan anlayışımızla idrak ettiğimiz aklımızla tasavvur ettiğimiz şeylerden münezzehdir ve yücedir. **"Gözler onu idrak edemez"** (6/103)

Bilinmesi lazımdır ki, Allahu Teala'nın isimleri

---

[1] Mücessime Mezhebi: Allah'a cisim izafe edenler; sıfatları mahlukat sıfatları gibi Allah'a nisbet edip ileri gittiler. Allah'ı eşyaya benzettiler. Keramiye mezhebi bunlardandır. Kim Allah arşa oturdu diyerek mahluk vasfını kasd ederse, o da bu müşebbiheye dahildir.

[2] "Onun benzeri gibi olan hiçbir şey yoktur" (Şura-11)

tevkifidir, yani onları Allahu Teala'ya söylemek şeriat sahibinden duyulmaya bağlanmıştır.

Şeriatta Allahu Teala üzerine söylenen her ismi Allahu Teala'ya söylemek caizdir. Şayet şeriatta söylenmemişse; her ne kadar o isimde kemal manası girdirilmiş olsa bile onu Allahu Teala'ya söylemek caiz değildir. El cevad (cömert) ismi şeriatta kullanıldığı için Allahu Teala için kullanılır, Sahî ismi şeriatta kullanılmadığı için Allahu Teala'ya söylenmez. (Tanrı kelimesi Allah yerine kullanılmaz. Bunun manası, ilah demektir.)

- KUR'AN -

Kur'an Allah'ın kelamıdır. Peygamberimiz (s.a.v.) üzerine harf ve ses elbisesine bürünerek indirildi. O kelamıyla kullarını emr ve neyh etti.

Nasılki biz nefsi kelamımızı ağız, dil vasıtasıyla harf ve ses libasında açıklarız, gizli maksadlarımızı zuhur meydanına getiririz, aynı şekilde Hak Subhanehu kelamı nefsi'sini kullarına kamil kudretiyle ses ve harf libasında, ağız ve lisan vasıtası olmaksızın izhar eder.

Gizli emr ve nehiylerini zuhur arsasına harf ve ses zımnında aşikar eder, nefsî ve lafzî olan kelamın iki kısmı

Hak celle ve ve alânın kelamıdır. Bu iki kısım üzerine kelam söylenmesi hakikat yolu üzerinedir.

Bizim kelamımızın iki kısmı olan nefsi ve lafzi kelam tabiride hakikat yolu üzerindedir. Yoksa evvelkisi hakiki ikincisi mecazi değildir. Zira mecazî yok etmek caizdir. Hal buki kelamı lafzîyi yok saymak, Allah'ın kelamı olduğunu inkar, etmek küfürdür. [1]

Evvelki Peygamberlere (üzerlerine selam olsun) indirilen kitab ve sahifelerin tamamı Allahu Subhanehu'nun kelamıdır.[2] Her ne şey ki Kur'an'a, şu kitab ve sahifelere konmuşsa, o Allah'ın ahkamıdır. Kullarına vaktin ve zamanın gereğine uygun olarak teklif ettiği hükümlerdir.

- ALLAHI GÖRMEK -

Mü'minlerin Hak Sübanehü Hazretlerini cennette iken cihet ve mukabele olmaksızın keyfiyet ve kuşatma olmaksızın görmesi gerçektir.

---

[1] Kelamı Nefsi: içten konuşmak, ses ve harflerin yardımıyla söylenen Kelamı lafzı gibi olmayan fakat lafızla ifade edilmek istenen asıl manadır. Allah'ın zatındaki kelamına denir.

[2] "O Aziz ve Hakim olan Allah, sana ve senden önceki (Peygamber) lere böyle vahy etmektedir." (Şura - 3)

Ahirettcki bu ru'yete inanırız. Bunun keyfiyeti ilc ıneşgul olmayız. Zira Allah'ı görmek kcyfiyeti bilinmcz. Şu dünya hayatında keyfiyet ve misal crbabı için ru'yetin hakikatından bir şey açılmaz onlar için bu ru'yettcn imandan başka bir nasip yoktur.

Fclsefeci, mutezile vc diğer bid'atçı fırkaların hasreti ne büyüktür. Çünkü körlüklerindcn ve ıahrumiyettcn dolayı ahiretteki ru'yeti inkar ettilcr. Gaibi, şahid üzcrc kıyasladılar. Ru'yete imanla şercflenmediler.

İZAHAT

Ru'yetullah meselesi Ehli Sünnet ve Mutezile arasında ihtilaflı konulardandır. Ehli Sünnete göre aklen caiz, naklen vacibtir.

Musa (a.s.) in rabbisinden onu görmeyi istemesi ehli sünnetin görmenin caiz olmasına delilidir. **"Ey rabbim kendini bana göster sana bakayım"** (Araf: 143) Görmek caiz olmasa Musa (a.s.) görmeyi istemiydi. Buna karşılık Mevla **"Eğer dağ yerinde durursa sende beni görürsün"** (Araf -143) buyurarak görmcyi dağın, tecellisi anında yerinde sabit durmasına bağladı. Malumdur ki dağın, yerinde durması mümkündür, mümküne bağlanan şeyde (Allah'ın görülmesi) mümkündür. Fakat dünyada Mevla'yı görmek

kimseye nasib olmadı; ancak Peygamberimiz miraç gecesi ahiret alemine geçerek Mevla'yı ordan gördü, dünyada iken değil. Şahı Nakşibendi (k.s.) buyurduki "Görmek yok görür gibi olmak var." Bazı büyüklerden rivayet edilen rüyada görmek şu manadadır. "Allah'ın isim ve sıfatlarından bir zıllin tecellisi kişiye rüyada zahir olur".

Ahirette görmenin sübutu hakkında rivayet edilen meşhur hadisi şeriftc Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: **"Muhakkak dünyada ayın ondördünde ayı rahat rahat gördüğünüz gibi, (ahırette) rabbinizi göreceksiniz, onu görmekte birbirinize zahmet vermeyeceksiniz."** (Buhari 8/179) (Müslim 182/183)

Ayeti kerimede: **"O gün birtakım yüzler parıldar, rablerine bakıb dururlar."** (Kıyame: 22-23) buyuruluyor. Bu ayet cennetten mü'minlerin rablerini göreceklerine delalet eder. (El Bidaye - 40 sayfa)

Bu görme işi dünyadaki gibi alet, mesafe, karşı karşıya gelme ve diğer görme şartlarına benzemez, şekli, durumu bilinmez. Allah, mü'minlere kendisini göstermeye kadirdir.

- KULLARIN VE FİİLLERİNİN HALIKI -

Nasıl ki Allahu Teala kulların halıkıdır. Aynı şekilde hayırlı olsun veya şerli olsun kulların bütün fiillerinin yaratıcısı Allah'tır. Hepsi Allah'ın takdiri iledir. Fakat Allah

hayırdan razıdır, şerden razı değildir. Her ne kadar her iki fiilde Allah'ın iradesi ve dilemesi ile olursada fakat sadece şerri, edepden dolayı Allahu Teala'ya nisbet etmemek lazımdır.

"Şerri yaratıcı" demek lazımdır. Belki hayrın ve şerrin yaratıcısı denmelidir. Alimlerin söylediği gibi "Allahu Teala her şeyin yaratıcısıdır" şeklinde söylenmesi layıktır. Allahu Teala'nın zatına olan edebe riayet için "pislikleri ve domuzları yaratıcı" şeklinde söylememek lazımdır.

Seneviyye'den olan mutezile, (mecusiler gibi) zanne derlerki kulların fiillerini yaratan kulların kendisidir. Hayrı ve şerri kullara nisbet ederler. Halbuki şeriat ve akıl onları yalanlar.

Evet! Ehli Hak uleması kulun fiilinde kulun kudretinin tesirli olduğunu kabul ettiler; kula kesbi isbat ettiler. Zira titreğin hareketiyle, isteyerek yapanın hareketi arasındaki fark açıktır. Zira titreğin hareketinde kuvvet ve kesbin tesiri yoktur. İhtiyari harekette ise kesb ve kudretin tesiri vardır. İşte farktan bu miktar, sorumlu tutulma üzere sebeb olur, sevap ve azabı isbat edici olur. İnsanların ekserisi kulda kudret, kesb ve ihtiyarın varlığında müteredditirler. Kulu çaresiz ve aciz zannederki onlar ulemanın muradını anlamadılar. Muhakkak kulda kudret ve ihtiyarın isbatı; kul dilediği her şeyi yapar, dilediğini yapamaz manasında değil

dir. Zira bu şekilde söylemek kulluktan uzaktır. Bilakis (Alimlerin sözünün manası) kul kendisine emr edilenlerin tamamının sorumluluğundan çıkamaya kadirdir. Mesela kul beş vakit namazı eda etmeye kadirdir, kırkta bir olarak zekatı vermeye kadirdir, oniki ayda bir ay ramazan orucunu tutmaya kadirdir, ömründe bir kere azık ve yol masraflarına gücü yetmesiyle hacc yapmaya kadirdir. Diğer şer'i hükümlerin durumu buna kıyas edilir.

İZAHAT

Mutezile mezhebinin kurucusu Vasıl bin Ata, Hasan-ı Basrî (r.a.) nin sohbetinden kul kendi fiilinin halıkıdır, büyük günah işleyen dinden çıkar, Kur'an mahluktur gibi ehli sünnete muhalif olan görüşler ortaya atarak ayrıldı ve Mutezile (Ehli Sünnetten ayrılanlar) ismini aldılar.

Bunlar der ki kullar kendi fiilini kendi yaratır, eğer fiillerin hepsini Allah yaratsa o zaman kul mükellef olmaz sevab ve azabı hak etmez.

Halbuki bunlara şu ayetler cevap verir: **"Sizi de yaptıklarınız da Allah yarattı."** (Saffat - 96) **"De ki Allah herşeyin yaratıcısıdır, O tektir, kahredicidir."** (Rad -16)

Peygamberiniz (Sallallahu aleyhi ve sellem) bu husus-

ta şöyle buyurdu: **"Allah her sanatçıyı ve sanatını** (yaptığını) **yarattı"** (Buhari - sayfa 73)

Peki kulda, fiili için hiç mi tesir yoktur? denilirse; deriz ki: Kulun ihtiyari fiilerini yapmayı istemc hakkı kula verilmiştir, buna kesb denir, fakat fiili yaratan Allah'tır. Yani, kulun fiili iki şey birleşincc ortaya çıkar, kuldan kesb, Allah'tan yaratmak. Kim kesb etti ise o, mesul veya sevab kazanmış olur.

- PEYGAMBERLER -

Salat ve selam üzerlerine olsun Peygamberler, Hak Subhanehunun kendisine davet etmek için kullara gönderdiği elçileridir. Kulları dalaletten hidayet yoluna ulaştırırlar, her kim bunların davetini kabul ederse onu cennetle müjdelerler, kim inkar ederse onu cehennem azabıyla tehdit ederler. Hak Subhanehu tarafından tebliğ ettikleri ve bildirdikleri şeylerin tamamı hakdır, doğrudur. Bunlarda gerçekleşmeme şaibesi yoktur. (Mutlaka olacaktır).

Peygamberlerin mühürü (sonuncusu) Muhammed Resulullahdır. (s.a.v.) Onun dini geçmiş bütün dinleri nesh edicidir, (kaldırıcıdır). Onun kitabı geçmiş kitabların en efdalidir. (Hepsini meshetti). Onun şeriatını kaldırıcı yoktur bilakis onun şeriatı kıyamet gününe kadar kaimdir. İsa (a.s.)

gökten inecek, Peygamberimizin (s.a.v) şeriatıyla amel edecek, Peygamberimizin ümmetinden olacak. [1]

-KABİR HALLERİ-

Ahiret hallerinden olan kabir azabı, kabrin sıkıştırması, kabirde münker nekirin suali, alemin yok olması, semavatın parçalanması, yıldızların dökülmesi yeryüzünün ve dağların yok olması ve parça parça olması herkesin dirilmesi amel defterlerinin gönderilmesi ruhun cesede döndürülmesi kıyametin sallantısı, kıyametin dehşetli halleri, amellerin muhasebesi, yapılan işlere azaların şahitlik etmesi, sağ taraftan iyilik defterinin, sol taraftan kötülük defterinin verilmesi, hasenat ve seyyiatın tartılması için terazinin konması gibi şeyler hakkında verilen haberlerin tamamı hakdır.

---

[1] Resülullah şöyle buyurdu: "Nefsim kudreti elinde olan Allah'a yemin ederim ki yakında Meryem'in oğlu İsa (a.s.) adaletli hakem olarak aranıza inmesi umulur. Haçı kırar, hınzırları öldürür, cizyeyi kaldırır, mal o kadar bollaşır ki kimse kabul etmez..." (Taç 5. cilt sh. 379 Buhari-Müslim-Tirmizî)

İZAHAT

Bu sayılanları mutezile ve diğer bozuk mezhepler yanlış te'villerle inkar ettiler. Felsefecilerde zaten akılları almadığı herşeyi inkar edip aklı ilahlaştırdılar. Bunlara karşı delillerimiz aklî ve naklî olarak pek çoktur.

Kabir azabı Haktır, zira Peygamberimiz buyurdu ki "Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur." (Tirmizi-Kıyamet bahsi)

Yine Peygamberimiz buyurdu: "Ölü kabre konunca gözleri mavi olan iki siyah melek gelir. Birine Münker, diğerine Nekir denir. Ona derler ki şu Muhammed hakkında ne dersin?" Bu hadisi şerifin devamından anlaşılana göre cevap veren mü'mini rahatlatırlar. Cevap vermeyenler için kabre, 'bunu sıkıştır' derler. (Tirmizi - Cenaze bahsi)

Yine Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu **"İdrardan sakınınız, zira kabirde azabın ekserisi bundandır."**

(Darekutnî)

Kur'anı Kerimde Allah Teala **"Onlar sabah akşam cehenneme arz olunurlar."** (Mü'min 40-46) Bu ayette Firavun ve adamlarına sabah akşam cehennemde varacakları yer gösterilerek azab edildiği haber verilmektedir.

-AMEL DEFTERLERİ-

Amel defterlerinin herkese gönderilmesi hakkında pek

çok ayetler mevcuttur. **"Biz her insanın işlediklerini boynuna doladık, kıyamet gününde onun için açılmış olarak önüne konacak bir kitap çıkarırız."** (İsra -13)

"Artık kimin kitabı sağından verilirse, o kolay bir hesap ile hesaba çekilecek." (İnşikak - 7-8)

TERAZİNİN KIYAMETTE MAHŞERE KONMASI HAKKINDA:

"Kıyamet günü için dosdoğru terazileri koyarız, artık hiçbir nefis, hiçbir haksızlığa uğramaz."

(Enbiya - 47)

"O gün tartı haktır. Kimin tartılan (iyi amelleri) ağır gelirse, işte kurtulanlar onlardır." (Araf- 8)

"Kimin (iyiliklerinin) tartıları ağır gelirse, Artık o hoşnut olan bir yaşantı içindedir."

YERYÜZÜNÜN YOK OLMASI, GÖKLERİN PARÇALANMASI, YILDIZLARIN DÖKÜLMESİ HAKKINDA

"Gök parçalandığı, ve Rabbisini dinleyip ona yaraşır şekilde boyun eğdiği, yer uzayıp düzlendiği, içinde bulunanları atıp boşaldığı vakit..." (İnşikak -1-2-34)

"Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman." (İnfitar-1-2-3,4)

"Güneş katlanıp dürüldüğünde, yıldızlar kararıp döküldüğünde, dağlar sallanıp yürütüldüğünde..."

(Tekvîr -1-2-3)

Burdaki bazı meselcleri ehli kıbleden olan mutezile yanlış te'villerle ve aklî yorumlarla inkar ederek bid'ate saptı.

Felsefeci olan kafirler doğrudan semanın, felekin, kainatın kadim olduğunu iddia edip küfre düştüler, onlara göre kainatın idaresi aklı faaldedir. Allah'ı hiçbir şey yapamayan muattal bir varlık kabul edip, aklı ilah durumuna çıkardılar. Bunlar, sonradan yaratılan aklı ve kainatı kadim zannetiler. İşte yukarda zikrettiğimiz ayetler bu felsefecileri red etmekte ve herşeyin yok olacağını beyan etmektedir. **"Onun zatından başka herşey helak olacaktır."**

(Kasas - 88)

- ŞEFAAT -

Peygamberlerin ve salihlerin (üzerlerine selat ve selam olsun) günahkar mü'minler için din gününün sahibi olan Allahu Subhanehu'nun izni ile şefaat etmeleri sabittir.

Efendimiz (s.a..v) **"Şefaatim, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir"** buyurdu.

İZAHAT

Şefaat meselesi de Mutezile ve günümüzdeki vehhabî lerin (yeni selefçiler) inkar ettikleri konulandandır.

Bu meselede Ehli Sünnet akaid kitaplarında "büyük günah sahipleri hakkında Peygamberlerin ve hayırlı mü'minlerin şefaatta bulunma yetkileri vardır." şeklinde yazılıdır, zira Peygamberimiz (s.a.v.) **"Şefaatim ümmetim den büyük günah işleyen içindir."** buyurdu.

Kur'anda Allah Teala **"îmanlı erkekler, kadınlar ve kendi günahın için af dile."** (Muhammed -19)

"Onlara (Kafirlere) şefaatçıların şefaati fayda vermez." (Müddesir 48)

Anlaşılan şefaat var ki kafirlere faydası yok, mü'minlere faydası var. Mutezile Vehhabiler ve ibni Teymiyye Şefaati, ölen zatın canlıya faydasının bulunmadığını, Allah ile kul arasında aracı (tevessül) olmasını inkar ettiler.

Halbuki biz Ehli Sünet ve tasavvufun inceliklerinden haberdar olan Hak mezheb mensubları pek çok ayet ve hadisi şeriflerle delil getiririz.

"Allah'a kavuşmak için vesile (aracı) talep edin" (Maide - 35)

Burdaki vesile her ne kadar umumî ise de, burdan anlaşılan en büyük vesile olan Peygamberimiz (s.a.v.) ve onun nâibleri olan büyük Allah dostlarıdır. Zira Allah Teala **"Söyle (Ey Habibim) eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun."** buyuruyor. Tabi olanın, tabi olduğu zatı önünde görmesi gerek ki ona tabi olsun, eğer önünde bulunmaz ise bu takdirde o tabi olacağı zatı gönlünde, hayalinde canlandırır, tasavvur eder ve böylece onunla beraber olmaya, ona tabi olmaya çalışır; şunu da unutmamak gerekir ki rabıta ile meşgul olup **" Allah'ın Resulüne tabi olun"** emrini yerine getirenler, şüphesiz kokuşmuş dünya ile haşır neşir olan, dünya sevgisini, süsünü, rütbesini kalbinden atamayanlardan kat kat üstündürler ve bunlara (rabıta ehline) dil uzatılmaz, zira bunlar sadece kalblerinde Allah'ın zikri, nuru yerleşmesi için; hakiki imana ve gerçek tevhide ulaşmak için çalışanlardır. (Şefaatla ilgili bazı bilgileri Akâid Tercümeleri eserlerimizde bulabilirsiniz.)

Şefaati inkar edenler der ki; ölüden diriye ne fayda var. Halbuki sahih rivayetlerde Efendimiz buyuruyor ki **"Benim hayatta bulunmam da, ölümümde sizin faydanızadır."** Ayrıca Musa (a.s.) Miraç gecesi namaz elli vakit

olarak farz edilince bu ümmete acıyarak araya girdi ve indirim yapılmasını Peygamberimiz'e (s.a.v) tavsiye etti, işte ölmüş olanların faydası hepimizi kuşatmış da haberimiz yok

Kabir ziyareti hakkında ilk dönemlerde yasaklama var idi, sonra Efendimiz (s.a.v.) **"Size kabir ziyaretini serbest bıraktım, kabirleri ziyaret edin"** buyurdu.

SIRAT

Sırat köprüsü cehennem arsası üzerine konup üzerinden mü'minler geçip cennete girerler, kafirlerin ayakları kayar cehenneme düşerler. [1]

CENNET - CEHENNEM

Mü'minlerin nimetlendirilmesi için hazırlandırılan cen-net, kafirlerin azablandırılması için cehennem bu ikisi şu

[1] Sırat, cehennem üzerine uzatılmış kıldan ince kılıçtan keskin bir köprüdür. Cennetlikler bunun üzerinden geçerler, cehennemlikler ayakları kayar ve cehenneme düşerler.(Şerhul Akaid) Mutezile bunu inkar etti ve bunun müslümana eziyet olacağını savundular. Halbuki hadisi şerifler müslümanların bazısının yıldırım gibi, bazısının bir nek üzerinde karşıya geçeceğini beyan eder.

anda yaratılmışlardır, sonsuzlara kadar bakidirler. Yok olmazlar. Mü'minler hesabdan sonra cennete girince orada devamlı kalırlar. Ordan çıkmazlar. Aynı şekilde kafirler cehenneme girince orda ebedi kalıp azablandırılırlar. Azaplarının hafiflendirilmesi caiz değildir. Allahu Teala **"Onlardan azab hafiflendirilmez ve onlara (Rahmet nazarıyla) bakılmaz"** buyuruyor.[1]

Kimin kalbinde zerre ağırlığınca iman varsa fazla günah işlemesi sebebiyle ateşe girse bile günahı kadar azablandırılır, neticede cehennemden çıkar, yüzü kafirlerin yüzü gibi siyahlandırılmaz. Onlara imanlarına hürmeten zincir ve kelepçe vurulmaz. [2]

[1] Cennet ve Cehennem şu an yaratılmış bir halde içlerine girecekler için hazırlanmışlar ve ebediyyen yok olmazlar.

"Cennet müttekîler için hazırlandı." (Ali imran -133)

"Cehennem kafirler için hazırlandı." (Bakara - 24)

"Cennetin meyvaları daimidir." (Ra'd - 35)

"Onlar orada ebediyyen daimdirler." (Beyyine - 8)

[2] Günahkar kişi günah işlemekle dinden çıkmaz günahı af edilirse veya tevbe ederse azab görmeden cennete gider. Eğer af edilmez veya tevbede etmezse günahı kadar cehennem azabı ile azablandırılır. Sonunda yine cennete girer. Kafirlerin böyle bir şansı yoktur. Onlar ebedi cehennemden çıkmazlar. "Allah kendisine şirk koşulmasını

- MELEKLER -

Melekler Allahu Teala'nın keremli kullarıdır, emir olundukları şeyi yaparlar. Allah'a isyan etmezler. Erkeklikten dişilikten berîdirler. Nesilleşmek onlar hakkında yoktur. Bazılarını elçilik yapması için Allahu Teala seçti vahyi

---

affetmez." (Nisa - 68) Mutezile büyük günah işleyenin dinden çıktığını söyler, hariciler kafir olduğunu söyler. Ehli Sünnet der ki, büyük günahlar şirkten aşağı derecede olduğu için affı mümkündür, yalnız günahı işleyen, onu helal saymazsa o kişi yine mü'mindir fakat fasıktır. **"Eğer mü'minlerden iki fırka savaşırsa..."** (Hucurat - 9) Bu ayette yine de birbiriyle savaşanlara (Helal saymadan savaşırsa) mü'min diye hitap olunmuş, onlar büyük günah işlemekle beraber yine mü'min sayılmışlardır.

Bu zamanda devlet memurluğu yapan müslümanlara haksız yere küfür damgasını vuranlar, hangi mezhepten olduklarını iyi anlasınlar. Büyük günahlar hakkında ihtilaf vardır. Bazıları şunlardır; şirk en büyük günahdır, affı yok. Adam öldürmek, iftira atmak, savaştan kaçmak, sihir yapmak, yetim malı yemek, faiz almak, hırsızlık, şarap içmek gibi günahlar.

Not Bu konularda bazı faydalı bilgileri (Nesefi Akaidi Tercüme mizde bulabilirsiniz.)

ulaştırmakla onu şereflendirdi. O melekler kitap ve sahifeleri peygamberlere ulaştırdı. Onlar hata yapmaktan mahfuzdurlar.[1]

Düşmanın hile ve tuzağından korunmuşlardır. Hak subhanehu tarafından tebliğ ettikleri şeylerin tamamı doğrudur. Onda hataya ve karışıklığa ihtimal şaibesi yoktur. Bu büyük melekler Hak Celle ve âlânın azamet ve celalinden korkarlar. Allahu Teala'nın emirlerine yapışmak-tan başka meşguliyetleri yoktur. [2]

---

[1] **"Allah'tan önce söz söylemezler, ancak onun emri üzere iş yaparlar."**

[2] Melekler Nurdan yaratılmış varlıklardır, erkeklik ve dişilikle vasıflanmazlar. Bazıları vahiy indirmekle (Cebrail) görevlidir. Bazıları can almakla (Azrail) bazıları rızıkları yağmuru rüzgarı devaran ettirirler. (Mikail) Bazısı da kıyametin kopması için ağzında sur üfürmeyi bekliyor (İsrafil) Melekler hakkında uygun olmayan sözler söylemek onları kız diye vasıflamak dinden hariç bir iştir.

Harut ve Marut hakkında söylenen kıssaların ekserisi doğru değildir. Onlar Taftazani'nin beyanına göre iki melek idi, insanlara nasihat ettiler ve onlara sihri öğretip "biz fitneyiz, sakın küfretme" diyerek imtihan edildiklerini beyan ederlerdi. Ruhul Furkan'da bulunan izahata göre bu ikisi güzel kişi idiler, bu güzelliklerinden dolayı onlara melek denmiştir.

- İMAN -

İman zaruret ve tevatürle dinden bize ulaşan şeylerin tamamını toptan ve tafsilen bilip kalb ile tasdik edip dile ile ikrar etmekdir. Azaların yaptığı ameller imanın kendisinden hariçdir. Fakat bu ameller imanda kemali artırır ve güzellik getirir. [1]

İmamı Azam (r.a.) "iman ziyadelik ve noksanlık kabul etmez" buyurdu. Zira kalbden tasdik kalbin yakîninden ve kabullenmesinden ibarettir.

Bunda ziyadelik ve noksanlık olan farklılığa imkan yoktur. Farklılığı kabul eden şey, zan ve vehm dairesine dahildir.

İmanın kemali ve noksanı taat ve hasenat itibarı iledir. Taat arttığı zaman imanın kemali artar. Avam mü'minlerin imanı, Peygamberlerin (üzerlerine salat ve selam olsun) imanı gibi değildir. Zira onların imanı taatlara yakın olması vasıtasıyla kemalin zirvesine ulaştı. Avamın imanı, kemal bulmakdan çok uzaktır. Zirvesine nerden ulaşsın. Her ne

---

[1] İcmali (toplu) iman herkese farzdır. Tafsili (teferruatlı) imanı beceremeyen günahkar olur. Mesela Allah'ın sıfatlarını topluca bilmek icmali, onların tek tek manalarını bilmek tafsili olur. Diğer hususlarda buna kıyas edilsin.

kadar her birerlerin imanı tasdikte ortak olsalar bile, fakat peygamberlerin imanına itaatları yapması vasıtasıyla başka bir hakikat geldi. Sanki avamın imanı peygamberlerin şu imanından bir ferd değildir. Benzerlik ve ortaklık ikisinin arasında yoktur. Bakmazmısınki avam insanlar insan olmakda peygamberler ile (a.s.) ortak olsalar bile fakat peygamberlerin başka kemalatları onları çok yüksek dereceye ulaştırdı, onlara başka bir hakikat isbat etti. Sanki onlar ortaklığın hakikatından hariçtirler. Belki onlar gerçek insandır. Avam için nesnas (yarısı insan, yarısı hayvan) hükmü vardır.

İmamı Azam (r.a.) "Ben gerçekten mü'minim" dedi.

İmam Şafî (r.a.) "Ben inşaallah mü'minim" dedi.

Her birerlerinin bir cihati vardır. Hali itibarıyla "Ben gerçekten mü'minim" demesi caizdir.

Son nefes ve netice itibarıyla "İnşallah mü'minim" demesi sahihtir.

Fakat istisna şeklinde sakınmak hangi vecihle olursa olsun efdaldir. ("Ben gerçekten mü'minim" şeklinde söylemesi gerekir.)

Büyük günah işlemekle kişi imandan çıkmaz, küfre girmez. Anlatıldıki İmamı A'zam alimlerden bir topluluk ile birgün oturuyordu. Bir şahıs çıka geldi ve dediki şu fasık

mü'min hakkında ne dersiniz. Babasını haksız yere öldürüp kafasını kesti ve onu kadeh yaparak onunla şarap içti, sona annesiyle zina etti, bu adam mü'min mi yoksa kafir mi? Alimlerden her biri doğru olmayan bir şekilde konuştular ve hataya düştüler. İmamı A'zam o esnada dediki, o mü'mindir şu büyük günahları işlemekle imandan çıkmadı.

İmamı Azam'ın bu sözü alimlere ağır geldi. İmamı Azam'a dil uzatıp çirkin konuştular. İmamın sözü hak olduğu anlaşılınca sonra itiraf edip hak olduğunu itiraf ettiler.

Can boğaza gelmeden evvel günahkar mü'min tevbeye muvaffak olursa, tevbesinin kabul edilmesi vadi bulunduğu için onun hakkında büyük bir kurtuluş umarız. Eğer tevbe ve inabeyle şereflenmezse işi Allah'a kalmıştır. İsterse afv eder cennete girdirir, isterse günahı kadar cehennemde ateş ile veya başka bir şey ile azab eder. Fakat netice işi, kurtuluş varacağı yer cennettir. Zira Allah'ın rahmetinden ahirette mahrum olmak kafirlere aittir. Kalbinde zerre iman bulunan rahmet ve mağfireti hak edicidir. [1]

---

[1] Mutezile; büyük günah işleyen dinden çıkar, kafir olmaz fakat ikisi arasında (münafik) kalır, der.Hariciler; büyük günah işleyen kafir olur der. Bu iki bid'at mezhebinden ayrı olarak Ehli Sünnet en doğrusunu beyan etmiştir. Büyük günah işleyen onu helal görmezse fasık ve günahkar olur, eğer af edilirse cezasız kurtarır cennete gider, eğer af

Her ne kadar rahmet günah sebebiyle ilk anda ona ulaşmasada fakat neticede Allah'ın yardımıyla rahmet onu kaplar **"Ey Rabbimiz bizi hidayete ulaştırdıktan sonra ayaklarımızı kaydırma, tarafından rahmet hibe et, muhakkak sen ziyade hibe edensin."** (3/8)

- İMAMET VE HİLAFET -

Hilafet ve imamet bahsi her ne kadar ehli sünnet'e göre dinin aslından ve itikadla alakalı değil isede fakat şia bu babda aşırı gidip daldırınca ehli sünnet bu bahsi ilmi kelama mecburen kattı. Ve halin hakikatini beyan etti.

Hak imam, mutlak halife, Efendimizden onra Ebu Bekr Sıddık, sonra Ömer-i Faruk, sonra Osman-ı Zinnüreyn, sonra Ali bin Ebi Talib'dir. (Allah hepsinden razı olsun).

Efdaliyyetleri hilafetleri sırasıyladır. Ebu Bekr ve Ömer'in üstünlüğü ashabın ve tabiinin icma-i ile sabittir. Din büyükleri bunu böyle nakl etti. Bunlardan biride İmamı Şafi Hazretleridir.

edilmezse ve tevbe etmeye muvaffak olamazsa günahı kadar azab olunur, sonunda yine cennete girer.

Ehli Sünnet'in reisi [1] Ebu Hasen-il Eşari "Ebu Bekr ve Ömer'in diğer ümmet üzerine üstünlüğü katidir. Bunu ancak cahil ve taassub sahibi inkar eder" demiştir.

Ali kerremellahu vecheh buyurduki: "Kim beni Ebu Bekr ve Ömer üzerine üstün tutarsa o iftiracıdır. İftiracıların dövüldüğü gibi onu sopayla döverim".

Şeyh Abdulkadir Geylani Gunye isimli kitabında Peygamberimizden nakl ederek, "Ne zamanki ben semaya yükseltildim. Allah'tan benden sonra halife olarak Ali bin Ebi Talibi yapmasını istedim. Melekler dedilerki ya Muhammed! Allah'ın dilediği olur, senden sonra halife Ebu Bekr'dir" böyle buyurduğunu haber verdi.

Hazreti Şeyh yine şöyle dedi; Ali kerremellahu vecheh dediki Resulullah (s.a.v.) dünyadan çıkmadı, taki benden söz aldıki Ebu Bekr benden sonra beni takip edecek (halife olacak), sonra Ömer, sonra Osman, ondan sonra sen (Allah hepsinden razı olsun).

İmamı Hasan, İmamı Hüseyin'den efdaldir. (Allah iki-

[1] Ehli Sünnet'in itikadda iki imamı vardır. Ebu Mansur Maturîdi (r.a.) ve Hasenil Eş'ari (r.a.) Amelde hanefî mezhebini taklid edenler itikadda Maturîdi'yi seçmişler. Şafii mezhebini tatbik edenler Eş'ari mezhebini tercih etmişlerdir. (Allah hepsinden razı olsun.)

sinden razı olsun).

Ehli Sünnet uleması Aişe'yi (r.a.) Fatıma (ra.) üstünc ilim ve ictihadda üstün tutarlar.

Şeyh Abdulkadir Geylani (k.s.) Aişe'yi, Fatıma üzerine takdim eder. Bu fakire göre Aişe, ilim ve İctihadda öndedir. Fatıma takva ve inkıta'da öndedir, (dünyadan alakayı kesmekte).

Bundan dolayı Fatıma'ya Betül denmiştir. Yani inkıtada mübalaa manasındadır. Hz. Aişe ashabın fetva mercii idi. (Allah ondan razı olsun) Ashab üzerine ilimde bir müşkil olursa, onun halli ancak Aişe (r.a.) nin yanında bulunurdu.

- ASHAB ARASINDAKİ MUHAREBELER-

Ashabı Kiram (Aleyhimur rıdvan) arasındaki vaki olan (cemel ve Sıffin savaşlarını) güzel bir yorumla yorumlamak, onları heva ve teassubdan uzak tutmak lazımdır. Çünkü bu büyüklerin nefisleri heva ve hevesten, hırs ve hilebazlıktan, Hayrul Beşer'in (s.a.v.) sohbetinde tertemiz ve pak olmuştur.

Eğer onlardan bir sulh vaki' olursa o Hak içindir, eğer bir münazaa ve çekişme vaki' olursa o da Hak Sübhanchu içindir, onlardan her fırka ictihadları gereğince amel etti, muhalifleri, heva ve teassub şaibesi olmaksızın nefislerinden def etti. Kim ictihadında isabet ederse ona sevabdan iki

derece vardır. Bir rivayette on derece vardır. Kim hata ederse ona bir derece vardır. Hata eden, isabet eden gibi levm edilmekten uzaktır. Belki onun için sevabdan dereceler umulur.

Ehli Sünnet ulemasına göre bu savaşlarda hak, Hz. Ali (r.a.) tarafında idi. Muhaliflerde doğrudan bir tarafda idiler. Bununla beraber taan edilmezler, onlara levm edilmesine imkan yoktur. Nerde kalsınki küfre fıska nisbet edilsinler. (Haşa)

Ali (r.a.) buyurduki "İhvanımız, bizim üzerimize azdılar. Onlar kafir ve fasık değillerdir. Zira onları küfr ve fıskdan men eden tevilleri vardır."

Efendimiz buyurdu "Ashabım arasında vaki olan şeylerden sakının". Peygamberimiz (s.a.v.) ashabının tamamına ta'zim etmek lazımdır; Hepsini hayır ile anmak gerekir onlardan hiçbirine kötü zan beslememek gerekir.

Onların arasındaki münazaayı, başkalarının sulhundan önde görmek lazımdır. İşte kurtuluş budur. Zira ashabı kiramı sevmek peygamberi sevmek vasıtasıyladır. Ashaba buğz etmek, Efendimize buğz etmeye götürür.

Büyüklerden biri buyuruyorki "Resulullah'ın (s.a.v.) ashabına tazim etmeyen ona iman etmedi."

- KIYAMET ALAMETLERİ -

Peygamberimizin haber verdiği kıyamet alametlerinin hepsi hakdır. Onlarda meydana gelmeme ihtimali yoktur. Adetin hilafına batıdan güneşin doğması, Mehdi (a.s.)'nin zuhur gibi, Ruhullah İsa'nın gökten inmesi gibi, Deccalin çıkması, Ye'cüc ve Me'cücün çıkması gibi, Dabbetül arzın çıkması, sonra bir dumanın kaplayıp onları elim azabla azablandırması. Sıkıntıdan insanlar şöyle derler. **"Ey Rabbimiz bizden azabı kaldır, biz mü'minleriz."**

Son alamet, aden tarafından çıkan bir ateştir. (Bu ateş insanları mahşere sürecek.)

Cahillikten dolayı bir cemaat Hindistan chlinden mehdilik iddia eden birisinin Mehdi olduğunu zan etti. Onlara göre mehdi geçti ve öldü, kabrinin "Kurre" denen bir yerde olduğunu söylediler. Halbuki şöhret ve tevatürü manevi derecesine ulaşan sahih hadisi şerifler bu taifeyi yalanlıyor. Zira Efendimiz, Mehdi için alametler beyan etti. Bu alametler o iddia edilen şahısta yoktur. Hadisi nebevide şöyle geldi. **"Mehdi çıkacak ve başının üzerinde bir parça bulut olacak, içinde bir melek, şöyle nida edecek 'şu şahıs mehdidir, ona tabi olun".**

Yine Efendimiz buyurduki **"Yeryüzünün tamamının maliki dört tanedir. Zülkarneyn ve Süleyman mü'minler**

dendir. Nemrud ve Buhtunnasır kafirlerdendir. Yeryü züne Ehli Beytimden olan beşinci bir şahıs malik olacak tır. (Bu Mehdidir).

Efendimiz buyurdu: **"Benîm Ehli Beytimden bir adamı Allah göndermedikçe dünya yok olmaz, onun ismi ismime uyar, babasının ismi babamın ismine uyar, zulm ve haksızlıkla dolduğu gibi yeryüzünü doğruluk ve adaletle doldurur.**

Hadisi şerifde **"Eshabı kehf mehdinin yardımcıları-dır"** şeklinde buyruldu.

İsa (a.s.), Mehdi'nin zamanında inecek Mehdi'ye, Deccalı öldürmekte yardım edecek saltanatının zahir ve (galib) olduğu zamanda ramazanın ondördünde güneş tutu-lacak o ayın evvelinde ay tutulacak, bunlar normal adetin ve münecccimlerin hesabının hılafına olacak.

İnsaf nazarıyla bakmak lazım, şu alametler o bahsedi-len şu ölü şahısda var mı yok mu (yok). Mehdinin Efendi-miz tarafından haber verilen diğer pek çok alametleri vardır. Şeyh ibni Hacer mehdinin alametleri beyanında bir risale yazdı ki o alametler ikiyüze ulaşıyor. [1]

[1] Bu zamanda bazı bid'atçı fırkalar kendi abileri, hocaları ve şeyhleri için Mehdi derler, artık daha Mehdi gelmez bu dünya düzelmez biz abilerimizden gördüğümüz gibi yaparız deyip; fıkhı, sünneti seniyyeyi kafalarına göre değiştirirler. Bunlara en güzel cevap; islamı güzel

Efendimiz (s.a.v.) buyurduki: **"İsrail oğulları yetmiş iki fırkaya ayrılacak içlerinden biri hariç hepsi cehennemdedirler. Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrıla cak biri hariç hepsi cehennemdedir.**

Ya Resulullah kurtulan fırka hengisidir? Buyurdu ki onlar ben ve ashabımın olduğu itikad üzere olan lardır."

İşte şu kurtulan fırka Ehli Sünnet vel cemaattır. Çünkü onlar peygamberimize ve eshabına tabi olmayı kendilerine lazım kılanlardır. (Onun ve esbabını üzerine selat ve selam olsun)

Ey Allah'ım! Bizi Ehli Sünnet vel Cemaat itikadı üzere sabit kıl, onların zümresinde bizi öldür, onlarla bizi haşr et. **"Ey Rabbimiz hidayete ulaştırdıktan sonra kalblerimizi kaydırma. Bize tarafından rahmet hibe eyle, muhakkak sen ziyade hibe edensin."**

Hasılı kelam küfür, butlanı zahirdir. Hak yoldan, sıratı müstekimden ayrılanlar, hevâ ve bidat ehlidir. Bu dosdoğru yol peygamberimizin ve hulefa-i raşidinin yoludur, (onun ve diğerlerinin üzerine salat ve selam olsun.)

Şeyh Abdulkadir Geylani (k.s.) Gunye isimli kitabın da **"Bidatçı yolların asılları dokuz tanedir. Hariciler, şia,**

öğrenip harfiyyen Sünnete göre tatbik etmektir. Zaten Mehdî ve İsa (a.s.) zuhur ettiği vakit bunların foyası ortaya çıkacaktır.

mutezile, mürcie, müşebbibe, dirâriye, neccâriye, kilâbiye"dir, buyurdu.

Bunlar Peygamberimizin zamanında Ebu Bekr, Ömer, Osman, Ali zamanında yok idi. Bu taifelerin ihtilafı hulefa-yı Raşidin ve fukaha-i seb'anın (yedi büyük fakih) ölümünden sonradır. [1] Efendimiz buyurdu **"Sizden kim yaşarsa yakında pek çok ihtilaflar görecek benden sonra benim ve raşid halifelerimin sünnetine yapışın, sünnetime sımsıkı tutunun azı dişleriniz le onu ısırın yeni çıkan işlerden sakının zira dinde her icad bid'attır her bid'at dalalettir. Benden sonra (dinde) ortaya çıkan her şey reddir".**

Efendimiz (s.a.v.) ve Hulefa-ı Raşidinden sonra ortaya çıkan mezheb itibardan düşüktür. Ona itibar edilmez. Allahu Subhanehu'nun büyük nimetinin şükrünü eda etmek lazımdır. Çünkü kereminin ve fazlının kemalinden bizi, ehli sünnet vel cemaat olan fırka-ı naciyeye dahil etti. Bizi, heva ve bidat ehlinden yapmadı. Onların fasık itikadlarıyla bizi belalandırmadı, en hususi sıfatlarında Allah ile kulu ortak edenlerden yapmadı. (Mutezile kul fiilini yaratır demekle, Allah'a yaratma işinde ortak isbat etmiş gibidir.)

Onlar kulun fiillerinin halıkının, kul olduğunu zan

[1] Fukaha-ı Seb'a (yedi büyük fıkıhçı) Said ibni Museyyeb - Kasım ibni Muhammed ibni Ebu Bekr - Urve ibni Zübeyr, Haris ibni Zeyd - İbni Saîd-Abdullah ibni Mes'ud - Süleyman ibni Yesar (Radıyellahu Anhüm)

ederler. Dünya ve ahiret saadetlerinin baş sermayesi olan ahiretteki ru'yeti (Allahı görmeyi) inkar etiler, Vacib Teala'dan kamil sıfatları neyh ettiler. (Mutezile ru'yeti inkar etmekte ahiretteki ru'yetten mahrum olacaklardır.)

Hayrul Beşer (s.a.v.) in ashabına buğz eden iki taifeden (şia ve harici) bizi yapmadı, din büyüklerine kötü zan besleyip, bazısının bazısına düşman olduğunu zan ederler. İçlerinde gizli bir buğuzla ve hilebazlıkla Ashabı itham ederler, halbuki Allahu Teala Ashab hakkında şöyle buyurur, **"Kendi aralarında çok rahmetlidirler"** Bu iki taife Allah'ın kelamını tekzip ederler ve Ashab arasında düşmanlık, buğz ve hileyi isbat ederler. Allahu Subhanehu onları hakka ulaşmakla rızıklandırsın, sıratı müstekîmi onlara göstersin. [1]

Yine Allahu Teala bizi, "Allah için mekan ve cihet isbat edenlerden yapmadı, bunlar Allah'ı cisim ve cismani zan ederler. Kadim olan vacib Teala Hazretlerinde hudus ve imkan alametlerini isbat ederler. (Mevlaya hamd olsunki bizi bunlardan yapmadı, ehli sünnetten yaptı.)[2]

---

[1] Bu hususta kitabın evvelinde tercüme edilen İmamet bahsi ile ilgili bölümü inceleyin.

[2] Bunlar mücessime ve müşebbihe fırkalarıdır.

İTİKADIMIZI DÜZELTELİM

- Soru ve cevaplarla, itikad meselelerini inceleyelim-

(Not: Bu kısım, Ehli Sünnet Maturîdi mezhebine göre hazırlanmıştır.)

S-1- İman nedir?

C- 1- iman kalbten tasdik, dil ile ikrardır.

S-2- Neleri tasdik ve ikrar?

C-2 Dinde zarurî olarak bilinen, Resulullah'ın getirdiği şeyleri.

S-3- Bu zarurî şeyler ne ile sabittir?

C-3- Kitab (Kur'an), Sünnet ve îcma (Müçtehidlerin bir meselede tek sözde birleşmeleri.)

S-4- Kısaca iman şartları kaç madde ile izah edilir?

C-4- Altı (Allah'a, Meleklere, Kitaplara, Resüllere, Ahiret gününe. Kaza ve Kadere) şeyle.

S-5- İman ve İslam farklı mıdır?

C-5- îman ve İslam aynı şeylerdir. Yani bir kimseye "imanlı" (mü'min) dediğimiz gibi, o kimseye "müslim" sözünü söyleyebiliriz.

S-6- İtikadda mezhep imamımız kimdir?

C-6- Ebu Mansur Muhammed El Maturidî.

S-7- İtikadda kaç mezhep bulunur?

C-7- Hadisi şerifin beyanına göre yetmiş üç fırka.

S-8- Bunlardan hangisi haktır?

C-8- Ehli Sünnet vel cemaat.

S-9-Ehli Sünnet ne demektir?

C-9- Ehli Sünnet; Peygamberimiz ve Ashabının inandığı gibi inanıp amel etmektir.

S-10- Diğerlerinin hükmü nedir?

C-10- Diğer mezhepler ehli kıble olup bazısı bid'at, bazısı (dinin haricine çıktığı için) tekfîr edilir.

S-11- Hangisi Ümmet kapsamında kalır?

C-11- Kat'î delille sabit olan dinin zaruri şeylerini inkar etmeyen, bunlarla alay etmeyen, bunları hafife almayan her ne kadar ameli bozuk ise de İslam dairesin dedir.

S-12- Ehli Sünnetin Allah inancı nasıldır?

C-12- Allah: Hak Ma'bud olan Vacibul Vucuttur. Varlığı kendindendir. Bütün kamil sıfatlar ile vasıflanmış, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir, sıfatları zatının ne aynısı ne de gayrısıdır.

S-13- Allah'ın sıfatları nelerdir?

C-13- Vücud, Kıdem, Beka, Vahdaniyyet, Muhalefe tün lil havadis, kıyam bi nefsihî. Hayat, îlim, Semi', Basar,

İrade, Kudret, Kelam, Tekvin.

S-14- Bu sıfatlar hakkında mezheplerin görüşü?

C-14- Ehli Sünnete göre bu sıfatlar Allah'ın zatından başka olup, ne aynısı ne de gayrısıdırlar. Yani Allah'ın zatı başka sıfatları başkadır; fakat sıfatları zatı ile beraberdir ondan ayrılmazlar, bütün sıfatları Kadîm ve Ezelîdir.

Mutezile Allah'ın sıfatlarını inkar eder. Zatına Alim, Kadir, Halik vs. isimleri verir, ayrıca sıfatların olduğunu inkar ederler.

Müşebbibe mezhebi Allah'ı cisimlere benzetir, sıfatlarını mahlukatın sıfatlarına teşbih eder.

S-15- Allah'ın ilmi, kudreti, iradesi cüziyyata tealluk eder mi?

C-15- Evet, Allah herşeyi teferruatıyla bilir, kudretiyle dilediği şekilde yaratır, görür, işitir.

S-16- Allah üzerine hangi şey vacibtir?

C-16- Hiçbir şey, Allah hiçbir şeyi mecburen yapmaz; Faili Muhtardır.

S-17- Sonradan bir insan yaratıldığı vakit o insanın filleri, sözleri, rızkı, ömrü ve diğer değişik ihtiyaçlarını temin etmekten dolayı Allah'ın ilmi, kudreti değişir mi?

C-17- Allah ezeli olan ilmi ile, her bir varlığın ne zaman yaratılacağını, ne işlerle meşgul olacağını, ne kadar rızkı var, ömrü ne kadar, ne zaman yok olacak ve diğer

bütün hususları bilir. Allah'ın bilmesi ayrıdır hiç değişikliğe uğramaz, fakat mahlukat değişik hallere ve durumlara girer. Allah'ın kudreti ve diğer sıfatları da böyledir. Hiçbir değişikliğe uğramazlar. Değişen mahlukattır.

S-18-Tekvin sıfatı nedir?

C-18- Tekvin Allah'ın kadim ve ezeli sıfatlarındandır; (yaratmak, rızıklandırmak, öldürmek ve diriltmek) gibi kısımlara ayrılan fiille alakalı sıfatıdır.

S-19-Ahiret günü nedir?

C-19- Dünya hayatının bitmesiyle birlikte başlayan ve sonsuza doğru devam eden gündür, (devamlı hayattır.)

S-20- Bunu inkar nedir?

C-20- Küfürdür. Felsefeciler dünya ve Felekin ebedi olacağını iddia edip kıyameti inkar ederler.

S-21-Kıyamette ne olacak?

C-21- Semavat ve yerler, aylar güneşler yıldızlar bütün varlıklar toz olup yokluğa karışacak, bunlar İsrafil (a.s.) sur'a birinci üfürmesiyle meydana gelecek, bir müddet sonra (takriben 40 sene) ikinci üfürülüşte bütün insan, cin, hayvanlar yaratılacak mahşere toplanacak, uzun bir bekleyişten sonra hesap, kitap ve hakların ödeştirilmesi ile hayvanlar toprak olduktan sonra iyiler sıratı geçip cennete, kötüler sırattan geçemeyip cehenneme girecekler. İmanı olan mü'min günahı kadar yanıp çıkarak cennete girer ve diğer cen-

netlikler gibi ebedî olarak cennette kalır. Cehennemlikler de (kafirler) ebedî olarak cehennemde kalırlar.

S-22- Kabir nasıl bir hayattır?

C-22- Kabir berzahtır, yani dünya ile ahiret arasında geçiş dönemidir. Bir bakıma dünyaya benzer, diğer taraftan ahirete benzer.

S-23- Kabirde azap veya nimet var mı?

C-23- Evet; zira "Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur" buyuruldu.

S-24- Kabir azabını kimler inkar etti?

C-24- Mutezile ve felsefeciler.

S-25- Bunlara karşı delillerimiz nedir?

C-25- Ayet (Firavnun her sabah ve akşam cehenneme gösterildiğini beyan eden ayet) ler ve hadisler, "idrardan sakının zira kabir azabının ekserisi ondandır."

S-26-Melekler nedir?

C-26- Nurdan yaratılan, erkeklik ve dişilikle vasıflan mayan, Allah'a hiç isyan etmeyen varlıklardır.

S-27- Melekler Allah'ın kızlarıdır diyen ne olur?

C-27- Kafir olur. Zira Allah kızı olmaktan, hanımı olmaktan, bütün beşer sıfatlarından münezzehtir.

S-28- Meleklere düşman olan ne olur?

C-28- Allah onun düşmanı olur, kafirlerden olur.

S-29- En büyük melekler?

C-29- Dört tanedir. Cebrail (vahiy getirir). İsrafil (sur'a üfürür). Azrail (canları alır). Mikâil (tabiattaki olayları devaran ettirir).

S-30- Şeytan melek miydi?

C-30- Hayır. Meleklerin arasında bulunurdu, çok ilim ve ibadetle meşgul idi. Allah onu imtihan edince nefsine uyup kibirlendi ve kafirlerden oldu.

S-31-Peygamberler kaç tanedir?

C-31- Evveli Adem (a.s.), Sonuncusu Muhammed (a.s.) her ikisi arasında bulunanların hepsine inandık hiçbirini ayırmayız, sayılarını Allah bilir, fakat bazı rivayetlerde 124 bin veya 224 bin olduğu söylenir. K. Kerim'de ismi geçen 25 tanedir.

S-32-Peygamberlerin vasıfları?

C-32- Beş tanedir. Sıdk (doğru sözlü.) Emanet (hıyanetlik etmezler). Fetanet (zekî), îsmet (günahsız). Tebliği Şeriat (dini açıklarlar).

S-33- Evvelki Peygamberlerin kitaplarına karşı vazifemiz?

C-33- Hepsi Allah tarafından gönderildi, fakat sonradan bozuldular, son kitap K. Kerim hepsini nesh etti (kaldırdı).

S-34-Kaç Kitap geldi?

C-34-Dört Kitap indirildi,

Zebur - Davut (a.s.)'a

Tevrat - Musa (a.s.)'ya

İncil- isa(a.s.)'ya

K. Kerim - Muhammed (a.s.)'e indirildi.

S-35- Kaç sahife indirildi?

C-35-100 Sahife. Adem (a.s.)' 10 sayfa, Şit (a.s.)'a 50 sayfa, İdris (a.s.)'e 30 sayfa, İbrahim (a.s.)'e 10 sayfa.

S-36- Kur'andan bir ayetin inkarı nedir?

C-36- Kur'an bize kadar mütevatiren gelen Allah'ın Resülune indirdiği kelamıdır, bunun bir ayetini inkar tamamını inkar sayılır. Kafir olur. Bu zamanda işe yaramaz diyen de inkar etmiş olur.

S-37- Kaza, kader nedir?

C-37- Kaza, kader; Allah'ın mahlukatta gizlediği bir sırdır. Ezelde bütün olacakları Mevlamız ilmi ezelisi ile bilmiş, tespit etmiştir. Bu ezeldeki tespite göre vakti gelince olayların tahakkuku gerçekleşir. Ezelî, ilimdekine muhalif birşey olamaz. İşte ezeldeki takdire **Kader;** vakti gelince olayların tahakkukuna **kaza** denir.

S-38- Kaderiye mezhebi kimlerdir?

C-38- Kaderi inkar edenler, olmuş ve olacak herşeyin

Allah'ın ilminde mevcud olduğunu inkar ederler.

S-39- Allah şerri yaratır mı?

C-39- Evet, yaratır; fakat şerden razı olmaz.

S-40- Haram rızık mıdır?

C-40- Evet, zira rızık bedenin istifade ettiği nimetlerdir. Bunlar helalden ve haramdan gelebilir.

5-41- İmanda şüpheli, istisnalı söylemek doğru mudur?

C-41- Hayır. "İnşallah" sözü şüphe manası ifade edebilir. Bu şekilde şüphe ifadesinden imanda sakınılmalıdır. "Ben gerçekten müslümanım"

"Elhamdülillah Müslümanım" denmelidir.

S-42: Kalbin tasdiği ne zaman kalkar?

C-42- Kalbten tasdik hiçbir zaman kalmaz. Eğer kalbten takdis kalksa kişi kafir olur. Zorlama ve tehdit anında dilden ikrarın kalkmasına izin verildi, fakat bu izni kullanmayıp dil ile de tevhidi ikrar ederek öldürülse şehîd olur.

S-43- İmanı tam olan fasık bir imamın peşinde namaz olur mu?

C-43- Evet, zira iman sabit olduktan sonra amellerin bozuk olması kişiyi imandan çıkarmaz, fakat bu kılınan namazı tekrar iade etmek güzeldir.

S-44- Büyük günahları işleyen dinden çıkar mı?

C-44- Hayır, günahın haramlılığını kabullenerek yaparsa günahkar ve fasık olur.

S-45- Mesh caiz mi?

C-45- Evet mestler üzerine mesh etmek seferde ve ikamette caizdir. (Şia çıplak ayak üzerine mesh eder.)

S-46- Kulların fiillerini kim yaratır?

C-46- Allah, kulları da kulların bütün işlerini de yaratır.

S-47-Kur'an mahluk mudur?

C-47- Kur'an Allah'ın kelamıdır. Bu sözden kasıt Allah'ın sıfatı olan kelamı kasdedilse ve buna mahluk dense hadisi şerifin beyanına göre kafir olur. Eğer eldeki mushaflar, hafızların okuduğu, ezberlediği satırlara yazılı olan kasdedilse bu mahluktur.

S-48- Yapılan dua ve sadakalar ölülere fayda verir mi?

C-48- Evet, onların hakkında şefaat olur, fayda olur.

S-49- Ölü zatlar ile Allah'a yakınlık olur mu?

C-49- Evet, Peygamberimizi aracı yapmak güzel olunca, ona tabi olan Allah dostlarını da aracı yapmak caizdir ve hasendir.

Sübkî (R. Aleyh) buyurdu ki: "Peygamber ile

Rabbisine vesile talep etmek güzeldir. Seleften ve Haleften kimse bunu inkar etmedi. Ancak İbni Teymiye kendinden önceki hiçbir alimin icad etmediği bir sözü bid'at olarak icad etti." (İbni Abidin 5/350)

S-50- Miraç nedir?

C-50- Miraç, peygamberimizin yükselip rabbisi ile görüşmesi olayına denir.

S-51- Kaç kısımda gerçekleşti?

C-51- İki. Birincisi İsra (gece yürüyüşü)dır. Mescidi Haram'dan Mescidi Aksa'ya gece gidiş, ikincisi Miraç'tır. Mescidi Aksa'dan yükselip gökleri aşarak Sidreti Mühtehayı geçip, ahiret alemine ulaşarak Allah Teala ile Peygamberimizin görüşmesidir.

S-52- İnkar eden ne olur?

C-52- İsra'yı İnkar eden kafir olur. Çünkü bu kısım ayetle sabittir. Miraç kısmını inkar eden bid'atçı olur. *(Mutezile gibi)*

S-53- Sırat -Mizan- amel defterlerinin dağıtılması var mıdır?

C-53- Evet bunlar haktır, zira bunları Sadık haberci Muhammed (a.s.) haber verdi.

S-54- Cennet ve cehennem var mı?

C-54- Evet şu anda mevcutturlar; ebedî olarak daimdirler.

S-55- Cennete giren çıkacak mı?

C-55- Hayır, cehenneme girenlerden imanı olan günahının cezasını çekip çıkar, cennete girer.

S-56- Aşere-i Mübeşere kimlerdir?

C-56- Aşeri Mübeşşere (cennetle müjdelenen on kişi)

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Talha, Zübeyr, Abdurrahman bin Avf, Sad bin Ebî Vakkas, Sad bin Ebî Zeyd, Ubeyde bin Cerrah. (Allah hepsinden razı olsun).

S-57- Ümmetin en faziletlisi kimdir?

C-57- **Hz. Ebu Bekir, sonra Ömer, sonra Osman, sonra Ali** (R. Anhüm)

S-58- Ashabın hakkında itikadımız nasıl olmalı?

C-58- Hepsini hayırla, güzel bir şekilde anarız; hiç-birinin aleyhine konuşmayız. Aralarındaki olayları içtihadî ihtilaf olarak görürüz.

S-59- Allah görülür mü?

C-59- Dünyada görülmesi aklen mümkündür, fakat kimseye nasib olmadı.

Ahirette görülmesi haktır, gerçektir. İnkar eden mahrum olur. Dünyada görür gibi olmak vardır. (Bu kalb gözünün açılmasıyla olan bir haldir.)

S-60- Allah için gitti, geldi, indi, çıktı, oturdu vs. sıfatları söylemek caiz mi?

C-60- Bu sıfatlar mahluk sıfatı olduğu için Allah hakkında söylenmez, böyle birşey şeriatta kullanılmışsa ondan gaye muraddır. (Yani "Allah'ın gelmesini bekleyin" denilince, Allah'ın zabının gelmesini bekleyin manasındadır)

S-61- Allah'a "Arşın üstüne oturdu" denir mi?

C-61- Hayır, bu söz mahlukat vasfı ile benzeyişi ifade eder, bizzat oturmayı kasd ederse dinden çıkar.

S-62- Ameller imana dahil mi?

C-62- Hayır, fakat ameller imanın kuvvetini artırır.

S-63- İman artar eksilir mi?

C63- Hayır, inanılması zarurî olan şeyler belli miktardır; bunların tamamını kabullenmek kalben tasdikdir. Bu tasdiğin artması eksilmesi düşünülmez. Artan ve eksilen imanın parlaklığı, kuvveti veya zayıflığıdır.

S-64- İnsandan ne zaman teklif düşer?

C-64- Ölünceye kadar kişi kulluğa devam eder. Eğer delirirse, bitkisel hayata girerse o zaman o haller teklifi kaldırır, yaptığı tasarrufları da geçerli olmaz.

S-65-Mucize ve keramet nedir?

C-65- Mucize Peygamberlik iddiasındaki zattan ortaya çıkan harikulade haller. Keramet veliden ortaya çıkan harikulâde haller.

S-66- Halifenin şartları neler?

C-66- Mutlak velayet sahibi olmalı (Müslüman- Hür-Akil-Baliğ-Erkek), siyaset ehli, hükümleri geçerli kılmaya gücü olan birisi olabilir. Zamanındaki en efdal kişinin olması gerekmez. (kafir, demokrat, laik v.s. ler olmaz.)

S-67- Kıyamet alametleri?

C-67- Şu büyük alametler zikredildi. İsa (a.s.) nin inmesi, Deccalın çıkması, Ye'cüc ve Me'cüc, Dabbetül Arz, Duhan (duman), Yer batmaları, Güneşin batıdan doğması, Yemen tarafından bir ateşin çıkması.

S-6S- Mehdinin zuhuru hakkında nasıl inanırız?

C-68- Mehdi'nin zuhuruna inanmak kat'ı farz değildir, fakat meşhur ve tevatürü manevi derecesinde olan hadisleri inkar olduğu için bid'at sayılır.

Not: Yukardaki sorularla ilgili geniş bilgiler kitabımızın evvelinde gerekli bölümlerde zikr edildi, oralara müracaat edilsin.

Allah'ın selamı, hidayete tabi olanlar üzerine olsun.

Rabbimize sonsuz hamd ve habibine selamlar...

İçindekiler:

Mukaddime....3
Yetmiş üç Fırka....4
266. Mektup....9
Allah, Teala ilim sıfatı....9
Kelam Sıfatı, Allahın Yaratması....13
Allahu Teala....15
Allahı Görmek....23
Peygamberler....24
Allahın Tasarrufu....26
Kıyamet Alametleri, Kabir Azabı....27
Kıyamet Günü....28
Sırat....29
Cennet, Cehennem....30
Melekler....32
İman....35
Şianın Teberrisi....36
Güzel bir Faide....38
Kafirlerin Çocukları....41
İman Artıp Eksilir mi?....44

Kerametler, Hulefai Raşidin.....46
Ashab Arasında olan Olaylar.....49
Ashab Arasındaki vakıalar.....51
Yezid.....56
2. Cilt 55. Mektup.....57
Kur'an Bütün Şer'i Hükümleri içine alır.....58
İmamı A'zam ve mezhebi.....61
İlham.....64
2. Cilt 36. Mektup.....66
İmamet bahsi.....67
Evvelki makam.....83
Ebu Hureyre.....85
İkinci Makam.....89
Hazreti Aişe.....92
Talha ve Zübeyr.....94
Hatime Ehli Beyt.....102
Ehli Sünnet ve islamın Beş Temeli.....107
Allahu Teala.....108
Kur'an.....114
Allahı Görmek.....115
Kulların Fiillerinin Halıkı.....117

Peygamberler.....120
Kabir Halleri.....121
Amel defterleri.....122
Terazi hakkında ayetler, Yeryüzünün yok olması, Yılduzların dökülmesi hakkında ayetler.....123
Şefaat.....124
Cennet, Cehennem.....127
Melekler.....129
İman.....131
İmamet ve Hilafet.....134
Ashab arasındaki muharebeler.....136
Kıyamet alametleri.....138
İtikadımızı düzeltelim, Soru ve cevaplar.....143

Diğer Basılmış ve Basılmakta olan Eserlerimizi
Serhend Kitabevinden Temin Edebilirsiniz.
Tel: (0212) 635 75 28 Fatih. İstanbul

1- Mehdi- İsa (aleyhisselam)
Ve Deccal

2- Kolay Dini Bilgiler
(İslamın Beş Esası)

3- Talim ve Müteallim
(İslamda ilim öğrenme metodu)

4- Mızraklı İlmihal Tercümesi

5- Kur'andaki Peygamber Kıssaları

6- Sıracı Münir
(Büyük hadisin Kelime manası, izahat ve i'rabı)

7- Mülteka Tercümesi
ve Kelime Manası